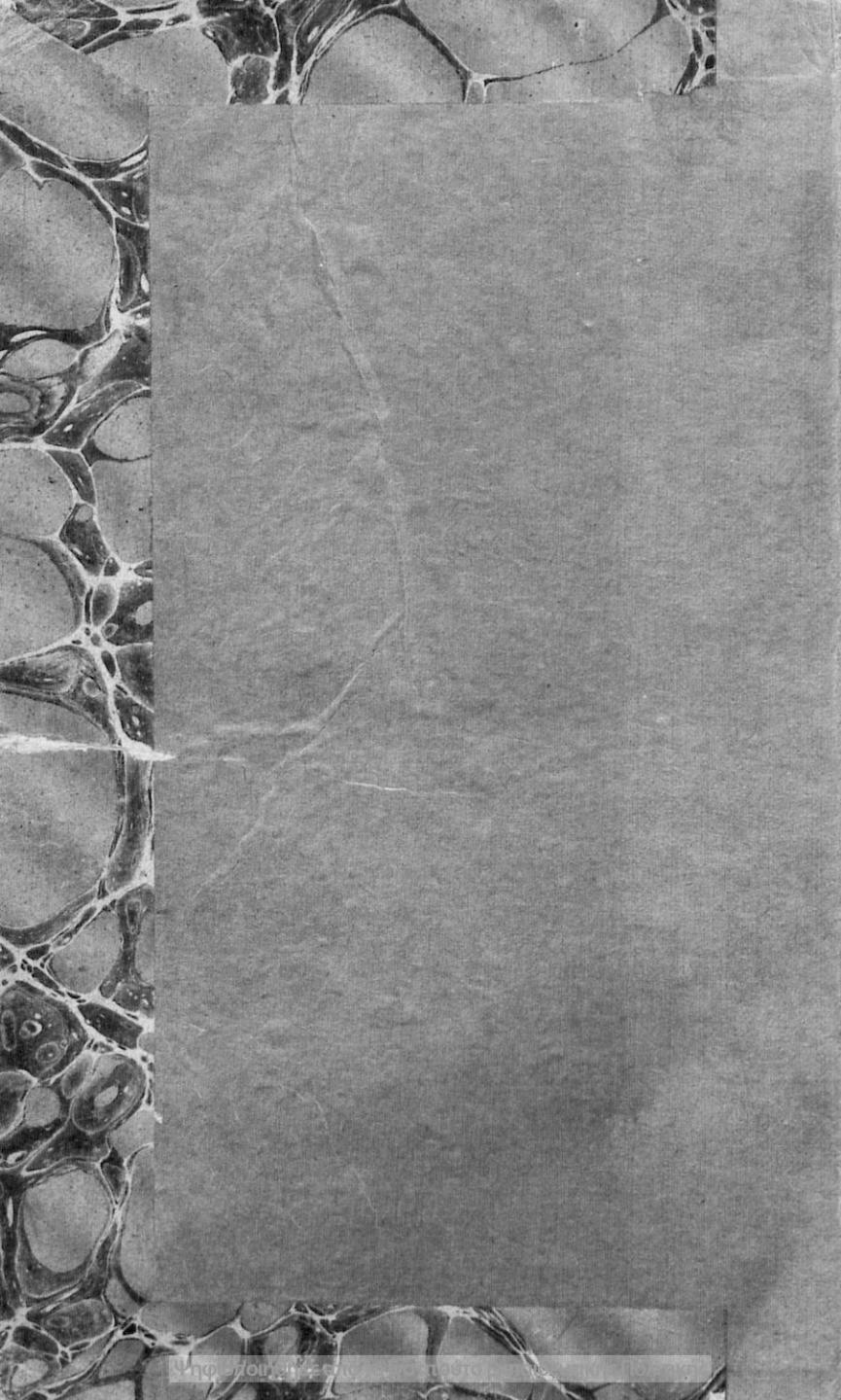

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου δρ. 5.75

(Ἀξία βιβλιοσήμου δρ. 1.15)

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 13059

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 500, 29 Δεκεμβρίου 1921

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

44 — ΕΝ ΘΑΩ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1922

1922 ΔΙΜ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"
44—ΕΝ ΘΑΩ: ΣΤΑΔΙΟΥ—44

1922

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Handwritten signature

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Γεώργιος Γεωργαντάς

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Υψηλ. ΔΠΕ

Υψηλ.

Υψηλ. - Υψηλ.

Υψηλ. - Υψηλ.

Υψηλ. - Υψηλ.

Υψηλ.

ΟΛΥΜΠΙΚΟΣ Α.

Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ἄλλοι, χρημάτων ὑμᾶς ¹
ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν, οὗτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ
πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε· ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει,
προσῆκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβου-
λεύειν· οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἦκει τις,
τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης
ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ' ἐνίοις ἂν
ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων βραδὴν τὴν τοῦ συμφέρον-
τος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι· ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς, ὦ ἄνδρες ²
Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφίεις, ὅτι τῶν πραγμά-
των ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτη-
ρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν
ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά.

Ἔστι δὲ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν
βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε
βοηθήσῃτε καὶ μὴ πάθῃτε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον, πρε-
σβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἔρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πρά-
γμασι· ὥς ἐστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανούργος ὢν καὶ δει- ³
νὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκων, ἡνίκ' ἂν
τύχη, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ
δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψῃται
καὶ παρασπᾶσθαι τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

Οὐ μὲν ἄλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσμα- ⁴
χώτατόν ἐστι τῶν Φιδίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν·
τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκείνον ἐν' ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ

ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρῆναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῇ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ὥς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν, ὅτι τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῇ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε καὶ ὁμορον χώραν ἔχωσιν.

6 Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ', ἃ προσήκει, πάντ' ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ
7 τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῆσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγον' αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὥς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσιν, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν.

8 Οὐ δεῖ δὲ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταυτόν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἤκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τοῦτ' ἐπὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἣν περ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφιπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτ' ἀπηλλαγμένοι.

πραγμάτων καὶ πάλιν, ἡνίκα Πύδνα, Ποτείδαia, Μεθώνη, Πα- 9
 γασαί, τᾶλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκού-
 μεν' ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμῳ καὶ
 ὡς προσήκειν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥάονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ
 νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προΐεμε-
 νοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν κάλῳς ἠδὲ ξήσα-
 μεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν
 τηλικούτον, ἡλικίος οὐδεὶς πῶ βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. 10
 νυνὶ δὴ καιρὸς ἔχει τις, οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ
 πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων.

Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογι- 10
 στῆς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπερηγμένων καταστάς, καίπερ
 οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς
 χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πόλλ' ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν
 πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θείῃ δικαίως, τὸ δὲ
 μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφνηνέναι τέ τιν' ἡμῖν συμμα-
 χίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ'
 ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. ἀλλ', οἶμαι, παρό- 11
 μοῖόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν
 μὲν γάρ, ὅσ' ἂν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ
 τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάβῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνη-
 σθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ χρη-
 σάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς οὐδ', εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν
 χρηστόν, μνημονεύουσιν· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκδὼν ἕκα-
 στον τῶν προὑπαρξάντων κρίνεται.

Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12
 φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπρα-
 γμένοις ἀδοξίαν ἀποτριφώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθ', ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἴτ' Ὀλυνθον ἐκεῖνος
 καταστρέφεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν
 ἔσται βαδίζειν, ὅποι βούλεται.

- 13 Ἄρα λογίζεται τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενής ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτειδαίαν, Μεθώνην αὖθις, εἰτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν πάνθ' ὃν ἐβούλετ' εὐτρεπίσας τρόπον ὅχρετ' εἰς Θράκην· εἰτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἡσθένησεν· πάλιν βραΐσας οὐκ ἐπὶ τὸ βραθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθύς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύθβαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας·
- 14 «Τί οὖν», ἂν τις εἴποι, «ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν;» ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθ' ἀμφοτέρω, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ἣ χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει· εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεί τι μείζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ἡμεῖς δ', ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ', εἰς τί ποτ' ἐλπίς
- 15 ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντ', ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὴν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι βραδίως ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῇ φανώμεν ἐρραθυμικότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὦν οὐκ ἠβουλόμεθ' ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.
- 16 Ὡς μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φῆσαι τις ἂν βράδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅτι δεῖ πράττειν, ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου, ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ

τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιέσθ',
 ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκθῇ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν
 ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν
 ἡγοῦμαι.

Φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε 17
 τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίαις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας
 στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς
 ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἐτέροις· εἰ δὲ θατέρου τού-
 των ὀλιγορήσετε, ὀκνῶ, μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. ΔΔ
 εἴτε γάρ, ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας 18
 τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται, βραδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν
 ἀμυνεῖται· εἴτε, βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον, ἀκιν-
 δύνως ὄρων ἔχοντα τὰ οἶκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει
 τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ
 δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω· περὶ δὲ χρη- 19.
 μάτων πόρου, ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν, ἔστιν,
 ὅς' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς
 οὕτως, ὥς βούλεσθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρα-
 τευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μή,
 προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. «τί οὖν;» ἂν τις
 εἴποι «σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;» μὰ Δί' οὐκ 20
 ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευα-
 σθῆναι καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι
 τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς
 δ' οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἐορτάς. ἔστι
 δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλὰ,
 ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν
 ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς
 ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλθοι, ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἔως
 ἔστι καιρὸς, ἀντιτάδεσθε τῶν πραγμάτων.

- 21 Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὥς δοκεῖ καὶ φήσεί τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὥς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾤκηθῃ δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὥς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἥλπιζε τὰ πράγματα ἄναιρήσεσθαι, κατὰ διέφυσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταραττει παρὰ γνώμην γεγονόσ καὶ πολλήν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἴτα τὰ τῶν Θετταλῶν.
- 22 ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δῆπου φύσει καὶ αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τοῦτω. καὶ γὰρ Παγασὺς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὥς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται.
- 23 Ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἀπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγείσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακοῦειν τινός εἰσι, καὶ ἀνθρώπος ὕβριστής, ὥς φασιν. καὶ μὰ Δι' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνόητοις γίγνεται. ~~Ἰδίω~~ διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τάγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.
- 24 Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκεῖνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντες ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ᾧ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἴτ' οὐκ αἰσχύνησθε, εἰ μὴδ', ἃ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθα- 25
νέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρή πολε-
μεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκείνῳ. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυν-
θίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε,
τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι·
ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδί-
ζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἤ, καὶ συνεισβαλοῦσιν 26
ἐτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἰοίτ' ὄντες φυλάτ-
τειν, ἐὰν μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς; ἢ ἄλλος τις; «ἀλλ', ὦ τᾶν,
οὐχὶ βουλήσεται». τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ, ἃ νῦν
ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει.
Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ' ἢ 'κεῖ πολε- 27
μεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν
αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσ' ἀνάγκη
στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς
ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω, πλείον' ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι
τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσ' εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον
δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἦξει, πόσα χρή νομίσαι
ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσσεθ' ἢ ὕβρις καὶ ἔθ' ἢ τῶν πραγμάτων
αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν. ##
Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπω- 28
θεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἔν' ὑπὲρ τῶν
πολλῶν, ὧν — καλῶς ποιοῦντες — ἔχουσι, μίκρ' ἀναλίσκον-
τες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν
τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι
φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ
λέγοντας, ἔν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθυναὶ ῥάδιαι
γένωνται, ὥς, ὅποι' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα,
τοιούτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ
δ' εἴη παντὸς εἵνεκα. ##

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

- 1 / Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὖνοϊαν φανεράν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασιν· τὸ γὰρ τοὺς πολεμῆσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὁμορον καὶ δύνάμιν τινα κεκτημένους καί, τὸ μέγιστον πάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκείνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἴτα τῆς ἐαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θεῇ παντάπασιν
- 2 ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χεῖρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὥς ἔστι τῶν αἰσchrῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλειον καὶ τόπων, ὧν ἡμὲν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προΐεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.
- 3 Τὸ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου βῶμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ', ὅς' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραῆχαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείον' ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσοῦτ' θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασιν, τοσοῦτ' πλείον' αἰσχύνην ὠφλήκατε.
- 4 ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγεννημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς

ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς καὶ μεγάλα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνεται ἂν ἐνείδῃ βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ 5
πεπραγμένα δεικνύναι λαιδορίαν εἶναι τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ', ὅσα πάποτ' ἐπραξε, διεξιόντ' ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι καὶ δυοῖν ἔνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκείνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ἠϋξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἦκει τὴν τελευταίην τὰ πράγματα αὐτῷ.

Ἐγὼ γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγοῦμην καὶ 6
αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττονθ' ἐώρων ἠϋξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' Ὀλυνθίους ἀπῆλανόν τινας ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῇ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδῶσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτεΐδαιαν 7
οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοισι, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῇ Μαγνησίαν παραδῶσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν, ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ἠϋξήθη.

Ὡσπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, ἥνιχ' ἕκαστοι συμ- 8
φέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν

αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' εἵνεχ' ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελέγλεγκται. καιροῦ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὥς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω ἢ ὥς οἱ τὰ πρῶτ' ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν ἢ ὥς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντ' ἄσμενοι.

- 9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγείται, οἶεται δὲ βία καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἶεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστήῃ καὶ πᾶσι ταῦτ' ἀσπέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπνεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμ' ἅπαντ' ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιорκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτ' εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἡνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔστι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

- 11 Φημὶ δὲ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβεῖαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασᾶς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε
- 12 μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν

ἔξουσιν ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὥς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὲ τὴν 13 μεταστάσιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτ' ἐθελήσῃθ' ὥς προσήκει καὶ δέξι- περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθε- νῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντ' ἐξελεγχθήσεται.

Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν 14 προσθήκῃ μερίς ἐστὶ τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτεΐδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφοτέρων· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐδοθήθησεν· καὶ ὅποι τις ἂν, οἶμαι, προσθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασιν τοῦτοις, οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν 15 ἡγήσαιοτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν αὐτῷ.

Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φιλίππῳ τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐξήλωκε καὶ προήρρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦθ', ἃ μὴδεὶς πώποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τοῦ 1 ζῆν ἀσφαλῶς ἡρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ 16 τούτων οὐ μέτεστιν, κοπτόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὗτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὗτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὗθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες

διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

- 17 Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἂν τις σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὥς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὥς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγεννημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς
- 18 οἷου ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γὰρ αὐ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι)· εἰ δέ τις σῶφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῖσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρος τὸν τοιοῦτον.
- 19 Δοιποὺς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷ' ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὕς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον ὥς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχυρῶν ᾠσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.
- 20 Καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι τὰ τοιαῦτ' ὀνειδῆ· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖξιν οὐκ εἰς
- 21 μακράν, ἂν οἱ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ἢ τις, οὐδὲν ἐπαισθά-

νεται, ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, καὶ ῥῆγμα καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρῶν ἤ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἕξω πολεμῶσιν, ἀφανῇ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ἐπειδὴν δ' ὁμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντ' ἐποίησεν ἔκδηλα.

¶ Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυ- 22
χοῦνθ' ὄρων ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρο-
νος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρήται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μάλ-
λον δ' ὄλον ἢ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πρά-
γματα· οὐ μὴν ἄλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἴρεσίν μοι δοίῃ, τὴν τῆς
ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἐλοιμήην, ἐθελόντων, ἃ προσήκει,
ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ
πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὖνοιαν ἔχειν
ὄρω ὑμῖν ἐνούσας ἢ ἰκέειν. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθ' οὐδὲν ποι- 23
οῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν
ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. √ οὐ δὴ θαυμα-
στόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ
παρῶν ἐφ' ἅπασι καὶ μήτε καιρὸν μήθ' ὥραν παραλείπων
ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφισομένων καὶ πυνθανομένων περι-
γίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τοῦναντίον γὰρ ἂν ἦν
θαυμαστόν, εἰ μὴδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμοῦσι
προσῆκει τοῦ πάντα ποιοῦντος περιῆμεν.

Ἄλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτε, ὦ 24
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε,
καὶ πόλλ' ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἕξόν, οὐκ ἠθελή-
σατε, ἀλλ' ἔν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν
ἀνηλίσκειτ' εἰσφέροντες καὶ προσεκινδυνεύετε στρατευόμενοι,
νυνὶ δ' ὀκνεῖτ' ἐξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμε-
τέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολ-
λάκις πάντας καὶ καθ' ἐν' αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν
ἀπολωλεκότες κἀθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τού- 25

τοῖς, εἰ μὴδαὶς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τὶ ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλπίζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζόντων, σχεδὸν ταῦθ' ἄπερ νυνὶ ποιούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν.

26 Εἴθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονεν, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὐτ' εὖλογον οὐτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νῦν δ' ὅ,τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη.

27 Φημί δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μὴδέν' αἰτιάσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσγητε, τῆνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικούντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἐστὶ πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα.

28 Τίνος γὰρ εἶνεκ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψγητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὐρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστὶ τᾶθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμ' ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἐστίν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα, ἃ συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς

29 ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματ' ἀπο-

ελέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσῃτε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

Πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμόνων ἑκατέρων καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενέμῃσθ' οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι 30 καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν, ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μὴδ' ὅτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδίκημένον αἰεὶ μέρος ἐλλείψει, εἴθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ἐξέσται.

Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὅσων ἕκαστος 31 ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσῃσθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι καὶ τὰ βέλτισθ' ὧν ἂν ἀκούσῃθ' αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁ δεῖν' ἢ ὁ δεῖν' εἴπη. κἂν ταῦτα ποιῇτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμ' ἐπαιnéσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὄλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

- 1 Οὐχὶ ταῦτά παρίσταται μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τ' εἰς τὰ πράγματα' ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματα' εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥσθ', ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλευέσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν
- 2 παριστάντες ὑμῖν ἀμαρτάνειν. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐ πάλα, γέγονε ταῦτ' ἀμφοτέρω· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὄντινόν ποιέσθαι λόγον.
- 3 Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, εἴπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ' οὐχ, ὅτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλευσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνειδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ἡμᾶς ἐκπεφευγέναι τῇ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ἢ τῇ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τάληθ' ἴα λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται·

δρατέ γάρ, ὥς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν¹ δημηγορεῖν ἐνίοις εἰς πᾶν
προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

Ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγεννημένων πρῶ- 4
τον ὑμᾶς ὑπομνήσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγ-
γέληθ' Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτ'
Ἑραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτη-
ριῶν· πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν
ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέχρι
πέντε καὶ τετταράκοντ' ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ τάλανθ'
ἑξήκοντ' εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διεληθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ 5
τούτου ἑκατομβαιῶν, μεταγεινιῶν, βοηδρομιῶν· τούτου τοῦ
μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναὺς ἀπεστείλατ' ἔχοντα
κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου. ὥς γὰρ ἡγγέληθ' ἔτι
Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς, ἦλθε γὰρ ἀμφοτέρω, οὐκέτι
καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφεῖτ', ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε
ἐκαίς' ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν
ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς.

Τὰ μὲν δὴ τότεπραχθέντ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἐτέρου 6
πολέμου καιρὸς ἦκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην,
ἵνα μὴ ταῦτά πάθῃτε. τί δὴ χρυσόμεθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν,
θεάσασθ', ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντ' ἔσεσθ' ὑπὲρ
Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δυνάμιν τινα κεκτημένοι, καὶ 7
διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους
οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κάκεινοι πρὸς ἡμᾶς
εἰρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσ-
χερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλα-
γμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῆσαι δεῖν φόμεθα τοὺς ἀνθρώπους
ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἅπαντες ἐθρύλουν τοῦτο· πέπρακται
νυνὶ τοῦθ' ὅπωςδὴποτε.

- 8 Τὶ οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἔρρω-
μένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περι-
στάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθα τι τῶν πραγμάτων,
οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ
ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὥς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων
δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδῶν ὄντος Φιλίππου τὰ
παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτ' ἐπικλίνειν τὰ πράγματα.
- 9 ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτ' ἀναβάλλεται ποιήσῃν τὰ
δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινὰ, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι
γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν
βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματ', ἐὰν τὰ
παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δῆπου.
- 10 «Ἄλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν», εἴποι τις ἄν, «πάντες ἐγνώ-
καμεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε». μὴ τοίνυν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς
πολλοῖς. νομοθέτας καθίστατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις
μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί), ἀλλὰ τοὺς εἰς
τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε.
- 11 Λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὕτως, καὶ τοὺς
περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ
τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας
ἀθροὺς καθιστᾶσιν, εἴτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομέ-
νους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὴν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν
τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητ' ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα
- 12 τὸν γράψονθ', ἃ πάντες ἴσθ' ὅτι συμφέρεи, ζητεῖτε. πρὶν δὲ
ταῦτα πράξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν
ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε, ἄλλως τε
καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι
κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι
τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ
τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι.

Καὶ λύειν γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον 13 τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἣς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστ' εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτ' εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' ἀξιοῦτε τηλικούτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστ' εἰς προὔπτον κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὲν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 14 ναῖοι, ὅτι ψήφισι' οὐδενὸς ἀξιὸν ἐστίν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τὰ γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν ἣ ὑμᾶς ἀναγκάζειν, ἃ προσήκει, πράττειν ἢ περὶ ὧν ἐγράφη διαπράξασθαι, οὐτ' ἂν ὑμεῖς, πολλὰ ψηφίζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίζει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν εἵνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει τὸ 15 γὰρ πράττειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστιν. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλ' ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα· καὶ πράξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῇτε.

Τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ 16 παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πόθ', ἃ δεῖ, πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προεἰληφε τὰ χωρὶ' ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἰσχιστα πεισόμεθα; οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς 17 θεῶν πάντ' ἑάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες

αὐτῷ τότε τοὺς αἰτίους οἵτινες τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοὶ γ' αἰτιοὶ φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δῆπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν.

- 18 Καὶ νῦν, οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω· ταῦτα ποιεῖτ' ἀγαθῇ τύχῃ. «ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα». οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὐξασθαι παραλείπει· εὐξασθαι μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥάδιον, εἰς ταῦτ' ὅπανθ', ὅσα βούλεται τις, ἀθροίσαντ' ἐν ὀλίγῳ· ἐλέσθαι δέ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὐπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστ' ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφοτέρ' ἐξῆ, λαμβάνειν.
- 19 «Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἔαν καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων;» εἴποι τις ἄν. φήμ' ἐγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ τί ποτ' ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντ' ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορήσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἢ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾶστον ἀπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατήσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶεται, τὰ δὲ
- 20 πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾷτ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματ' ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθ' ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἔχετε. οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἐνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτ' ὀνειδῆ φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἀρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἔαν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἔν' ἀπέχθωμαί τισιν ὕμῶν, τὴν ἄλλως προή- 21
ρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμ' ἐγώ,
ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ
δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ
τῆς ἐν τῇ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν
προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς
ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ,
τούτῳ τῇ ἔθει καὶ τῇ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν
Ἀριστείδην ἐκείνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμόνυμον ἐμαυτῷ, τὸν
Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφύνασι ῥήτο- 22
ρες «τὶ βούλεσθε; τὶ γράψω; τὶ ὑμῖν χαρίσωμαι;» προπέπο-
ται τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ
τοιαυτὴ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ
δ' ὑμέτερ' αἰσχυρῶς.

Καίτοι σκέψασθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ τις ἂν κεφάλαι' 23
εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὕμῶν.
ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἄλλο-
τρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι.

Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφί- 24
λουν αὐτούς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταρά-
κοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἡρξάν ἐκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια
τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην
τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον
βάρβαρον Ἑλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμα-
χοῦντες ἔστησαν τρόποι' αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δ' ἀνθρώ-
πων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων
κατέλιπον.

Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς 25
κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθ', ὅποιοι ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ
ἐν τοῖς ἰδίῳις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη

τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν
 τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερ-
 26 βολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρ' ἐν
 τῇ τῆς πολιτείας ἡθελίᾳ μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ
 τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' οἶδεν
 ὁμῶν. ὁποῖα ποτ' ἐστίν, ὅρα τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέ-
 ραν οὐσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς
 πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ
 τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσε-
 βῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντ'
 εὐδαιμονίαν.

27 Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματ' ἐκείνοις,
 χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν
 χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματ' ἔχει; ἀράγ' ὁμοίως καὶ παρα-
 πλησίως; οἷς; — τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν,
 ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾷτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, Λακεδαιμο-
 νίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν
 δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν
 ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς
 28 ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν
 ἡώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ'
 ἀνηγλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δ' ἐν τῇ πολέμῳ συμμάχους
 ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὐσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν
 δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον ἡσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις
 ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν
 αὐτῶν Φίλιππος.

29 «Ἄλλ', ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει
 νῦν ἄμεινον ἔχει». καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλλξεις,
 ἃς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς, ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας
 καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομέ-
 νους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδύ-

ξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρως εἰσὶ κατεσκευασμένοι· ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσούτῳ τὰ τούτων ἡϋξῆται.

Τί δὴ τὸ πάντων αἷτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποθ' ἅπαντ' εἶχε 30 καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τότε μὲν πράττειν καὶ στρατεῦσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἐκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοῦναντίον κύριος 31 μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνευρισμένοι καὶ περιηρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγέννησθε, ἀγαπῶντες, ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθεύξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροθήεις αὐτοῖς ποιοῦντες.

Ἔστι δ' οὐδέποτε, οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν 32 μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὅποι' ἅττα γὰρ ἂν τὰπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δῆμητρ' οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι μοι γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστίν, ἀλλ' ἔγωγ', ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, 33 ἐθειλήσῃτε στρατεῦσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσῃσθε, ἴσως ἂν, ἴσως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖσι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασισθ' ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἱατρῶν σιτίσις διδομένοις ἔοικεν. καὶ γὰρ ἐκεῖν' οὗτ' ἰσχυρὸν ἐντίθησιν

οὐτ' ἀποθνήσκειν ἐᾶ· καὶ ταυθ', ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαυτ' ἐστίν, ὥστ' ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκή, οὐτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾶ, ἀλλ' ἐστί ταῦτα τὴν ἐκάστου ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα.

34 «Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;» φήσει τις. καὶ παραχρημά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέσθῃ ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχροὺς ἀπηλλαγμένους. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τὰ νῦν στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐστί τις ἔξω τῆς ἡλικίας ἡμῶν ὅς οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι.

35 Ὅλως δ' οὐτ' ἀφελὼν οὔτε προσθεῖς πλὴν μικρῶν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἡγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεῦσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ', ὅ,τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἐστίν, ὅπου μὴδὲν ἐγὼ ποιῶσι τὰ τῶν ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δ' οἱ τοῦ δεινὰς νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθά-

36 νεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιούντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταυθ', ἐφ' οἷς ἐτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηχ', ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἐλοισθ', ὅ,τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Γ. Γεωργιάδης

Γ. Γεωργιάδης

Γ. Γεωργιάδης

Γ. Γ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Πολιτική κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσθένους.

Ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν καταλυθεῖσα διὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἤρξατο ἀναδημιουργομένη κατὰ τὸν μετὰ τοῦτον ἐκτραγέντα πόλεμον μεταξὺ Θηβῶν καὶ Σπάρτης. Τὰ κατὰ θάλασσαν περιφανῆ κατορθώματα τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν Χαβρίου καὶ Τιμοθέου, αἱ στρατιωτικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Ἰφικράτους καὶ ἡ σώφρων πολιτικὴ τοῦ Καλλιστράτου συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθῇ (ἐν ἔτει 377) ἀθηναϊκὴ συμμαχία ἢ ὁμοσπονδία περιλαβούσα περὶ τὰς 70 πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο ἡ Χίος, ἡ Τένεδος, ἡ Μυτιλήνη, τὸ Βυζάντιον, ἡ Χαλκίς καὶ ἄλλαι. Οὕτως ἡ ἡγεμονία περιῆλθε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀλλ' ἡ ἡγεμονία αὕτη δὲν διειρηθήκει ἐπὶ μακρόν· οἱ Ἀθηναῖοι μὴ τηρήσαντες τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους τοὺς ταχθέντας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἀναληφθεισας ὑποχρεώσεις, ἀλλ' ἐπιδοθέντες εἰς πιέσεις καὶ ἀοργολογίαν αὐτῶν προεκάλεσαν τὸν λεγόμενον συμμαχικὸν πόλεμον, καθ' ὃν αἱ Ἀθῆναι ἐπὶ τριετίαν ὅλην (358-355) ἡττησάμεναι νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν ἀποστειμένων ἰσχυροτάτων συμμαχίδων, τῆς Χίου, Ρόδου, Κῶ καὶ τοῦ Βυζαντίου, βοηθουμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς ἐν Καρίᾳ Ἀλικαρνασσοῦ Μανσώλου. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι μικρὰς ἐπιτυχίας ἔσχον φοβηθέντες δὲ τέλος τὰς ἀπειλὰς τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Ἀριαξέου τοῦ Ὠχρου, ὅτι θ' ἀποστείλῃ μέγαν στόλον πρὸς βοήθειαν τῶν συμμάχων, ἡττησάμεναι νὰ συνάψωσιν εἰρήνην (355) μετὰ τῶν ἀποστατῶν συμμάχων παρέχοντες εἰς αὐτοὺς πλήρη ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀνεχόμενοι τὴν πλήρη σχεδὸν διάλυσιν τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας.

Ἡ διάλυσις αὕτη τῆς ἡγεμονίας συνεπέφερε τὴν ἔκπτωσιν πάσης ἐν γένει δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων, οἰκονομικῆς τε καὶ ἠθικῆς. Ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις κατέπεσε τὸ γενναῖον φρόνημα

καὶ ἐξέλιπε πᾶσα πολιτικὴ ἐνέργεια τείνουσα εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς παλαιᾶς ἰσχύος. Ὁ δῆμος ἀπὸ τῆς μετὰ τῶν συμμάχων συναφθείσης εἰρήνης ἠκολούθει τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τοῦ δημαγωγοῦ Εὐβούλου, ὅστις πρόγραμμα εἶχε τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀρχαίας φιλοδοξίας καὶ τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιδίωξιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐζωΐας τοῦ ἰδιώτου. Οἱ πολῖται ἀπηγοῦντο ἤδη γὰρ στρατεύωσιν οἱ ἴδιοι μεταχειριζόμενοι τὰ ξενικὰ στρατεύματα, ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐνήριζον μὲν πολλά, εἴτα δ' ὅμως ὀλίγα ἢ οὐδὲν ἐξετέλουν· τὸ σύστημα τῶν **λειτουργιῶν** κατ' ὄνομα μόνον διειρηθεῖτο, ἀφ' οὗ οἱ πλουσιώτατοι κατώρθωνον ὃ ἀποφεύγωσιν αὐτάς, ἐπιβαρυνόμενων δυσαναλόγως τῶν ὀλιγώτερον πλουσίων. Ἐν ᾧ δὲ ἡ πολιτεία ἔφθινεν, ἠῦξανον αἱ τρυφαὶ καὶ αἱ ἀναπαύσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Οἱ ἰδιωτικοὶ οἴκοι ἀνηγείροντο μεγαλοπρεπεῖς, αἱ ἐορταὶ καὶ πανηγύρεις κατ' οὐδὲν ἡλαιοῦντο τῆς παλαιᾶς μεγαλοπρεπειάς. Χορῆμα ἄφθονον κατεσπαταλοῦτο διὰ τὴν ὥς οἷόν τε μεγαλοπρεπεστέραν διεξαγωγὴν τῶν θεατρικῶν παραστάσεων· τέλος δὲ οὐδέποτε κατεβάλλετο μεγαλυτέρα φροντίς περὶ τὴν εἰς τοὺς πολλοὺς τακτικὴν διανομὴν τῶν **θεωρικῶν** χρημάτων.

Οὕτως εἶχον τὰ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους· ἐν μέσῳ δὲ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς πολιτείας ἐμφανίζεται ὁ Δημοσθένης.

II. Δημοσθένης.

α') Βίος Δημοσθένους.

Ὁ Δημοσθένης, υἱὸς Δημοσθένους, ἐκ τοῦ ἐν Ἀττικῇ δήμου Παιανίας, κειμένου κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμητοῦ, ἐγεννήθη τῷ 383 π. Χ. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ του εὐπορος ὢν ἐκέκτητο ἐν Ἀθήναις δύο ἐργαστήρια, μαχαιροποιεῖον καὶ θρονοποιεῖον, ἡ δὲ μήτηρ του — Κλεοβούλη ὀνομαζομένη — κατήγετο ἐκ Σκυθίας.

Ἐπταετὴς μόλις γενόμενος ὁ Δημοσθένης ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, ὅστις ἀποθνήσκων κατέλιπε τρεῖς ἐπιτρόπους τῶν ἀνηλίκων τέκνων, τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς. Ἀλλ' οἱ ἐπίτροποι δὲν ἐφάνησαν ἀξιώπιστοι, διότι τὴν καταλειφθεῖσαν περιουσίαν, ἀνερχομένην εἰς δέκα πέντε τάλαντα, δηλ. περίπου εἰς ἑπτακοσίας εἴκοσι χιλιά-

δας σημερινῶν δραχμῶν, διεσπάρησαν σχεδὸν τελείως, ἐν ᾧ ἡ δύ-
 ραντο τὰ διπλασιάσωσιν αὐτὴν εὐσυνειδήτως διαχειριζόμενοι. Ὡσαύ-
 τως οὗτοι καὶ τῆς παιδείσεως τοῦ Δημοσθένους ἡμέλησαν ἀλλ' οὗτος
 φιλομαθὴς ὢν καὶ ἐπιμελὴς ἐμόρφωσεν ἑαυτὸν μαθητεύσας παρὰ
 τῷ ῥήτορι Ἰσαίῳ, τῷ Χαλκιδεῖ, καὶ μελετήσας τοὺς λόγους τοῦ
 Ἰσοκράτους, τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ
 Θουκυδίδου, ἣν, ὡς λέγεται, ὀκτάκις ἀντέγραψε καὶ μέγα μέρος
 αὐτῆς ἀπεμνημόνευσεν.

Ἐνῆλιξ γενόμενος κατεδίωξε δικαστικῶς τοὺς ἐπιτρόπους ὑπὸ
 τὴν ὁδηγίαν τοῦ διδασκάλου του Ἰσαίου καὶ κατώρθωσε μικρὸν
 μόνον μέρος τῆς πατρικῆς περιουσίας ν' ἀναλάβῃ. Διὰ τοῦτο ἀναγ-
 κασθεὶς τὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῆς ἀπολεσθείσης
 περιουσίας ἐγένετο **λογογράφος**· ὡς τοιοῦτος συνέταττε λόγους
 δικανικοὺς ὑπὲρ ἄλλων καὶ μεγάλως ἐξετιμᾶτο. Ἀλλὰ τὴν δόξαν
 αὐτοῦ ἐκτήσατο ἐκ τῶν πολιτικῶν λόγων καὶ τῆς πολιτικῆς ἐνερ-
 γείας κατὰ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὅστις ὁσημέ-
 ραι ἀδξανόμενος διενεοῖτο ν' ἄρξῃ ὅλης τῆς Ἑλλάδος· τοῦτο καθο-
 ρῶν ὁ Δημοσθένης εἰργάζεται ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀνυψώσῃ τὸ
 φρόνημα τῶν συμπολιτῶν ἀγαμνηήσκειν αὐτοὺς τὰ ἐν Μαραθῶνι,
 ἐν Σαλαμῶνι καὶ ἐν Πλαταιαῖς τρόπαια τῶν προγόνων. Καὶ ἔνθεν
 μὲν ἐπολέμει κατὰ τῶν Φιλιππιζόντων, ἔνθεν δ' ἐφροντίζεε ν' ἀνεύρῃ
 συμμάχους τῶν Ἀθηναίων· ὅτε δ' ἐπρέσβευσεν εἰς Θήβας, κατώρ-
 θωσε τὰ διαλλάξῃ τὰς τέως ἀσπόνδους πόλεις, Ἀθήνας καὶ Θήβας,
 καὶ τὰ καταστήσῃ αὐτὰς συμμάχους· ἀλλ' ἡ συμμαχία αὕτη κατε-
 στράφη διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ ἥτις (338).

Καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἦταν ὁ Δημοσθένης οὔτε τὸ θάρ-
 ρος ἀπέβαλεν οὔτε ἔπαυσε μισῶν τοὺς Μακεδόνας· ἐν ἀρχῇ μάλι-
 στα τῆς βασιλείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (336) ἐπέτυχεν, ἵνα οἱ
 Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἀποσιῶσι τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας·
 ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν κατὰ τῶν Θηβῶν καὶ καταστρέψας
 αὐτὰς ἐξήτησεν εἶτα παρὰ τῶν Ἀθηναίων τὴν παράδοσιν τοῦ
 Δημοσθένους καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν ἐκ τῶν
 ἰδίως ὑποκινησάντων καὶ ὑποστηριξαίντων τὴν ἀποστασίαν τῶν
 Θηβαίων τῇ παρεμβάσει δ' ὅμως τοῦ μακεδονίζοντος ῥήτορος
 Δημάδου ἡ παράδοσις αὕτη ἀπεσοδήθη.

Τῷ 324 κατηγορηθεὶς ὁ Δημοσθένης ὡς δωροδοκήσας ἐν τῇ

δίκη τοῦ Ἀρπάλου, ταμίου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, φερόντος μετὰ πολλῶν χρημάτων ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀθήνας, κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον πεντήκοντα ταλάντων, μὴ δυνάμενος δὲ ν' ἀποτίσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἔφυγεν εἰς Αἴγιναν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τροίηνα. Καὶ ἔγραφε μὲν καὶ πρὸς τὴν βουλὴν καὶ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων δικαιολογούμενος καὶ παρακαλῶν ν' ἀνακληθῇ, ἀλλ' αἱ παρακλήσεις αὗται εἰς οὐδὲν ὠφέλουν καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323), ὅτε αἱ Ἀθηναίαι, τὸ Ἄργος καὶ ἡ Κόρινθος ἐπανέστησαν κατὰ τῆς μακεδονικῆς ἀρχῆς, ἐπῆλθε μεταβολή τις τῶν διαθέσεων τοῦ δήμου· διότι οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ Δημοσθένης, καίπερ φυγὰς, συνώδενυσε τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις, τοὺς κηρύσσοντας τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν πανηγυρικῶς.

Μετὰ τὴν ἀνάκλησίν του ὁ Δημοσθένης ἐξηκολούθει τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀγῶνα· ἀλλ' ὅτε τῷ 322 αἱ Ἀθηναίαι ἐκυριεύθησαν καὶ φρουρὰ μακεδονικὴ ἐγκαθιδρύθη ἐν αὐταῖς, κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Μακεδονίας Ἀντιπάτρου. Καὶ κατώρθωσε μὲν γὰρ καταφύγη εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ (ῥῆν Πόρῳ) ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀντιπάρχου ἀπέσπασαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ ῥήτωρ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ δηλήτηριον ἐντὸς δακτυλίου ἢ γραφικοῦ καλάμου καὶ πιὼν αὐτὸ ἀπέφυγε τὰς ὕβρεις τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ δι' ἐκουσίον θάνατον (κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 322).

Οἱ οἰκήτορες τῆς Καλαυρίας ἤγειραν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος μνήμα τοῦ ῥήτορος καὶ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἐξηκολούθουν τιμῶντες τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οἱ συμπολιταὶ τοῦ ῥήτορος τεσσαράκοντα καὶ δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐψήφισαν, ἵνα ὁ προσβύτατος τῶν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἔχῃ σίτησιν ἐν τῷ Πρωτανείῳ, καὶ ἀνήγειραν ἐν τῇ ἀγορᾷ χαλκοῦν τοῦ ῥήτορος ἀνδριάντα, ἐφ' οὗ ἐχαράχθη τὸ πολυθρόνητον ἐπίγραμμα:

Ἐπερ ἴσῃν ῥώμην γνώμη, Δημοσθένης, εἶχες,
οἵ ποί' ἄν' Ἑλλήνων ἠρξεν Ἄρης Μακεδόν.

β') Λόγοι Δημοσθένους.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Δημοσθένους περιῆλθον εἰς ἡμᾶς 61 λόγοι· τούτων οἱ μὲν 15 εἶναι συμβουλευτικοὶ ἢ δημηγορίαι, οἱ δὲ λοιποὶ

δικανικοί. Τῶν συμβουλευτικῶν, δηλ. τῶν λόγων τῶν ἀπαγγελθέντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, σπουδαιότατοι εἶναι οἱ **Φίλιπποι**, οἱ **Ὀλυνθιακοὶ** καὶ ὁ **περὶ τῆς εἰρήνης**· τῶν δὲ δικανικῶν χομεν δύο εἶδη: 1) λόγους δικανικοὺς **δημοσίους**, ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν δημοσίαις δίκαις, ὧν σπουδαιότατος εἶναι ὁ **περὶ τοῦ τεφάνου**, καὶ 2) λόγους δικανικοὺς **ιδιωτικούς**, ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν ιδιωτικαῖς δίκαις.

Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ Δημοσθένους καταφαίνεται μεγαλεῖον **ρυχῆς**, σαφήνεια, γοργότης καὶ σφοδρότης τῆς ἐκφράσεως, σαρκασμοὶ πικροί, ποικιλία ῥητορικῶν σχημάτων καὶ τρόπων λεκτικῶν καὶ ἐν γένει πάντα, ὅσα προσδίδουσιν εἰς αὐτοὺς **δεινότητα** καὶ **ὕψος**.

Ἐκαστος τῶν λόγων συνίσταται ἐκ πέντε μερῶν, τοῦ **προοιμίου**, τῆς **διηγήσεως**, τῆς **προθέσεως**, τῆς **πίστεως** καὶ τοῦ **ἐπιλόγου**. Τούτων τὸ κυριώτερον μέρος εἶναι τὸ τρίτον — ἡ **πρόθεσις** —, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται ἡ πρότασις τοῦ ῥήτορος· τὸ μέρος τοῦτο προπαρασκευάζει μὲν ἡ **διήγησις**, συμπληροῖ δὲ καὶ ἐξηγεῖ ἡ **πίστις**.

III. Περιληπτικὴ ἱστορία τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Φίλιππος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀμύντου τοῦ Β', ἐγεννήθη τῷ 382 π. Χ. Δεκαπενταετῆς περιῖπου τὴν ἡλικίαν ἤχθη ὡς ὄμηρος ὑπὸ τοῦ Πελοπίδου εἰς Θήβας, ἔνθα ἔτυχεν ἑλληνικωτάτης μορφώσεως. Μετὰ τριετὴ δ' ἐν Θήβαις διαμονὴν ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν καί, ὅτε ὁ ἀδελφός του Περδίκκας ἐφορέυθη ἐν τινι πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς μάχῃ, ἀνεκρούχθη αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (τῷ 359).

Ὁ Φίλιππος ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν ἔσωσε τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας, ἐσπερώωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ καὶ ὠργάνωσε τὸν μακεδονικὸν στρατὸν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας πολεμικῆς τέχνης. Ἀμέσως δὲ κατόπιν θέλων νὰ συνδέσῃ στενότερον τὴν Μακεδονίαν μετὰ τῆς θαλάσσης ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Ἀμφίπολιν (357), ἀξιολογωτάτην τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Θράκης, καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου κτήσεις τῶν Ἀθηναίων Πύδναν (357) καὶ Ποτεΐδαιαν (356). Καὶ ταύτην μὲν ἔδωκεν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους,

ἵνα προσοικειωθῇ αὐτούς, ἀλλὰ συγχρόνως προσκληθεὶς ὑπὸ Θορακῶν εἰς βοήθειαν κατέλαβε τὰς πέρας τοῦ Σιτυμόνος Κορινθίδας, ἠΰξησεν αὐτὰς μετονομάσας Φιλίππους καὶ ἐγένετο κύριος τοῦ Παργαίου.

Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν Λαοίῳ Ἀλεναδῶν κατὰ τοῦ τυράννου τῶν Φερῶν Ανκόφορος ἔσπευσεν εἰς Θεσσαλίαν καὶ τὰς αὐτόθι καταπιεζομένας πόλεις ἐπροσιάτευσε. Κατὰ τὰ πρῶτα δὲ ἤδη εἴη τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐκτραγέντος Φωκικοῦ ἢ ἱεροῦ πολέμου (355-346), ὅτε οἱ Φωκεῖς ὑπὸ τὸν Ὀνόμαρχον εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὁ Φίλιππος, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσεν τὴν Μεθώγην καὶ κατηδάφισεν αὐτὴν (353), ἐζήτησε γὰρ λάβῃ μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διενέξεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ προσκλήσει δὲ τῶν Θεσσαλῶν εἰσῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐξεδίωξε τοὺς Φωκεῖς, καθήρεσε τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα, κατέλαβε τὰς Παγασὰς καὶ τὴν Μαγνησίαν καὶ προσχώρησεν ἤδη μέχρ' ἑρμοπυλῶν· ἀλλ' εὐρὼν αὐτὰς προκατειλημμένας ὑπὸ ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ ἠναγκάσθη γὰρ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν (352).

Μετὰ μικρὰν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνάπαυσιν ἐξεστράτευσεν καὶ πάλιν κατὰ τῶν ἐν Χαλκιδικῇ Χερσονήσῳ πόλεων καὶ πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἐπέταξεν. Ἐν εἴτει δὲ 349 προσέβαλε τὴν μεγίστην τῶν ἐκεῖ πόλεων Ὀλυνθον καὶ κυριεύσας αὐτὴν διὰ προδοσίας κατέστρεψε (348). Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀλύνθου κατώρθωσε γὰρ ὑποτάξῃ τὴν Φωκίδα καὶ γὰρ εἰσέλθῃ ἀκωλύτως διὰ τῶν ἑρμοπυλῶν, μεθ' ὃ συγκαλέσας τὸ ἀμφικτυονικὸν συνέδριον ἀνεκηρύχθη ὑπ' αὐτοῦ ἀμφικτύων ἀντὶ τῶν καθαιρεθέντων Φωκέων (346).

Ἐπιστρέψας ἐκ Φωκίδος εἰς Μακεδονίαν ἐστράφη πρὸς Β. κατὰ τῶν Θορακῶν, οὓς νικᾷ καὶ προσλαμβάνει παρὰ τὸν Πόντον τὴν Ἀπολλωνίαν καὶ Ὀδησσὸν (τὴν σημερινὴν Βάρναν)· ἐπελθὼν δὲ κατὰ τῶν ἐν Προποντίδι Ἑλληνικῶν πόλεων καταλαμβάνει τὴν Σηλυβρίαν καὶ πολιορκεῖ τὴν Πέρινθον καὶ τὸ Βυζάντιον στρατὸς δ' ὅμως ἀθηναϊκὸς ἀποσταλεὶς κατὰ τοῦ Φιλίππου ἀναγκάζει αὐτὸν γὰρ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων καὶ γὰρ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν.

Μετὰ ταῦτα ὑποκινήσας διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι φίλων τοῦ νέου ἱερὸν πόλεμον καὶ προσκληθεὶς γ' ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ εἰσῆλθε μετὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μέρος μὲν τοῦ στρατοῦ του ὤδενσε κατὰ τῆς Ἀμφίσης, ἣν ἐκυρίευσεν καὶ κατέστρεψεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς κυρίας δυνάμεως κατέλαβεν αἰφρι-

δίως τὴν ὀχυρὰν Ἑλάτειαν (338). Τότε τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Δημοσθένους συνεμάχησαν αἱ τέως ἄσπονδοι πόλεις Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι καὶ ἀντιπαραταχθεῖσαι ἐν Χαιρωνείᾳ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἡττήθησαν ὁλοσχερῶς. Διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ νίκης ὁ Φίλιππος ἐγένετο κύριος ὅλης σχεδὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν δὲ τῷ συγκληθέντι ἐπ' αὐτοῦ ἐν Κορίνθῳ κοινῷ συνεδρίῳ τῶν Ἑλλήνων ἀνεκηρύχθη ἡγεμὼν αὐτοκρατορὺρ συμπάσης τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν (337).

Ἐπιστρέψας εἰς Μακεδονίαν ὁ Φίλιππος ἤρχισε νὰ παρασκευάζεται διὰ τὴν ἐκστρατείαν αὐτήν. Ἀλλ' αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ τῶν παρασκευῶν του ἐδολοφονήθη ὑπὸ τινος τῶν σωματοφυλάκων του, Πανσανίου καλουμένου (336).

IV. Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς Ὀλύνθου.

Ἡ Ὀλυνθος ἦτο ἐκ τῶν ἀξίων πλείστον ὅσον λόγου πόλεων τῆς ἀρχαιότητος. Κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν κεῖται ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾷ τοῦ Τρωαναίου κόλπου· τὸ κατ' ἀρχὰς ὠκίσθη ὑπὸ ἀποίκων Βοιωτῶν — Θορακικοῦ τινος φύλου —, ἔπειτα δὲ περὶ τοὺς χρόνους τῶν Περσικῶν πολέμων ὑπὸ Χαλκιδέων.

Ἀπὸ τῶν Περσικῶν ἡ Ὀλυνθος ἤρξατο ν' αὐξάνῃ ταχέως καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἀπέκτησε δύναμιν μεγάλην, ὥστε ἀπέβη τὸ κέντρον τῶν ἐν Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ πόλεων. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϋόντος κατέστη φόρον ὑποτελὴς τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἵνα ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆς τυραννικῆς ἡγεμονίας αὐτῶν ἀπεσιτάτησεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἅμα τῇ ἐκρήξει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου (431) καὶ προσεχώρησε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὡς ἐκ τούτου συνέβησαν πόλεμοι ἀλλεπάλληλοι μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων, οἵτινες διεξαχθέντες ἐν Χαλκιδικῇ μετ' ἐπιμονῆς καὶ πείσματος ἐτελείωσαν μετὰ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε κατεστράφησαν καὶ αἱ Ἀθῆναι (404).

Μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ἀθηνῶν ἡ Ὀλυνθος ἀπηλλάγη μὲν τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ περιῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης, ἥς ἐγένετο φόρον ὑποτελὴς. Περὶ τοὺς χρόνους δὲ τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης (387) ἤρξατο ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν προτέραν τῆς δύναμιν· πλείσται πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς — 32 καὶ ὑπερέκεινα — προσεχώ-

οῖον τῇ Ὀλύνθῳ ὥσαύτως πλεῖστα φῦλα τοῦ μαχίμου Θρακικοῦ ἔθνους ἐγένοντο ὑπήκοα τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἠκολούθουν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. Ἐσκέπτοντο δὲ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ τὰ ἐξασφαλίσωσι τὰς κτήσεις αὐτῶν διὰ συμμαχιῶν πρὸς ξένας πόλεις καὶ παριώσωσι τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀρχήν πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐξήτουν τὰ συνάψωσι συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων τῷ 383 π. Χ. Τὰ σχέδια ταῦτα προσεκάλεσαν τὴν παρέμβασιν τῶν Λακεδαιμονίων ὥς ἐκπληρωτῶν τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης καὶ μετὰ πόλεμον διαρκέσαντα τέσσαρα ἔτη (383 - 379) κατελύθη ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀλύνθου, ἣτις ἐγένετο ἄλλιν φόρου ὑποτελὴς τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371), ὅτε κατελύθη ἡ ἡγεμονία τῆς Σπάρτης, ἔπαυσεν ἡ Ὀλυνθος τὰ εἶναι φόρου ὑποτελὴς εἰς τὴν Σπάρτην· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε πλέον ν' ἀπολαύσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ τῆς ἀνεξαοριστίας αὐτῆς. Ἡ κατὰληψις τῆς Ἀμφιπόλεως ἐν Θράκῃ ὑπὸ ἀποίκων Χαλκιδέων ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς προσεκάλεσε πόλεμον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες εἶχον δικαιώματα καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐνταῦθα κατακτήσεων αὐτῶν· πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖ τῷ 364 τὸν στρατηγὸν Τιμόθεον μετὰ σιόλου καὶ προσβαλόντες τὴν Ἀμφίπολιν οὐδὲν κατώρθωσαν· τοὺς Ὀλυνθίους ὁμως καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν Χαλκιδεῖς πολιορκήσαντες στενῶς παρταχόμεν ἀφῆρσαν ἀπ' αὐτῶν τὴν Ποτεΐδαιαν καὶ Τορώνην.

Νέαν φάσιν — καὶ δὴ τὴν τελευταίαν — λαμβάνουσι τὰ πράγματα τῆς Ὀλύνθου, ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας Φίλιππος ὁ Β' (359). Οὗτος ἀφ' οὗ ἔσωσε κατ' ἀρχὰς τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ ἐστερέωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χειρσόνησον καὶ ἐκνέριενσε τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Πύδραν (τῷ 357)· ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα (τῷ 356) τῇ συμπαράξει τῶν Ὀλυνθίων τὴν Ποτεΐδαιαν ταύτην τὴν πόλιν, ἀνέχονσαν τοῖς Ἀθηναίοις, καθὼς καὶ τὸν Ἀρθεμοῦντα — πόλιν, περὶ ἧς ἤριζον ἀπὸ μακροῦ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ οἱ Μακεδόνες — παρεχώρησε τοῖς Ὀλυνθίοις θέλων τὰ περιποιηθῇ αὐτούς· βραδύτερον δ' ὁμως (τῷ 349) ἐπῆλθε καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ὀλύνθου καὶ κυριεύσας τὴν πόλιν διὰ προδοσίας δύο Ὀλυνθίων, τοῦ Λασθένους καὶ Εὐθυκράτους, κατέστρεψεν αὐτὴν (κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 348)· ἔκτοτε ἡ Ὀλυνθος δὲν ἀνεστήθη· λείψανά τινα αὐτῆς σώζονται περὶ τὴν σημερινὴν θέσιν «ἅγιος Μάμας».

I.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Φίλιππος κατὰ τὸν πόλεμον, τὸν ἐκραγέντα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀμφιπόλεως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀθηναίων, κατώρθωσε νὰ συνταχθῶσιν οἱ Ὀλύνθιοι μετ' αὐτοῦ καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς δύο πόλεις, τὴν Ποτεΐδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα· οἱ Ὀλύνθιοι βλέποντες τὰς τοιαύτας πρὸς αὐτοὺς διαθέσεις τοῦ Φιλίππου ἐθεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς καὶ ἐπίστευον ὅτι ὁ Φίλιππος θὰ ἡρκεῖτο εἰς τὰς ἤδη κτηθείσας χώρας καὶ θὰ ἄφινε τὴν Ὀλυνθὸν μετὰ τῶν συμμαχίδων τῆς ὑφισταμένην ὡς ἀνεξάρτητον πολιτείαν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου.

Ἀλλ' ὅτε ὁ Φίλιππος προεχώρησε πρὸς τὴν Θράκην, ὅτε καὶ πετάξε τὴν Θεσσαλίαν καὶ κατέβαλε τοὺς Φωκεῖς, ἀπέβη δὲ σαφές καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τυφλώτοντας πῶς συνήθιζε νὰ φέρεται πρὸς τοὺς φίλους καὶ συμμαχοὺς, τότε καὶ οἱ Ὀλύνθιοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀπατώμενοι περὶ τῶν καθ' ἑαυτούς. Ἐκρίνον λοιπὸν καλὸν νὰ πέμψωσι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ εἰρηνεύσωσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (τῷ 352 π. Χ.).

Τὸ διάβημα τοῦτο τῶν Ὀλυνθίων ὁ Φίλιππος ἐθεώρησε μὲν ὡς ἐχθρικόν, ἀλλὰ δὲν ἐπεχείρησε κατ' αὐτῶν πόλεμον ἀμέσως· ἡρκέσθη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἰσβάλῃ (τῷ 351) εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ νὰ ἐπιδείξῃ τοῖς Ὀλυνθίοις ἀπειλητικῶς τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις. Τῷ 349 ὅμως λαβὼν ὡς πρόφασιν τὴν ἄρνησιν τῶν Ὀλυνθίων ν' ἀποδώσωσι τὸν καταφυγόντα εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ἀδελφόν του Ἀρριδαῖον κηρύττει ὀριστικῶς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· οὗτοι βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀποστέλλουσιν εἰς Ἀθήνας πρέσβεις ζητοῦντες συμμαχίαν καὶ ταχεῖαν βοήθειαν.

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων συνέρχονται οἱ Ἀθηναῖοι εἰς ἐκκλησίαν· κατὰ ταύτην ἔλαβον τὸν λόγον πολλοὶ ῥήτορες, ἐκφράσαντες ἑνδοιασμοὺς διὰ τὴν ἀποστολὴν βοήθειας εἰς Ὀλυνθον· τελευταῖον ἀναβαίνει εἰς τὸ βῆμα ὁ Δημοσθένης καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Ἀ' Ὀλυνθιακὸν—κατὰ τὸ θέρος τοῦ 349—, ἐν ᾧ ὑποδεικνύει τοῖς Ἀθηναίοις, τί ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ πράξωσιν ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

§ 1 — 2 πρὸς αὐτά.

Ἀντὶ πολλῶν κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: νομίζω ὑμᾶς ἐλέσθαι ἂν ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. — αἰροῦμαι (τι) ἀντί τινος = προτιμῶ τι ἀντί τινος. — εἰ φανερόν γενοίτο, ἀντικμ.: τοῦ ἐλέσθαι ἂν = τὸ φανερόν γενέσθαι· τούτου ὑποκμ.: τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει = ἐκείνο, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα. — περὶ ὧν σκοπεῖτε, συναπτέον τῷ «εἰ φανερόν γενοίτο». — περὶ ὧν... = περὶ τούτων, περὶ ὧν... = ὡς πρὸς ταῦτα, περὶ ὧν... = ὡς πρὸς τὴν (προκειμένην) ὑπόθεσιν, περὶ ἧς... — σκοπῶ περὶ τινος = σκέπτομαι περὶ τινος. — ὅτε, ἐνταῦθα αἰτλγκ. = ἐπειδὴ. — προθύμως, συναπτέον τῷ ἀκούειν. — ἐθέλειν... τῶν βουλομένων, τὸ μὲν ἐθέλειν = ἔχειν τὴν ἀπόφασιν, τὸ δὲ βούλεσθαι = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν. — ἐσκεμμένος = προεσκεμμένος, προμελετημένος. — ἦκω = παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα) = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα. — ἂν... λάβοιτε = δύνασθε νὰ ἐννοήσητε. — ἀκούσαντες, μετχ. χρονκ. — τῆς ὑμετ. τύχης κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: (τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἰπεῖν ἐκ τοῦ παραχρῆμα πολλὰ τῶν δεόντων ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης. — (τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις κτλ., ἀντικμ. τοῦ: ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης. — ἐπέρχεται ἑνὶ (μετ' ἀπρμφ.) = ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος (νὰ...). — (τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἰπεῖν, κατ' ἐννοιαν = τὸ ὅτι δύνανταί τινες (ἐξ ὑμῶν) ἐκ στιγμιαίας ἐμπνεύσεως νὰ εἴπωσιν. — ἐκ τοῦ παραχρῆμα = ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προπαρασκευῆς. — ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης (γενκ. κατηγορηματικῇ) = νομίζω ἴδιον τῆς τύχης σας. — τὴν... αἴρεσιν, ὑποκμ. τοῦ: γενέσθαι, οὐ κτγρμ. τὸ: ῥαδίαν. — αἵρεσις = ἐκλογή. — ὑμῖν, ἡ δτκ. συναπτέα τῷ: αἶρ. γενέσθαι. — ὁ παρὼν καιρὸς... = ὁ παρὼν καιρὸς λέγει μόνον οὐχὶ φωνὴν ἀφίεις. — καιρὸς = περίστασις· εὐκαιρία. — μόνον οὐχὶ = σχεδόν· μετριάξει τὸ: φωνὴν ἀφίεις. — φωνὴν ἀφήμι = ἐκβάλλω φωνήν, φωνάζω. — τῶν πραγμ... = ἀντιληπτέον ἔστιν ὑμῖν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων ἐκείνων = δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς

ἀντιλαβέσθαι τῶν πραγμάτων ἐκείνων. — ἀντιλαμβάνομαι τινος, κυρίως=πιάνομαι ἀπὸ τινος· ἐνταῦθα=ἐπιλαμβάνομαί τινος, ἀναμιγνύομαι, ἐπεμβαίνω ἐνεργῶς εἰς τι. — τὰ πράγματα ἐκεῖνα=τὰ ἐκεῖ (δηλ. ἐν Ὀλύνθῳ) πράγματα. — ἡμεῖς οὐκ...=ἡμεῖς δοκοῦμέν μοι ἔχειν πρὸς αὐτὰ οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον = ἡμεῖς φαινόμεθα ὅτι πρὸς αὐτὰ (τὰ πράγματα) διακείμεθα δὲν γνωρίζω πῶς.

Περὶ ὧν νυνὶ σκοπ., τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἐσκέπτοντο ἂν πρέπει ν' ἀποστείλωσι βοήθειαν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ἢ ὄχι. — οὕτως ἔχει, ὅτι δηλ. προτιμάτε τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. — ἐσκεμμένος... ἐπελθεῖν, ἄλλοι μὲν τῶν ῥητόρων τῶν Ἀθηναίων ἠγόρευον προμελετημένοι καὶ προπαρασκευασμένοι, ἄλλοι δὲ ἄνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου· ὁ Δημοσθ. ἀνέβαινεν εἰς τὸ βῆμα πάντοτε προπαρασκευασμένος. — τοῦτ' ἂν ἀκ. λάβοιτε — πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παρ. ἐνίοις ἂν ἐπελθ. εἰπεῖν, ἢ ἐννοιαί· εἰσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἱκανοὶ ὄχι μόνον νὰ ἐννοήσητε τοὺς προπαρασκευασμένους λόγους τῶν ῥητόρων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἐκφέρητε εὐστόχους γνώμας ἄνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῶν προστατευόντων τὰς Ἀθήνας θεῶν (πρβλ. καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 15 «καὶ γάρ...»). — ἦκει, οἱ λαμβάνοντες τὸν λόγον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὠμίλουν ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς θέσεώς των· φράσεις δὲ συνήθεις περὶ τῶν ἀγορευόντων ῥητόρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶναι αἱ ἐξῆς: ἀνίστασθαι, παριέναι, παρεῖναι ἐπὶ τὸ βῆμα, ἦκειν, πρόσοδον ἢ πάροδον ποιεῖσθαι, ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλῆθος. — τῆς ὑμετέρας τύχης, ὁ ῥήτωρ πολλάκις ἐξυμνεῖ τὴν τύχην τῶν Ἀθηναίων (πρβλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 2, § 22)· περὶ αὐτῆς ὑπῆρχεν ὁ ἐξῆς μῦθος: ὁ Ποσειδῶν ὀργισθεὶς κατὰ τῶν Ἀθηναίων, διότι προετίμησαν νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηναῖς, κατηράσθη αὐτοὺς νὰ σκέπτονται πάντοτε κακῶς· ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖς ἀντηρυχήθη πάντα τὰ κακῶς ἐσκεμμένα νὰ μεταβάλλωνται πρὸς ὄφελος τῶν Ἀθηναίων. — ἐξ ἀπάντων, δηλ. τῶν λεχθέντων. — ὥστ'... ῥαδίαν τὴν... αἴρεσιν γενέσθαι, ἐπόμενονον εἶναι ν' ἀποβαινῇ τοῖς Ἀθηναίοις εὐκολος ἢ ἐκλογὴ τῆς κρείττονος γνώμης (τοῦ συμφέροντος), ἀπ' οὗ οὗτοι — κατὰ τὸν ῥήτορα — εἶναι ἱκανοὶ εἰς τί; πρβλ. ἀνωτέρω: τοῦτ'... ἂν λάβοιτε — πολλὰ τῶν δεόντων κτλ. — αὐτῶν, δηλ. τῶν ἐν Ὀλύνθῳ πραγμάτων.

§ 2 ἔστι — 3.

“Ἔσσι δὴ τὰ γ’ ἐμοὶ δοκοῦντα = ἃ δὴ γ’ ἐμοὶ δοκεῖ, ἔστι ταῦτα” κατ’ ἔννοιαν = λοιπὸν ἡ ἰδική μου γνώμη εἶναι. — ἥδη = εὐθύς, ἄνευ ἀναβολῆς. — παρασκευάζομαι τὴν ταχίστην (δηλ. δδόν) = παρασκευάζομαι τάχιστα. — ὅπερ καὶ πρότερον = ὅπερ πρότερον (δηλ. ἐπάθετε). — ἥτις... ἐρεῖ καὶ παρέσται..., ἀναφρκ. τελκ. προτάσεις = ἵνα αὕτη... εἶπῃ καὶ παραγένηται. — πάρειμι τοῖς πράγμασι (τῶν Ὀλυνθίων) = παρευρίσκομαι εἰς τὰ πράγματα, παρακολουθῶ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ προσοχὴν τὴν ἐξελίξιν τῶν (ἐν Ὀλύνθῳ) πραγμάτων. — ὥς, αἰτλγ. — ἔστι τοῦτο (ὑποκμ.) δέος (κτγρμ.), κατ’ ἔννοιαν = τοῦτο φοβητέον (ἐστὶν) ἡμῖν = τοῦτο δεῖ ἡμᾶς φοβεῖσθαι. — μὴ = μήπως συναπτέον τῷ τρέψῃ καὶ παρασπάσῃται. — ὦν, μετχ. αἰτλγ. — δεινὸς (μετ’ ἀπρμφ.) = ἐπιτήδειος (εἰς τὸ νά...), — ἀνθρῶπος = ὁ ἀνθρώπος. — χρῶμαι πράγμασι = ἐπωφελοῦμαι (τάς) περιστάσεις. — τὰ μέν... τὰ δέ... τὰ δέ = ἄλλοτε μέν... ἄλλοτε δέ... ἄλλοτε δέ. — εἰκων... ἀπειλῶν... διαβάλλων, μετχ. τροπκ. — ἡνίκ’ ἂν (= ὅταν) τύχῃ, δηλ. εἰκων. — ἀξιόπιστος δ’ ἂν... φαίνοιτο = καὶ τότε (δηλ. εἰ ἀπειλοῖη) θὰ ἐφαίνετο ἀξιόπιστος. — ἡμᾶς διαβ. καὶ... ἡμ., τὸ β’ ἀντκμ. (τὴν ἀπουσίαν) προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὸ α’ (ἡμᾶς) κατ’ ἔννοιαν = διαβάλλων ἡμᾶς εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ὅτι δὲν παρευρισκόμεθα πλησίον των πρὸς ὑποστήριξιν των. — τρέπομαι καὶ παρασπῶμαι τι τῶν ὄλων πραγμάτων = τρέπω μὲ τὸ μέρος μου (πρὸς ὄφελός μου) καὶ παρασύρω σπουδαῖόν τι σημεῖον τῆς ὅλης πολιτικῆς καταστάσεως.

Τὴν βοήθειαν, δηλ. τὴν ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων ζητουμένην. — ἐνθὲνδε, ἐξ Ἀθηνῶν, ἦτοι μὲ δυνάμεις συγκειμένας ἐκ πολιτῶν, οὐχὶ ἐκ ξένων. — ὅπερ καὶ πρότερον, ὑπαινίσσεται ὁ ῥήτωρ τὰς ἀπωλείας τῶν πόλεων Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων, τὰς ὀφειλομένας εἰς τὴν ῥαθυμίαν τῶν Ἀθηναίων (πρβλ. § 8, § 9). — πρεσβείαν πέμπειν, δηλ. πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους. — ταῦτ(α), δηλ. τὰς ὑπὲρ αὐτῶν (τῶν Ὀλυνθίων) ἀποφάσεις ὁμῶν. — ἀνθρῶπος, πολλάκις οὕτω περιφρονητικῶς ὀνομάζει τὸν Φίλιππον ὁ Δημοσθ. — εἰκων, ὥς ὅτε παρέδωκε τοῖς Ὀλυνθίοις τὴν Ποτειδαίαν καὶ τὸν Ἀνθεμόντα (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40· πρβλ. καὶ Β’ Ὀλυνθ. § 7).

— ἀξιόπιστος ἂν εἰκότως, καθ' ὅσον πολλαὶ πόλεις μέχρι τοῦδε εἶχον δοκιμάσει τὴν ἀπειλὴν τοῦ Φιλίππου πραγματοποιηθεῖσαν. — *τρέψηται καὶ παρ. τι τῶν ὄλων πρ.*, ἐάν δηλ. ὁ Φίλιππος κατορθώσῃ νὰ συμφιλιωθῇ πάλιν μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἢ παρακωλύσῃ τὴν διαπραγματευομένην συμμαχίαν μεταξὺ Ὀλύνθου καὶ Ἀθηνῶν.

§ 4 — 5.

Οὐ μὴν ἀλλ(ά) = ἀλλ' ὅμως· τὸ πλήρες θὰ ἦτο· οὐ μὴν γενήσεται τοῦτο, ἀλλ(ά). — ἐπιεικῶς = σχεδόν· κατ' ἔννοιαν = δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι· μετριάξει τὸ· καὶ βέλτιστον ὑμῖν (δηλ. ἐστὶ), μεθ' οὗ πρέπει νὰ συναφθῇ = εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον εἰς σᾶς = σᾶς ὠφελεῖ τὰ μάλιστα. — *δύσμαχος* = δυσπολέμητος. — *τῶν Φ. πραγμάτων*, γενκ. διαιρετκ. τοῦ δ. — ὁ *δυσ. ἐ. τῶν Φ. πραγμ.*, κατ' ἔννοιαν = ὅπερ καθιστᾷ τὸν Φίλιππον λίαν δυσπολέμητον. — *τὸ . . . εἶναι . . . καὶ (τό) . . . παρεῖναι*, ὑποκείμενα τοῦ *προέχει καὶ ἔχει*. — *τὸ εἶναι πάντων . . .* = *τὸ εἶναι ἐκεῖνον*, ὄντα ἓνα, κύριον πάντων. — *καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρητῶν*, ἐπεξηγήσεις τοῦ· πάντων. — *ῥητὸς* = ὁ λεγόμενος, περὶ οὗ δύναται νὰ γίνηται λόγος. — *ἀπόρρητος* = ὁ μὴ λεγόμενος, περὶ οὗ δὲν πρέπει νὰ γίνηται λόγος, μυστικός. — *δεσπότης* = ἀπόλυτος κύριος, ἔχων ἀπεριόριστον ἐξουσίαν. — *πρὸς μὲν τὰ τὰ . . .* = *πρὸς μὲν τὸ πράττεσθαι τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ* (ἐπίρρ.) *καὶ κατὰ καιρόν*, κατ' ἔννοιαν = ὥς πρὸς μὲν τὴν ταχείαν καὶ ἔγκαιρον διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν του ἐπιχειρήσεων. — *πολλῶ προέχει* (ἀμτθ.) = (τοῦτο [δηλ. τὸ . . . εἶναι . . . καὶ . . . παρεῖναι]) εἶναι μέγα πλεονέκτημα. — *πρὸς δὲ τὰς . . .* = ὥς πρὸς δὲ τὰς . . . — *καταλλαγὴ* = συμφιλίωσις. — *ἂν . . . ποιήσαιτο*, δηλ. εἰ βούλονται Ὀλύνθιοι. — *ἄσμενος*, κτγρμ. τοῦ ὑποκειμένου (ἐκεῖνος) σημαῖνον τρόπον = ἀσμένως. — *ἐναντίως ἔχει* = (αὐτὸ τοῦτο [δηλ. τὸ . . . εἶναι . . . καὶ . . . παρεῖναι]) φέρει ἐναντίον ἀποτέλεσμα (δηλ. εἶναι μειονέκτημα). — *ὑπὲρ μέρους χώρας* = πρὸς ὑπεράσπισιν μέρους τινὸς τῆς χώρας των. — *ἀλλ' ἀναστ. . .* = ἀλλ' ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ . . . ἐνταῦθα ἢ ὑπὲρ = πρὸς ἀπόκρουσιν, πρὸς ἀποφυγὴν. — *ἀνάστασις* = καταστροφὴ. — *ἀνδραποδισμός* = ὑποδουλώσις. — *ἂ τ' Ἀμφιπ. . .* = *ἂ τ' ἐποίησε τοὺς παραδόντας τῶν Ἀμφιπολιτῶν* (= ἐκείνους τῶν

Ἀμφιπολιτῶν, οἱ παρέδωσαν) τὴν πόλιν αὐτῷ καὶ (*ἐποίησε*) τοὺς ὑποδεξαμένους τῶν Πυδναίων (= *ἐκείνους τῶν Πυδναίων, οἱ ὑπεδέξαντο*). — *ποιῶ τί τινα* = κάμνω τι εἰς τινα. — *ὄλως* = ἐν γένει. — *ἄπιστον* (κτγρμν.) *ταῖς πολιτεταῖς ἢ τυραννίς (ἐστὶ)* = ἢ τυραννὶς εἶναι τι, εἰς ὃ δὲν δίδουσι πίστιν τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα. — *ἄλλως τε καὶ* = καὶ μάλιστα. — *ὁμορος, ον* = ὁ ἔχων τὰ αὐτὰ ὅρια μετὰ τινος, γειτονικός. — *ἔχωσι*, ὑποχμ.;

*Τοῦθ' , ὁ . . . τῶν Φ. πραγμ., δηλ. τὸ εἶναι π . . . καὶ π. παρεῖναι . . . — κύριον . . . ἀπορρήτων, ὁ Φίλ. ἐπραττεν ὅσα αὐτὸς μόνος ἔκρινε κατάλληλα χωρὶς νὰ προλέγῃ διὰ τῶν ψηφισμάτων μηδὲ νὰ συσκέπτηται ἐν τῇ φανερωῇ — ὡς συνέβαινεν ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν φύσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος — . — στρατηγὸν καὶ δεσπότην, ἐν ᾧ ἐν Ἀθήναις οἱ στρατηγοὶ δὲν ἦσαν ἀπόλυτοι κύριοι· τούτοις δὲν ἐπετρέπετο νὰ πράττωσιν τι παρὰ τὰ ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου. — *ταμίαν*, ὁ Φίλ. διέθετε τοὺς θησαυροὺς τοῦ κράτους, ὡς ἔκρινε καλόν, ἄνευ τῶν ὀχληρῶν διατυπώσεων, εἰς ἃς ὑπέκειντο αἱ δημοκρατικαὶ πολιτεταί. — *πανταχοῦ . . παρεῖναι*, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες διεξήγον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον πάντοτε διὰ μισθοφορικῶν στρατευμάτων καὶ ἀνέθετον ἐνίοτε τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ εἰς ἄρχοντα οὐχὶ *οἰκεῖον*, ἀλλὰ *ξένον*. — *ἂ τ' Ἀμφιπολ. ἐποίησε . . .*, ὁ Φίλ. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Πύδναν διέταξε νὰ φονευθῶσιν οἱ παραδῶσαντες αὐτῷ τὰς δύο ταύτας πόλεις· οὗτοι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συμπεράσματος, εἰς ὃ καταλήγει ὁ ῥήτωρ (*ὄλως ἄπιστον* κτλ.), ἦσαν ἄρχηγοὶ τῶν ἐν τῇ Ἀμφιπόλει καὶ Πύδνῃ δημοκρατικῶν.*

§ 6 — 7.

Ἐγνωκότας . . . ἐνθυμουμένους, μετγ. αἰτλγκ. — *γινώσκω* = ἐννοῶ. — *ἂ προσήκει*, δηλ. *ἐνθυμεῖσθαι*. — *ἐνθυμοῦμαι τι* = σκέπτομαι τι, ἔχω τι πρὸ ὀφθαλμῶν. — *ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ . . . προσέχειν* = *καὶ ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ . . . προσέχειν* καὶ τὰ τρία ἀπρμφ. εἶναι ὑποχμ. τοῦ *δεῖν*, ὕπερ ἑξαρτ. ἐκ τοῦ *φημί*. — *ἐθέλω* (ἄνευ ἀντγμ.) = ἔχω τὴν ἀγαθὴν θέλησιν (τὴν προθυμίαν). — *παροξύνομαι* = ἐξάπτομαι, ἐξεγείρομαι. — *προσέχω (τὸν νοῦν) τινί* = ἔχω ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν μου εἰς τι. —

εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν = τώρα περισσότερον ἢ ἄλλοτε· τὸ πλήρες θὰ ἦτο· εἴπερ ποτὲ ἠθελήσατε καὶ παρωξύνθητε καὶ προσέσχετε, καὶ νῦν δεῖ ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ προσέχειν. — εἰσφέροντας... ἐξιόντας... ἐλλείποντας, μετχ. τροπικά. — εἰσφέρω χρήματα = εἰσφέρω εἰσφορὰν = πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς). — αὐτοὺς = ὑμᾶς αὐτοὺς. — ἐξέρχομαι = ἐκστρατεύω. — καὶ μηδέν... , ὁ καὶ = καὶ ἐν γένει. — ἐλλείπω τι = ὑστερῶ εἰς τι. — σκῆψις, κυρίως = βάσις, ἐφ' ἧς στηρίζεται τις· ὅθεν = πρόφασις, δικαιολογία. — οὐδὲ λόγος οὐδὲ σκ. ἔθ' (= ἐτι) ὑμῖν... ὑπολείπεται = δὲν ἔχετε πλέον κανένα λόγον καὶ καμμίαν πρόσφασιν. — τοῦ μὴ... = τοῦ μὴ ἐθέλειν ποιεῖν τὰ δέοντα. — νυνί = τώρα δά. — θρυλῶ τι = συνεχῶς ὁμιλῶ περὶ τινος, συχνάκις ἐπαναλαμβάνω τι. — τέως = μέχρι τοῦδε. — Ὀλυμπίους ἐκπ. δεῖν Φ., ἐπεξηγήσεις τοῦ δ (ἐθρύλουν) = ὅτι δηλ. πρέπει νὰ... — ἐκπολεμῆσαι, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατικ. ἡμᾶς· τὸ ἀπρμφ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ δεῖν. — ἐκπολεμῶ (-έω) τινά τινα = περιπλέκω τινὰ εἰς πόλεμον πρὸς τινα. — αὐτόματος, ον = ἄφ' ἑαυτοῦ κινούμενος = ἄφ' ἑαυτοῦ. — γίγνεται τι αὐτόματον = γίγνεται τι ἄφ' ἑαυτοῦ, μόνον του. — καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. — ὡς ἂν ὑμῖν μ. συμφέροι = κατὰ τρόπον λίαν· συμφέροντα εἰς ὑμᾶς. — ἀναιροῦμαι τὸν πόλεμον = ἀναλαμβάνω, ἐπιχειρῶ τὸν πόλεμον. — σφαλ. σύμμαχοι, δηλ. ἦσαν ἂν. — σφαλερὸς = ἄστατος, ἀδέβαιος. — μέχριτου (= τινός) = (μόνον) ἐπὶ τινα χρόνον. — ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν = θὰ εἶχαν ταύτην τὴν γνώμην (ὅτι δηλ. ὤφειλον νὰ πολεμῶσι πρὸς Φίλ.). — ἐκ τῶν..., ἢ ἐκ σημαίνει αἰτίαν = ἔνεκα. — τὰ πρὸς αὐτοὺς ἐγκλήματα = δυσαρέσκεια, παράπονα ἀναφερόμενα εἰς ἑαυτοὺς (= ἰδιά των). — βεβαίαν... = εἰκός (ἐστι) ἔχειν αὐτοὺς βεβαίαν τὴν ἔχθραν ὑπὲρ... — βέβαιος = διαρκής. — εἰκός (δηλ. ἐστι) = ἐπόμενον εἶναι. — τὴν ἔχθραν = τὴν (κατὰ τοῦ Φιλ.) ἔχθραν των. — αὐτούς, ὑποκμ. τοῦ ἔχειν, ὅπερ ὑποκμ. τοῦ εἰκός (ἐστι). — ὑπὲρ ὧν = ἔνεκα τούτων, τὰ ὅποια. — φοβοῦνται, δηλ. μὴ πάθωσιν.

Ταῦτι(α), τὰ προειρημένα (δηλ.;). — τὰλλ'... πάντα, δηλ. τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις ὑπόληψιν καὶ δόξαν, τοὺς ἀπειλοῦντας κινδύνους κ.τ.τ. Ὁ Δημοσθ. πάντοτε νοεῖ καὶ ἀφίνει νὰ ἐννοῶσι περισ-

σώτερα τῶν ὧσων λέγει· οὕτω, κατωτέρω «μηδὲν ἑλλείποντας», «τᾶλλα» (§ 9). — **χρ. εἰσφέροντας**, ἐν καιρῷ πολέμου ἐτάσσεται διὰ ψήφισματος τοῦ δήμου φόρος ἑκτακτος πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν τελοῦντων αὐτὸν (ἢ εἰσφορὰ λεγομένη)· τὴν εἰσφορὰν ὑπεχρεοῦντο νὰ εἰσφέρωσι πάντες οἱ πολῖται, ἐξαίρουμένων τῶν ἑλως ἀπόρων· πολλοὶ ὅμως τῶν Ἀθην. κατώρθωνον ν' ἀποφεύγωσιν αὐτὴν προσποιούμενοι ὅτι ἦσαν πένητες. — **χρ. εἰσφέροντας** — καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας, πολλὰκις ὁ Δημοσθ. συνημμένως αὐτὰ ἐκφέρει, διότι ἀμφοτέρω ἦσαν ἀναγκαιότατα πρὸς τὴν ἐπιτυχίῃ τοῦ πολέμου ἑκάσιν (πρὸλ. Β' Ὀλυνθ. § 13, § 24, § 27, § 31). — **αὐτοὺς**, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — **αὐτόματον**, ἄνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθηναίων. — **εἰ μὲν γὰρ κ.τ.λ.**, ταῦτα ἐκθέτουσι τὸν ὠφελιμώτατον τρόπον, καθ' ὃν αὐτόματον γέγονεν, ὃ πάντες ἐθρύνουσι τέως. — **τὸν πόλεμον**, δηλ. τὸν κατὰ τοῦ Φιλ. πόλεμον, ὃν ἤδη πολεμοῦσιν. — **μισοῦσι**, δηλ. τὸν Φίλ. — **αὐτοὺς**, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — **ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται**, οἱ Ὀλυνθῖοι φοβοῦνται μήπως ὁ Φίλ. ὡς ἄσπονδος ἐχθρὸς πάσης ἐλευθέρας πολιτείας καταστρέψῃ τὴν πατρίδα των (πρὸλ. § 5 «ἀλλ' ἀναστιάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος»). — **πεπόνθασι**, ἴσως ὑπονοεῖ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ τὴν στρατιωτικὴν ἐπιδείξιν, ἣν ἔκαμεν ὁ Φίλ. κατὰ τῆς Ὀλυνθοῦ ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 43.

§ 8—9.

Δῆ = λαιπόν. — **παραπέπτωκὼς καιρὸς** = εὐκαιρία, ἣτις (ἀνελπίστως) ἔχει παρουσιασθῇ. — **ἀφεῖναι**, ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέα ἢ αἰτιατκ.: ὑμᾶς· τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὸ παθεῖν, εἶναι ὑποκμ. τοῦ δεῖ. — **ἀφίημι καιρὸν** = ἀφίνω νὰ μοῦ διαφύγῃ εὐκαιρία. — **ἤδη** = μέχρι τοῦδε. — **εἰ γάρ, ὅθ'...** ἡμεῖς = διότι ἂν ἡμεῖς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὅτε... — **ἤκομεν Εὐβ. βεβοηθηκότες** = εἴχομεν ἐπανέλθει (εἰς Ἀθήνας) ἐκ τῆς ἐκστρατείας, ἣν εἴχομεν ἐπιχειρήσει πρὸς βοήθειαν τῶν Εὐβοέων. — **πάρειμι ἐπὶ τὸ βῆμα** = ἔχω παρουσιασθῇ εἰς τὸ βῆμα. — **Ἀμφιπολιτῶν**, γενκ. διαιρητκ. τοῦ: **Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς**· κατ' ἔννοιαν = ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀμφιπόλεως. — **πλεῖν** = ἐκπλεῖν. — **τὴν πόλιν** = τὴν ἑαυτῶν πόλιν. — **παρέχομαι προθυμίαν** = δεικνύω

προθυμίαν. — ἦν περ . . . , ποῖον τὸ ῥ. τῆς ἀναφρκ. προτάσεως;
 — εἵχει (ε) ἀν... καὶ... ἀν ἥτι(ε) ἀπηλλαγμένοι = θὰ κατελαμβά-
 νετε . . . καὶ θὰ ἦσθε ἀπηλλαγμένοι· ἀπόδοσις τοῦ ὑποθκ. λόγου·
 τὸ ἡγούμενον: εἰ παρειχόμεθ(α). — τὰ πράγματα = αἱ φροντί-
 ρες, οἱ περισπασμοί. — ἦνίκα = ὅτε. — τᾶλλα, δηλ. χωρία (= ὄχυ-
 ραί θέσεις). — τᾶλλα, ἵνα μή . . . , τὸ πλήρες: τᾶλλα, σιωπῶ δὲ
 τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἵνα μή . . . — καθ' ἕκαστα (δηλ. τὰ χωρία)
 λέγω = ἀναφέρω (τὰ χωρία) ἐν πρὸς ἓν. — διατρέβω (δηλ. τὸν
 χρόνον) = χρονοτριβῶ. — πολιορκούμενα, κτηρητκ. μετοχὴ ἐξαρτω-
 μένη ἐκ τοῦ ἀπηγγέλλετο· ἐτέθη κατὰ τὸ γένος τοῦ πλησιεστέρου
 ὑποκμ.: τᾶλλα. — εἰ... τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ... ἐβοηθήσαμεν αὐ-
 τοί = ἐὰν ἡμεῖς αὐτοί (αὐτοπροσώπως) ἤρχόμεθα εἰς βοήθειαν ἐνὸς ἐκ
 τούτων (τῶν χωρίων) καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου (δηλ. τῆς Πύδνης).
 — ῥάδιος (δηλ. πολεμεῖσθαι) = εὐκολος πρὸς καταπολέμησιν.
 — ἀν ἐχρώμεθα τῷ Φιλ. = θὰ εἴχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἕνα
 Φίλιππον. — προῖεμένοι . . . οἰόμενοι, μετχ. αἰτλγκ. — τὸ παρὸν
 αἰεὶ προῖεμαι = ἀμελῶ (καταφρονῶ) τὴν ἐκάστοτε παρουσιαζο-
 μένην εὐκαιρίαν. — τὰ μέλλοντ(α) αὐτόματα σχήσει καλῶς =
 τὰ μέλλοντα θὰ λάβωσι μόνα τὴν καλὴν ἐκδοσιν. — τηλικούτος,
 ὡς ἡλικός = τόσον μέγας, ὅσος. — πῶ (πάντοτε μετ' ἀρνήσεως) =
 μέχρι τοῦδε. — ἦκει = ἔχει παρουσιασθῆ. — οὗτος δ' τῶν Ὀλυν-
 θίων, ἐπεξήγησις τοῦ καιρός τις = δηλ. αὕτη (ἡ εὐκαιρία) ἡ
 ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων παρεχομένη. — οὐδενὸς ἐλάττων = οὐκ ἐλάτ-
 των (ἄλλου) τινός. — ἐλάττων ἐστὶ = εἶναι κατώτερος, ὑστερεῖ
 κατὰ σπουδαιότητα. — τῶν προτέρων ἐκείνων, δηλ. καιρῶν.

Τοιοῦτον . . . παραπ. καιρόν, ἐννοεῖται ἡ εὐκαιρία, ἣν οἱ Ὀλυν-
 θιοὶ παρέχουσι νῦν τοῖς Ἀθηναίοις ζητοῦντες τὴν βοήθειαν αὐτῶν
 κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ὅπερ . . . πεπόνθατε, τοῦτο ἐκτίθεται εὐθύς
 κατωτέρω: εἰ γάρ... καὶ πάλιν... — Εὐβ. βεβοηθηκότες, ἐννοεῖ-
 ται ἡ εἰς Εὐβοίαν ἐκστρατεία τῶν Ἀθην. ὑπὸ τὸν Τιμόθεον (ἐν
 ἔτει 357), ἥς ἡ αἰτία ἡ ἐξῆς: ἐκ τῶν δύο ἐν Εὐβοίᾳ πολιτικῶν
 κομμάτων τὸ μὲν ἐν ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τῶν Θηβαίων, τὸ δὲ
 ἄλλο τὴν τῶν Ἀθην. καὶ κατ' ἀρχάς μὲν οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἐμπό-
 διον ἀπαντήσαντες ὑπερίσχυσαν· ὕστερον ὅμως ἐλθόντες οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ἐνίκησαν τοὺς Θηβαίους καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσι
 τῆς νήσου. Ταύτης τῆς ἐκστρατείας μετέσχε καὶ ὁ Δημοσθ. ὡς

τριήραρχος ἐθελοντής· δι' αὐτὸ καὶ τὸ β. εἰς α' πρόσωπον (*ἤκομεν*). — *παρῆσαν* . . . ἐπὶ τὸ β., βλ. ἐν σελ. 45 «*ἤκει*». — *Ἰέραξ καὶ Σιρατοκλῆς*, οὗτοι ἐστάλησαν εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 ὑπὸ τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἐπιθυμούντων νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν τοῖς Ἀθην., διότι ὁ Φίλ. ἡτοιμάζετο νὰ πολιορκήσῃ αὐτήν. — ἐπὶ *τουτὶ τὸ β.*, δηλ. τὸ ἐν Πνυκί, ἐφ' οὗ ἴστατο ὁ ῥήτωρ. — *τὴν πόλιν*, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν. — *τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ'* . . . , οἱ Ἀθην. ἀπέκρουσαν τὰς προτάσεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς εὕρισκόμενοι τότε ἀρκούντως ἐνησχολημένοι εἰς τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς λαβόντες παρὰ τοῦ Φιλ. τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὐτὸς θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν ὑπὲρ αὐτῶν. — *εἵχει* ἄν . . . , διότι ὁ Φίλ. δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ προσβάλῃ τὴν Ἀμφίπολιν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἀθην., ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐπεξήτησεν οὗτος διὰ δόλου νὰ μὴ σταλῇ βοήθεια, διαβεβαιῶν τοὺς Ἀθην. ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν. — *πάντων τῶν . . . πραγμάτων*, ἃ παρέσχε τοῖς Ἀθην. ὁ μακρὸς καὶ ἀτυχὴς πόλεμος, ὃν ἀνέλαβον οὗτοι κατὰ τοῦ Φιλίπ. (ἀπὸ τοῦ 357) πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως. — *Πύδνα, Ποτ* . . . , ἡ Πύδνα κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίπ. τῷ 357, ἡ Ποτεῖδαια τῷ 356, ἡ Μεθώνη τῷ 353, αἱ Παγασαὶ τῷ 352· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37/38. — *τᾶλλα*, δηλ. Φεραί, Μαγνησία, Θρακικαὶ τινες πόλεις (§ 13). — *προθύμως* . . . αὐτοί, εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις ἐστάλησαν βοήθειαι, ἀλλ' αὗται ὡς ἐλθοῦσαι ἀργά — μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν πόλεων — καὶ ὡς ἀποτελούμεναι ἐκ μισθοφορικοῦ στρατοῦ οὐδὲν κατώρθωσαν. — *νυνὶ δὲ*, διὰ τούτων ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἐν § 8 προειρημένα: «*οὐ δεῖ . . . ἀφεῖναι*», ἀφ' ὧν ἀπεμακρύνθη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν παραδειγμάτων. — *αὐτόματος*, διότι οἱ Ὀλύνθιοι αὐθόρμητοι ἐξήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθην. — *τῶν προτέρων ἐκείνων (καιρῶν)*, δηλ. ποίων;

§ 10—11.

Ἔμοιγε δοκεῖ = ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω. — ἄν, οὗτος ἀνήκει τῷ ἔχειν, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐπαναλαμβάνεται. — *τις . . . καταστάς*, ἢ μετχ. ὑποθτικ. = *εἴ τις κατασταίῃ*. — *καθίσταμαι δίκαιος λογιστής τινος* = ὀρθῶς ὑπολογίζω τι. — *τὰ παρὰ τῶν θεῶν τινα ὑπηρεγμένα* (τοῦ β. *ὑπάρχειν*) = αἱ εὐεργεσίαι, τὰς ὁποίας οἱ

θεοὶ οἰκοῦσιν (πρῶτοι) ἔχουσι κάμει εἰς τινα. — καίπερ οὐκ ἔχ. ὡς δεῖ (δηλ. ἔχειν) πολλῶν = ἂν καὶ πολλὰ (πράγματα) μᾶς) δὲν εὐρίσκονται εἰς ἣν κατὰστασιν πρέπει νὰ εὐρίσκωνται. — ἔχω χάριν τινὶ = χρεωστῶ, γνωρίζω χάριν εἰς τινα. — ἂν...ἂν ἔχειν, τὸ ἀπρμψ. ἐκ τοῦ δοκεῖ = ὅτι ἤθελε χρεωστεῖ. — τό... ἀπολωλεκέναι (ἡμᾶς), ἀντικμ. τοῦ ἂν θείῃ = τὸ νὰ ἔχωμεν χάσει. — τῆς ἡμετέρας ἀμελείας, γενκ. κατηγρημκ. τοῦ ἂν τις θείῃ = δύνανται τις νὰ (τὸ) θεωρήσῃ ὡς προελθὸν ἐκ τῆς ἰδικῆς μᾶς ἀμελείας = δύνανται τις νὰ (τὸ) ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἰδικήν μᾶς ἀμέλειαν. — τὸ μήτε πεπονθέναι (ἡμᾶς), πεφηνέναι τε = τὸ νὰ μὴ ἔχωμεν πάθει... καὶ τὸ νὰ ἔχῃ προσέτι παρουσιασθῇ. — πάλαι = πρὸ πολλοῦ. — ἀντίρροπός τινος = ἰσόσταθμος, ἴσου βάρους πρὸς τι. — συμμαχία ἀντίρροπός τινος = συμμαχία δυναμένη ν' ἀντισταθμίσῃ τι. — χρῆσθαι, δηλ. αὐτῇ (τῇ συμμαχίᾳ). — χρῶμαί τι = κάμνω (καλῶν) χρῆσιν τινος = ἐπωφελοῦμαί τι. — τῆς παρ' ἐκ. εὐνοίας εὐεργέτημα(α) = ὡς εὐεργεσίαν ὀφειλομένην εἰς τὴν (πρὸς ἡμᾶς) εὐνοίαν ἐκείνων. — παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ... = τοῦτο παρόμοιόν ἐστιν ἐκείνῳ, ὅπερ (ἐστὶ) καὶ... κατ' ἐννοίαν = εἰς ταῦτας (τάς ὑπὸ τῶν θεῶν παρεχομένης εὐεργεσίας) συμβαίνει τὸ αὐτό, τὸ ὅποιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων. — γάρ, διασφαητικός. — σώζω = διαφυλάττω, διατηρῶ. — ἀναλώσας λάθῃ = ἀνεπαισθήτως ἐξοδεύσῃ. — συνανήλωσε (γνωμικὸς ἀόριστος) καὶ τὸ μεμνησθαι τὴν χάριν = μὲν μὲν τὰ χρήματα (τὰ ὅποια ἔλαβε) ἀποβάλλει καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὀφειλομένης εὐεργεσίας. — καὶ περὶ τῶν πραγμάτων (τῶν πολιτικῶν) οὕτως = οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις. — οὐδ' εἰ συνέβη... μνημον. = καὶ εἰ συνέβη... οὐ μνημονεύουσι. — χρηστὸν = ἀγαθόν, καλόν. — οὐ μνημονεύω = λησμονῶ. — πρὸς τό... = κατὰ τό... = συμφώνως πρὸς τό... — τὸ ἐκβάν = ἡ ἐκδοσις. — ἀ προϋπάρξαντα = τὰ πρότερον γενόμενα. — κρίνεται, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Τῶν παρὰ τῶν θ. ἡμῖν ὑπηρ., νοοῦνται αἱ εὐνοὶ καὶ περιστάσεις, ἃς οἱ θεοὶ εὐνοὶ ὄντες τοῖς Ἀθην. πάντοτε παρεῖχον αὐτοῖς. πρὸλ. Β' Ὀλυνθ. § 1, § 2, § 22. — κατὰ τὸν πόλεμον, ἐννοεῖται ὁ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου οἱ Ἀθηναῖοι ἔχασαν τὰς πόλεις, ἃς ὁ ῥήτωρ ἀνωτέρω (ἐν § 9) ἐμνη-

μόνευσε· πρβλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 25. — *πάλαι*, δηλ. κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου. — *τοῦτο*, δηλ. τὸ ἀπολωλεκέναι. — *τούτων*, δηλ. τῶν ἀπολωλότων. — *συμμαχίαν* . . . ἀντίρροπον, ἐννοεῖ τὴν συμμαχίαν τῆς Ὀλυνθοῦ, ἣτις ἀξίζει ὅσον αἱ ἀπολεσθεῖσαι πόλεις· περὶ τῆς δυνάμεως δέ, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40· πρβλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 1. — *παρ' ἐκείνων*, δηλ. τῶν θεῶν. — *ἄν* . . . *λάθῃ*, δηλ. ὅσ' ἂν τις λάβῃ.

§ 12.

Διό = διὰ τοῦτο. — *καὶ* (ἐπιτακτ.) *σφόδρα* = πολὺ σοβαρῶς. — *τῶν λοιπῶν* (οὐδ.) *ἡμᾶς* . . . *φροντίσαι* = νὰ σκεφθῶμεν δι' ὅ, τι μᾶς ὑπολείπεται ἐκ τῆς τύχης. — *ἐπανορθωσάμενοι*, μετχ. τροπικ. — *ἐπανορθοῦμαί τι*, κυρίως = ἐπαναφέρω τι πεπτωκὸς εἰς τὴν θέσιν του· εἰτα — ὡς ἐνταῦθα — = ὀρθῶς χρησιμοποιοῦ τι. — *ἀδοξία* = κακὴ φήμη, ὄνειδος. — *ἐπὶ τινι* = διὰ τι. — *ἀποτρίβομαί τι* = ῥίπτω τι μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, ἐξαλείφω. — *προΐεμαί τινα* = ἀφίνω τινὰ εἰς τὴν τύχην του. — *εἴτ(α)* = καὶ (ἐάν) ἔπειτα. — *καταστρέφομαί τινα* = καθυποτάττω τινά. — *φράζω* = λέγω. — *τί* . . . *ἔτι* = τί τέλος πάντων.

Διό, ἐπειδὴ δηλ. οἱ θεοὶ μᾶς παρέχουσι τόσῃ λαμπρὰν εὐκαιρίαν (ποῖαν;). — *τῶν λοιπῶν*, διὰ τούτων ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα θὰ ἔχωσιν οἱ Ἀθην. ἐκ τῆς μετὰ τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. — *ταῦτ(α)*, δηλ. τὰ λοιπά. — *ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις*, ποῖα ἢ μέχρι τοῦδε διαγωγὴ τῶν Ἀθην., δι' ἣν οὗτοι ὑπέπεσον εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν; πρβλ. § 8, § 9. — *καὶ τούτους* . . . , δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους, ὧν οἱ πρέσβεις παρευρίσκαντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. — *καὶ (τούτους)*, ὡς δηλ. ἀφήσαμεν καὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας, Πυθναίους καὶ λοιποὺς (πρβλ. § 8, § 9). — *ὅποι βούλεται*, δηλ. ἐπ' Ἀττικὴν (ὡς φαίνεται ἐκ τῶν § 15 καὶ § 25).

§ 13.

Τὸν τρόπον, δι' ὃν = τίνι τρόπῳ, πῶς. — *ὧν*, μετχ. ἐνδτικ. — *τὸ κατ' ἀρχάς* = κατ' ἀρχάς. — *τὸ πρῶτον* = κατὰ πρῶτον. — *λαβῶν*, μετχ. χρονικ. — *λαμβάνω* = καταλαμβάνω, κυριεύω. — *Πύδναν* . . . *Ποιεῖδ* . . . *Μεθώνην*, ταῦτα — ὡς καὶ τὸ Ἀμφίπολιν — εἶναι ἀντικρ. τοῦ λαβῶν. — *πάλιν* = κατόπιν. — *αὐθις* = μετὰ ταῦτα. — *ἐπιβαίνω Θεσσαλίας* = πατῶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν,

εἰσελαύνω εἰς τὴν Θεσσ. — πάνθ' (οὐδ.) = ἐν συντόμῳ ἔλα τὰ ἐκεῖ. — ὃν ἐβούλ... = εὐτρεπίσας (μετχ. χρονκ.) ὃν τρόπον ἐβούλετο. — εὐτρεπίζω τι = τακτοποιῶ τι. — ὃν τρόπον ἐβούλετο = ὥπως ἤθελε. — οἶχομαι = ἔχω ἀπέλθει· ὁ παρτικ. ὠχόμεν ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ἀορίστου. — οἱ μὲν... οἱ δέ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — ἐκβάλλω τινα = ἐκδιώκω, ἐκθρονίζω τινα. — καθίστημί τινα = ἐγκαθιστῶ τινα. — τῶν βασιλέων, γενκ. διαιρητκ. τοῦ: τοὺς μὲν... τοὺς δέ. — ῥαῖσας, μετχ. χρονκ. — ῥαῖζω (ῥάων) = ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου, καλυτερεύω. — ἀποκλίνω ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν = τρέπομαι πρὸς τὴν ὀκνηρίαν, παραδίδομαι εἰς ἀνάπαυσιν. — ἐπιχειρῶ τινα = προσβάλλω τινα. — τὰς δ' ἐπ' Ἰλλ. καὶ... = τὰς δὲ στρατείας αὐτοῦ ἐπ' Ἰλλυριοῦς καὶ Παίονας καὶ πρὸς Ἀρ.ῖ. . παραλείπω. — ἐπὶ τινα = πρὸς τινα = κατὰ τινος. — καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι (δηλ. στρατείας αὐτὸν ποιήσασθαι) = καὶ ὅπου ἄλλοι δύναται τις νὰ εἴπῃ (ὅτι αὐτὸς ἐξεστράτευσεν).

Ἀμφίπολιν, ταύτην ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιπ. τῇ 357 π. Χ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37. — Πύδναν, Ποτ., Μεθ., πότε ἐκυριεύθησαν αἱ πόλεις αὗται; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 52. — Θετταλίας ἐπέβη, ἐν ἔτει 352 προσκλήθεις ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38. — Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, ἐκ τούτων τὰς μὲν Παγασάς καὶ τὴν Μαγνησίαν κατέλαθεν ὁ Φίλιπ. ἔχων τὴν ἀπόφασιν μηδέποτε ν' ἀποδώσῃ (πρὸλ. § 22 καὶ Β' Ὀλυνθ. § 11), εἰς δὲ τὰς Φεράς, τὴν πόλιν τῶν τυράννων, ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν. — πάνθ', δηλ. τὰ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ. — ὥχετο εἰς Θράκην, ἐν ἔτει 352. — ἐκεῖ, δηλ. ἐν Θράκῃ. — τοὺς μὲν... τοὺς δέ... τῶν βασιλέων, ἐλθὼν ὁ Φίλιπ. εἰς Θράκην εὔρε τοὺς υἱοὺς τοῦ Κότυρος — τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης —, ἦται τὸν Κερσοβλέπτην, τὸν Ἀμάδοκον καὶ τὸν Βηρισάδην, ἐρίζοντας περὶ τῆς βασιλείας· ἐκ τούτων τὸν μὲν Κερσοβλέπτην ἐξεδίωξε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ Ἀμάδοκον καὶ Βηρισάδην ἀνεθίθασεν εἰς τὸν θρόνον. — Ὀλυνθίοις ἐπεχειρήσεν, νοεῖται ἡ στρατιωτικὴ ἐπίδειξις, ἣν ἔκαμεν ὁ Φίλιπ. κατὰ τῆς Ὀλυνθοῦ ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 43. — τὰς ἐπ' Ἰλλ. καὶ Παίονας... στρατείας, γενομένης ἐν ἔτει 355. — πρὸς Ἀρρύβαν, κατὰ τοῦτου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιπ. πιθανῶς ἐν ἔτει 352 π. Χ. — τὰς... παραλείπω, ὡς προκαλοῦσας ὀλίγον τὸ ἐνδιαφέρον.

§ 14 — 15.

Τί=πρὸς τίνα σκοπόν.— ἂν τις εἴποι=ἴσως εἴπη τις.— ἵνα..., τελική πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς νοουμένης προτάσεως: λέγω ταῦτα. — αἰσθάνομαι=ἐννοῶ. — καὶ τό . . . , καὶ τήν . . . , ἐπεξηγήσεις τοῦ ἀμφοτέρω = ἂν ἑνὸς μὲν τό . . . ἂν ἑτέρου δὲ τήν . . . — τὸ προῖσθαι . . . = ὥς ἀλυσιτελές (ἔστι) τὸ προῖσθαι ἀεὶ καθ' ἑκαστὸν τι τῶν πραγμάτων. — ὥς = πόσον. — ἀλυσιτελής=ἀνωφελής, ἐπιζήμιος. — τὸ προῖσθαι ἀεὶ καθ' ἑκ. τι τῶν πραγμ.=τὸ ν' ἀφίνωμεν πάντοτε νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας αἱ παρουσιάζόμεναι εὐκαιρίαι πρὸς δρᾶσιν, ἢ μία μετὰ τήν ἄλλην. — φιλοπραγμοσύνη = ἀκατάπαυστος ἐνασχόλησις εἰς πολλά. — χρῶμαι καὶ συζῶ τῇ φιλοπραγμοσύνῃ = ζῶ καὶ κινεῖμαι ἐν τῇ φιλοπρ. = ἡ φιλοπρ. εἶναι ἀχώριστος σύντροφος ἐμοῦ, εἶναι μέρος τῆς υπάρξεώς μου. — ὅφ' ἧς = ἐνεκα τῆς ὁποίας. — οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας . . . σχήσει = οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσει . . . καὶ ἡσυχίαν σχήσει. — οὐκ ἔστιν, ὅπως = δὲν εἶναι δυνατόν νὰ . . . — ἀγαπῶ τι = ἀρκοῦμαι εἰς τι. — ὁ μὲν, ὥς ἀεὶ . . . = ὁ μὲν ἐγνωκῶς ἔσται, ὥς δεῖ πράττειν ἀεὶ τι μείζον τῶν ὑπαρχόντων, ἡμεῖς δ' (ἐγνωκότες ἐσόμεθα) ὥς . . . ἐγνωκῶς ἔσται, τετελεσμ. μέλλων. — γινώσκω ὥς = σχηματίζω (μορφώνω) γνώμην ἔτι. — πράττειν = νὰ προσπαθῇ νὰ καταρθώνῃ — τὰ ὑπάρχοντα = τὰ ἤδη πεπραγμένα. — ἀντιληπτόν (ἔστιν) = δεῖ ἡμᾶς ἀντιλαβέσθαι. — ἀντιλαμβάνομαι τινοσ=; (πρβλ. § 2). — ἐρρωμένως = ἐνεργῶς. — τὰ πράγματα = αἱ ὑποθέσεις (τῆς πόλεως). — σκοποῦμαι = σκέπτομαι. — εἰς τί ποτ' ἐλπίς (ἔστι) ταῦτα τελευτῆσαι, κατ' ἐννοίαν = ποίαν τέλος πάντων ἔκδοσιν ταύτης τῆς καταστάσεως πρέπει νὰ περιμένῃ τις. — εὐήθης = ἀνόητος. — ὅστις = ὥστε. — τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντα = τὸν ἐκ τῆ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρ' ἤξοντα. — τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ = κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὅν. — ῥαδίως = ἀπερισκέπτως. — ἐπὶ μεγάλοις τόκοις = μὲ μεγάλους τόκους. — μικρὸν χρόνον = ἐπ' ὀλίγον. — εὐπορήσαντες = ἐπὰν εὐπορήσωσι. — εὐπορῶ = ζῶ ἐν εὐτυχίᾳ. — τὰ ἀρχαῖα = τὰ πατρικὰ κτήματα. — ἀπέστησαν, γνωμικὸς ἀόρι-

στος. — ἀφίσταμαί τινος = ἀπομακρύνομαί τινος, χάνω τι. — ἐπὶ πολλῶ (τόκῳ) ἐρραθυμηκότες = ὅτι μὲ μεγάλην μας θυσίαν (ζημίαν) ὑπῆρξαμεν νωθροὶ (= ἀπελαύσαμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν). — ζητοῦντες, δηλ. ποιεῖν ἢ μετχ. αἰτλγκ. — ποιῶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν = κάμνω (μόνον) πᾶν ὅ,τι μ' εὐχαριστεῖ. — πολλὰ καὶ χαλεπ... = (δέδοικα μὴ) ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν... — πολλὰ καὶ χαλεπὰ = πολλὰ δυσάρεστα. — ὧν (= τούτων, ᾧ), ἢ γενκ. ἐκ τοῦ πολλὰ. — τὰ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ = τὰ ὑπάρχοντα (τὰ κτήματα) ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

Καθ' ἕκαστον... τι τῶν πραγμάτων, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰς περιστάσεις τὰς παρουσιασθείσας τοῖς Ἀθην. πρὸς ἐπιτυχὴ καταπολέμησιν τοῦ Φιλίπ., ὡς ὅτε οὗτος ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἀνωτέρω ἐν § 9. — τὸν ἐκεῖθεν, δηλ. πόθεν; — δεῦρο, δηλ. εἰς τὴν Ἀττικὴν. — εἰ τοῦτο γενήσεται, δηλ. εἰ δεῦρο ἥξει ὁ πόλεμος. — ἐπὶ μεγάλοις τόκοις, ὁ μέγιστος τόκος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνήθως ἦτο 36 ἐπὶ ἑκατόν. — εὐπορήσαντες, ἔνεκα τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια ἐδανείσθησαν. — τῶν ἀρχαίων, νοοῦνται τὰ πατρικὰ κτήματα, ἥτοι οἶκοι, ἀγροί, ἐπιπλά, σκεύη, ᾧ ἐδίδοντο τοῖς δανεισταῖς ὡς ὑποθήκη. — ἐπὶ πολλῶ... ἐρραθυμηκότες, ἢ ἔννοια: ἐὰν ὁ πόλεμος διὰ τὴν ἀμέλειάν μας ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν, τότε ὅλοι θὰ κατακνοήσωμεν ὅτι πολὺ ἀκριδᾶ ἡγοράσαμεν τὴν ἀφροντισίαν μας αὐτήν, ὅχι μόνον ἀπολέσαντες τὰς ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ πόλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ ὑπαρχόντων μας κινδυνεύοντες. — πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὴν εἰσφοράν, τὴν αὐτοπρόσωπον στρατείαν κ.τ.τ. — ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ, δηλ. ἐν τῇ Ἀττικῇ.

§ 16.

Ἐπιτιμῶ = κατακρίνω. — παντὸς (γενκ. κατγρμτκ.) εἶναι = ὅτι εἶναι ἴδιον παντὸς = ὅτι πᾶς τις δύναται (νὰ πράττῃ τοῦτο, δηλ. τὸ ἐπιτιμᾶν). — τὸ δ' ὑπέρ... = τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι ὅ,τι δεῖ πράττειν ὑπὲρ τῶν παρόντων. — ἀποφαίνομαι (γνώμην) ὅ,τι... = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ τί... = ὑποδεικνύω τί... — πράττειν, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. τό: τινά. — ὑπὲρ τῶν

παρόντων = ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν. — τοῦτ' = τοῦτο ἀκριβῶς. — εἶναι, καὶ τὸ ἀπαρμ. τοῦτο — καθὼς καὶ τὸ προηγούμενον ([παντός] εἶναι) — ἐκ τοῦ φῆσαι ἄν. — συμβούλου, γεν. κατ. γρμ. =; — ὅτι πολλάκις... , ἐπεξήγησις τοῦ τοῦθ'. — ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτ... = ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ, οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ... — ἐν ὀργῇ ποιοῦμαι τινα = ὀργίζομαι κατὰ τινος. — οἱ ὕστατοι περὶ τῶν πραγμ. εἰπόντες = ἐκεῖνοι, οἵτινες τελευταῖον ὠμίλησαν περὶ τῆς ὑποθέσεως. — οὐ κατὰ γνώμην ἐκβαίνει τι = δὲν ἀποθαίνει τι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν (τινός) = ὑπόθεσίς τις λαμβάνει κακὴν ἔκδοσιν. — οὐ μὴν οἶμαι δεῖν = ἀλλ' ὅμως φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει. — σκοποῦντα, δηλ. ἐμέ. — σκοπῶ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν = ἀποβλέπω εἰς τὴν ἀτομικὴν μου ἀσφάλειαν. — ὑποσιέλλομαι περὶ τινος = ἐκ φόβου ἀποσιωπῶ τι. — περὶ ὧν = περὶ τούτων, ἅ.

Τοῦτ' (εἶναι), δηλ. τό... ἀποφαίνεσθαι. — τοὺς αἰτίους, δηλ. τῆς κακῆς ἐκδόσεως τῆς ὑποθέσεως. — οὐ μὴν οἶμαι... , ἡ ἔννοια: ἂν καὶ γνωρίζω ὅτι σεῖς ὀργίζεσθε κτλ., ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει χάριν τῆς ἀτομικῆς μου ἀσφαλείας νὰ φοβηθῶ καὶ νὰ μὴ εἶπω ὅ,τι θεωρῶ συμφέρον τῇ πατρίδι.

§ 17 — 18.

Διχῇ == κατὰ δύο τρόπους, διὰ διπλῆς ἐνεργείας. — βοηθητέον ἐστὶν ὑμῖν τοῖς πράγμ. = δεῖ ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς πράγμασιν. — βοηθῶ τοῖς πράγμασιν = ἐπανορθῶ τὴν (κακῶς ἔχουσαν) κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — τῷ τε... σῶζειν καὶ... σιγ. ἐκπέμπειν, καὶ τῷ... κακῶς ποιεῖν, ἐπεξήγησις τοῦ διχῇ = ἅφ' ἑνὸς μὲν μὲ τὸ νὰ σῶζητε καὶ ν' ἀποστέλλητε στρατιώτας, ἵνα κατορθώσωσι τοῦτο, ἅφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὸ νὰ βλάπτητε = ἅφ' ἑνὸς μὲν σῶζοντες (= προσπαθοῦντες νὰ σῶζητε)... διὰ τῆς (ἐντεῦθεν) ἀποστολῆς στρατιωτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου, ἅφ' ἑτέρου δὲ βλάπτοντες... — τοῖς Ὀλυνθίοις, δ.κ. χαριστικ. — θάτερον = τὸ ἕτερον = τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο. — ὀκνῶ = φοβοῦμαι. — ἡμῖν (δοτ. ἡθικῇ)... γένηται = μᾶς ἀποδῇ. — εἴτε παρασιτήσεται... εἴτε προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει, ἡγούμενα ὑποθ. λόγων τοῦ α' ὑποθ. λόγου ἢ ἀπόδοσις: ῥαδίως... ἀμυνεῖται, τοῦ β': περιέσται... τὰ δύο κῶλα ἃς ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν νέαν, ὥσει

ἦτο· εἰ γὰρ ὑμεῖς τὴν ἐκείνου (χώραν) κακῶς ποιήσετε, ὑπομείνας τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται καὶ (εἴτα) ῥαδίως ἀμυνεῖται· εἰ δὲ βοηθήσετε ὑμεῖς εἰς Ὀλ. μόνον... προσεδρεύσει τοῖς πράγμ. καὶ περιέσται... — ὑπομένω τι = ἀνέχομαι τι, ἀφίνω νὰ γίνῃ τι. — παρίσταμαι Ὀλυνθον = καθυποτάττω τὴν Ὀλυνθον. — ῥαδίως, συναπτεόν τῷ ἀμυνεῖται (δηλ. ὑμᾶς). — ἐλθὼν = ἐπανελθὼν. — ἀμύνομαί τινα = ἀποκρούω τινὰ ἀπ' ἐμαυτοῦ. — βοηθῶ εἰς Ὀλυνθον = ἐκπέμπω βοήθειαν εἰς Ὀλυνθον. — ἀκινδύνως ἔχει τὰ οἴκοι = οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ πατρίς. — προσκαθέζομαι = κάθημαι ἐνώπιον πόλεως καὶ πολιορκῶ αὐτήν. — προσεδρεύω = προσκαθέζομαι. — προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πρ. = θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πολιορκίαν (τῶν ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεων) καὶ θὰ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτήν. — περιείμι τινος = ὑπερισχύω τινός. — τῷ χρόνῳ = μὲ τὸν καιρόν. — διχῆ, κτγρμ. ἐπέχον θέσιν ἐπιθέτου = διτήν.

Τὰς πόλεις, ἐννοοῦνται αἱ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεις, αἱ σύμμαχοι τῶν Ὀλυνθίων (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40), ἃς τότε ἐπολιορκεῖ ὁ Φίλιππος ἡ Ὀλυνθος δὲν ἐπολιορκεῖτο ἀκόμη. — τοῦτο, δηλ. τὸ σῶζειν τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθ. — ἐκπέμπειν, πόθεν; — τὴν ἐκείνου χώραν, δηλ.; — ἐτέροις, δηλ. διὰ στρατιωτῶν διαφόρων ἀπὸ τοῦς πρώτους, τοῦς ἐκπεμψθησομένους πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐν Χαλκιδικῇ πόλεων. — (ὑπομείνας) τοῦτο, δηλ. τὸ κακῶς ποιεῖν. — ῥαδίως... ἀμυνεῖται, διότι μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ὀλύνθου θὰ ἡδύνατο νὰ συγκεντρώσῃ πάσας τὰς δυνάμεις του.

§ 19 — 20.

Ταῦτα γινώσκω = ἔχω ταύτην τὴν γνώμην. — περὶ πόρου χρημάτων, προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὸν πόρον τῶν χρημάτων· πόρος δὲ χρημάτων = τρόπος τοῦ πορίζεσθαι (εὐρίσκειν) χρήματα = χρηματικὰ μέσα = χρήματα. — χρήματα στρατιωτικά = χρήματα προωρισμένα διὰ τοῦς στρατιώτας. — τῶν ἄλλων ἀνθρώπων = τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. — ὡς βούλεσθε, διασφαεῖ τό· οὕτως = δηλ. ὅπως σᾶς ἀρέσκει (καὶ οὐχὶ ὅπως πρέπει). — λαμβάνετε, κατ' ἔννοιαν = λαμβάνετε καὶ χρησιμοποιεῖτε (δαπανᾶτε). — οἱ στρατευόμενοι = οἱ ἐκστρατεύοντες. — ἀποδίδωμί τί τινι = ἀποδίδω, ὡς ὀφείλω, τι εἰς τινα. — προσδεῖ τινι

τινος = χρειάζεται τις ακόμη και άλλο τι. — μάλλον δ(ἐ) = ἢ διὰ τὰ εἶπω ὀρθότερον. — ἅπαντος ἐνδεῖ (δὴλ. ὑμῖν) τοῦ πόρου = ἔχετε ἑλλειψιν ὀλοκλήρου τοῦ στρατιωτικοῦ πόρου = σὰς λείπει ὅλον τὸ διὰ τοὺς στρατιώτας ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσόν. — ἂν τις εἴποι = ; — γράφω = ἐγγράφως προτείνω. — μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε (δὴλ. γράφω ταῦτι εἶναι στρατιωτικά), κατ' ἔννοιαν = θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὅχι! — ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι, κατ' ἔννοιαν = φρονῶ μόνον ὅτι... — κατασκευάζω στρατιώτας = ἐτοιμάζω, καταρτίζω στρατιώτας. — μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λ. καὶ τοῦ π. τὰ δέοντα = νὰ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ τάξις (τὸ αὐτὸ σύστημα) ἐν τῇ λήψει τῶν χρημάτων καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος· κατ' ἔννοιαν = νὰ τακτοποιηθῶσιν οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε οἱ λαμβάνοντες χρήματα νὰ ἐκτελῶσι (χάριν ἀνταλλάγματος τῶν λαμβανόμενων παρὰ τῆς πολιτείας) καὶ τὸ καθήκον των (δὴλ. στρατιωτικὴν ἢ ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν). — ἄνευ πραγμάτων, διασφεῖ τὸ οὕτω πως = χωρὶς δὴλ. νὰ ἐκτελῇτε τὸ καθήκον σας. — ὑμεῖς δὲ, δὴλ. ἡγεῖσθε δεῖν, ἐξ οὗ ἔξαρχ. τὸ λαμβάνειν. — εἰς τὰς ἐορτάς = διὰ τὰς ἐορτάς, διὰ νὰ ἐορτάζητε. — δὴ = λοιπὸν (ἄφ' οὗ τὰ πρὸς πόλεμον χρήματα νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνητε διὰ τὰς ἐορτάς). — ἔστι λοιπὸν = ὑπολείπεται. — εἰσφέρειν, ὑποκμ. τοῦ: ἔστι λοιπόν. — ἔστι (μετ' ἀπαρμφ.) = εἶναι δυνατόν (νὰ...), — λέγουσι δέ... καὶ... ἄλλοι... = ἄλλοι προτείνουν καὶ... — ὦν, γενκ. διαιρετκ. τῆς ἐννοουμένης πρὸ τοῦ ὅστις ἀντωνυμίας ἐκεῖνον. — ὑμῖν, συναπτέα ἢ δοτκ. τῷ δοκεῖ. — ἀντιλαμβάνομαι τινος = ; (§ 2).

Χρήματα... στρατ., ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰ θεωρικά, περὶ ὧν βλ. Γ' Ὀλυνθ. § 11. — ταῦτα, δὴλ. τὰ προσωρισμένα ὡς στρατιωτικά. — ὡς βούλεσθε, δὴλ. εἰς ἐορτάς καὶ ἀγῶνας ἐν τῇ θεάτρῳ. — μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε, ὁ Δημοσθ. ἀποφεύγει νὰ ὑποβάλλῃ πρότασιν μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά, διότι φοβεῖται μήπως κατηγορηθῇ ὡς προτείνων παράνομα (καθ' ὅσον ὑπῆρχε νόμος κελεύων τὰ στρατιωτικά νὰ διανέμονται εἰς τὸν δῆμον ὡς θεωρικά) καταδικασθῇ εἰς χρηματικὸν πρόστιμον ἢ — ἐν περιπτώσει μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως τούτου — εἰς αἰμίαν (= στέρῃσιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του· πρβλ. καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 12. — στρατιώτας κατασκευασθῆναι, ἐπομένως οἱ

Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον στρατιώτας, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἦσαν ἄχρηστοι, ὡς ξένοι καὶ κακῶς μισθοδοτούμενοι. — τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα, δηλ. τοῦ σιτρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ,τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ οἱου καιρὸς εἴη (πρὸλ. Γ' Ὀλυμπ. § 35). — ἀνευ πραγμάτων = οὐ ποιοῦντες τὰ δέοντα (δηλ.;). — εἰσφέρειν, περὶ τῆς εἰσφορᾶς, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ὑπερβολὴν ἀπεστρέφοντο, βλ. ἐν σελ. 50. — ἂν πολλῶν δέη πολλὰ κτλ., διὰ τὴν ἄδηλον τοῦ πολέμου ἔκδοσιν. — λέγουσι... ἄλλοι, ὑποννοῦνται οἱ ῥήτορες οἱ πρὸ τοῦ Δημοσθ. ὁμιλήσαντες. — ὦν, δηλ. τῶν προτεινομένων ὑπ' ἄλλων καὶ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους.

§ 21 — 22.

Τὰ πράγμ. ἐν ᾧ καθ. . . = ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ πράγματα τὰ Φιλίππου = εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκονται τῶρα τὰ πράγματα τοῦ Φιλίπ. (= εὐρίσκεται ὁ Φίλιπ.). — οὔτε γάρ... = τὰ γὰρ παρόντα (= τὰ παρόνια) αὐτῷ οὔτε (οὕτως) εὐτρεπῶς ἔχει, ὡς δοκεῖ καὶ φήσεί τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, οὐδ' (οὕτως ἔχει) ὡς ἂν κάλλιστα (ἔχοι). — τὰ παρόντα αὐτῷ = τὰ πράγματα αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Φιλίπ.) ἐπὶ τοῦ παρόντος. — εὐτρεπῶς ἔχει τι = εἶναι παρεσκευασμένον (τακτοποιημένον) τι. — μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς = ἐξετάζων ἐπιπολαίως. — οὐδ' (οὕτως ἔχει) ὡς ἂν κάλλιστα (ἔχοι), κτ' ἔννοιαν = οὐδ' ἐν καλλίστῃ καταστάσει εἶναι. — ἐκφέρω πόλεμον = κηρύττω πόλεμον. — πολεμεῖν δεήσειν αὐτὸν = ὅτι θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ διεξάγῃ (πραγματικῶς) αὐτὸν (τὸν πόλεμον). — ὡς ἐπιῶν = ὡς ἂν ἐξ ἐφόδου τὸ πλήρες θὰ ἦτο: οὕτως ὡς ἐπιῶν τις ἀναιρεῖται. — ἀναιροῦμαι τι = ἀναρπάζω τι, γίνομαι κύριός τις. — κα̑τα = καὶ εἶτα. — διέψευσται = ἠπατήθη. — παρὰ γνώμην = παρὰ προσδοκίαν. — γεγονός, μετχ. αἰτλγκ. — τὰ τῶν Θετταλῶν = οἱ Θετταλοί. — ταῦτα (δηλ. τὰ τῶν Θετταλῶν), κατ' ἔννοιαν = οὗτος ὁ λαός. — φύσει καὶ αἰεί, ἀμφοτέρω τὰ ἐπιρρ. προσδιορίζουσι τὸ ἦν, τὸ α' τροπικῶς, τὸ β' χρονικῶς. — πᾶσιν ἀνθρ., ἡ δοτκ. αὕτη — ὡς καὶ ἡ κατωτέρω τούτῳ — ἀνήκει τῷ ἄπιστα. — κομιδῇ = λίαν κομιδῇ δ(έ), δηλ. ἄπιστα = ἀπιστότατα δέ. — ἀπαιτῶ τί τινα = ἀπαιτῶ τι παρά τινος. — ψηφίζομαι (μετ' ἀπρμφ.) = ἀποφασίζω (νά...), — ἀκούω τινός,

ὡς ... = ἀκούω παρά τινος ὅτι ... — τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγο-
ράς = τὰς προσόδους τῶν λιμένων καὶ τῶν ἀγορῶν. — καρποῦ-
σθαι, καθαρῶς τελκ. ἀπρμψ. = ἵνα καρπῶται. — τὰ κοινὰ τὰ τῶν
Θεσσαλῶν = ἡ πολιτεία τῶν Θεσσαλῶν. — δέοι, ἐξακόλουθεὶ ὁ διὰ
τοῦ ὡς ἀρξάμενος πλάγιος λόγος (ὡς ... δώσοιεν). — διοικεῖν, τὸ
ὑποκμ. ὡς γενικὸν καὶ ἀόριστον (τινὰ) παραλείπεται. — οὐ, δηλ.
δέοι. — λαμβάνειν, ἐκ τοῦ ἀπὸ τούτων νοητέα ἢ αἰτιατ. ταῦτα.
— εἰς κομιδῇ στενὸν καθίσταται τί τινι = εὐρίσκεται τις εἰς πολὺ
στενόχωρον θέσιν μέ τι. — τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις = ἡ τροφή
τῶν ξένων = ἡ συντήρησις τῶν μισθοφόρων.]

Τὸν πόλεμον τοῦτον, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ; — ἅπαντα ... τὰ
πράγματα, δηλ. τῶν Ὀλυνθίων. — τότε, ὅτε δηλ. ἐξήνεγκε τὸν
πόλεμον. — τοῦτο, δηλ.; — τούτω, δηλ. τῷ Φιλίππῳ. — Παγασὰς
ἀπαιτεῖν ... καὶ Μαγνησίαν, περὶ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Φιλίπ.
ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῆς καταλήψεως ὑπ' αὐτοῦ τῶν Παγασῶν καὶ τῆς
Μαγνησίας βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38· πρὸβλ. ὡσαύτως § 13 καὶ Β'
Ὀλυνθ. § 11. — κεκωλύκασι, οὐχὶ διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ λόγων
πρὸβλ. Β' Ὀλυνθ. § 11 «... περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι...».
— τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς..., τὰς ἐκ τῶν λιμένων τῶν καὶ
ἀγορῶν προσόδους οἱ Θεσσαλοὶ εἶχον παραχωρήσει τῷ Φιλίπ.
μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐξωσιν τῶν τυράννων τῶν Φερῶν. — ἀπὸ τού-
των, δηλ. τῶν ἐκ τῶν λιμένων καὶ ἀγορῶν προσόδων.

§ 23.

Ἄλλὰ μὴν ... γε = ἀλλ' ἄληθῶς, ἀλλ' ὅμως, πρὸς τούτοις. —
τὸν Π. καὶ τὸν Ἰλ. ... = χρὴ ἡγεῖσθαι (τινα) τὸν Π. καὶ τὸν
Ἰλλ. καὶ ἀπλῶς τ. ἅπ. ἥδιον ἂν εἶναι αὐτονόμους καὶ ἐλ. ἢ
δούλους. — ὁ Παίων καὶ ὁ Ἰλλυριὸς = οἱ Παίονες καὶ οἱ
Ἰλλυριοί. — ἀπλῶς = ἐν γένει. — ἥδιον ἂν εἶναι ... = ὅτι ...
εὐχαριστότερον θὰ ἦσαν ... = ὅτι ... θὰ προετίμων νὰ εἶναι ... —
καὶ γάρ ... καὶ = διότι ἀφ' ἑνὸς μέν ... ἀφ' ἑτέρου δέ ... — ἀήθης
εἰμί τινος⁵ = δὲν εἰμαι συνηθισμένος εἰς τι. — κατακούω τινός =
ὑπακούω εἰς τινα, εἰμαι ὑπήκοός τινος. — ὑβριστής, δηλ. ἐστι. —
ὑβριστής εἰμι = φέρομαι ὑβριστικῶς (ὑπερηφάνως). — οὐδὲν ἄπι-
στον ἴσως, δηλ. ἐστι τοῦτο (τὸ ὑβριστὴν εἶναι τὸν ἄνθρωπον).
— οὐδὲν = οὐδόλως. — ἄπιστος = ἀπίστευτος. — τὸ εὖ πράττειν

παρὰ τὴν ἀξίαν = ἡ παρ' ἀξίαν εὐτυχία. — κακῶς φρονῶ = σκέπτομαι ὅχι λογικῶς, φέρομαι ὑδριστικῶς (ὑπερρηφάνως). — διόπερ = δι' ὃν λόγον, ἔνεκα τοῦ ὁποίου.

Τούτους ἅπαντας, νοσῶνται οἱ Θρᾶκες, Ἡπειῶται καὶ ἄλλοι, οὓς ὁ Φίλ. εἶχεν ὑποτάξει. — ἄνθρωπος, δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 24.

Ἀκαιρία = ἔλλειψις εὐκαιρίας, κακὴ περίστασις. — καιρὸν ὑμέτερον = (ὥς) εὐκαιρίαν διὰ σᾶς. — νομίσαντες = ἐπὶ τὴν νομίσητε. — ἐτοίμως = προθύμως. — συνάρασθαι τὰ πράγματα = σὺν τῇ τύχῃ ἄρασθαι τὰ πράγματα. — αἶρομαι τὰ πράγματα σὺν τινι, κυρίως = σηκώνω τὰ πράγματα τῇ βοήθειᾳ τινός· εἶτα — ὥς ἐνταῦθα — ἐπιλαμβάνομαι τῶν πραγμάτων τῇ βοήθειᾳ τινός. — καὶ πρεσβ. . . . καὶ στρατ. . . . καὶ παροξύνοντας, μετχ. τροπικαί. — πρεσβεύομαι = ἀποστέλλω πρέσβεις. — ἐφ' ἃ δεῖ (δηλ. πρεσβεύεσθαι) = δι' ὅσα εἶναι ἀνάγκη. — αὐτοὺς = ; (πρὸλ. § 9 «ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖς»). — λογιζομένους, εἰ Φίλ. . . . πῶς ἂν . . . ἐλθεῖν ; , ἀνωμαλία συντάξεως· κανονικῶς θὰ εἶχεν οὕτως· λογιζομένους ὥς, εἰ Φ. λάβοι . . . καὶ πόλ. γένοιτο . . . , ἐτοίμως ἂν ἔλθοι ἐφ' ὑμᾶς. — πρὸς τῇ χώρᾳ (δηλ. τῇ ἡμετέρᾳ) = πλησίον τῆς χώρας μας. — πῶς . . . ἐτοίμως = μετὰ πόσης προθυμίας. — ἂν, συναπτόν τῳ ἐλθεῖν. — εἰ(α) . . . ; = καὶ τότε . . . ; = καὶ . . . ; — εἰ μὴδ' . . . = εἰ (καίπερ) καιρὸν ἔχοντες μὴδὲ ταῦτα (οὐ) τολμήσετε ποιῆσαι, εἰ δύναται(ο) ἐκεῖνος.

Τὴν ἀκαιρίαν, τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐν § 21-23 (δηλ. ;). — ἐφ' ἃ δεῖ, ἵνα δηλ. οἱ πρέσβεις ἐκ τοῦ πλησίον παρακολουθῶσι τὰ πράγματα καὶ ἐξουδετερώσι τὰς μηχανορραφίας τοῦ Φιλίπ. (§ 2). — τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὅχι μόνον Θεσσαλοὺς, Παίονας, Ἰλλυριοὺς, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας. — τοιοῦτον καιρὸν, οἷον ἡμεῖς ἔχομεν κατ' ἐκεῖνον. — πρὸς τῇ χώρᾳ (δηλ. τῇ Ἀττικῇ), ὅπως νῦν γίνεται πόλεμος πρὸς τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ., ἥτις συνώρευσεν τοῖς Ὀλυμπίοις. — πάθοι(ε) ἂν, δηλ. παρὰ τοῦ Φιλίπ.

§ 25 — 26.

Ἔτι τοίνυν = πρὸς τούτοις. — μὴδέ . . . λανθανέτω = καὶ τοῦθ' ὑμᾶς μὴ λανθανέτω. — λανθάνει τί τινα = διαφεύγει τι

τὴν προσοχὴν τινος. — *οὐ*... , διασαφεί τὸ: τοῦθ'. — *αἵρεσίς* ἐστὶ *τινι* = εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινὸς ἢ ἐκλογή. — *πότε(α)* = *πότερον* = ποῖον ἐκ τῶν δύο = ἄν. — *ἀντέχω* = ἀνθίσταμαι. — τὰ *τῶν Ὀλυνθίων* = οἱ Ὀλύνθιοι. — ἡ *ὑπάρχουσα* καὶ ἡ *οἰκεία αὕτη* = αὕτη ἢ χώρα, ἣν ἔχετε καὶ ἥτις κληρονομικῶς ἀνήκει εἰς σᾶς. — *ἀδεῶς* = ἀφόδως. — *Θηβαῖοι*, δηλ. κωλύσουσι; * τὸ αὐτὸ ῥ. νοητέον καὶ εἰς τὸ: ἀλλὰ *Φωκεῖς*; — *μὴ λίαν*... = φοβοῦμαι *μὴ λίαν* πικρὸν ἢ εἰπεῖν (τοῦτο). — *καί* *συνεισβαλοῦσι* = οὐ μόνον οὐ κωλύσουσι, ἀλλὰ καὶ *συνεισβαλοῦσι* (δηλ. *Φιλίππῳ* εἰς τὴν Ἀττικὴν). — οἱ... οὐχ οἳοί τ' ὄντες = οἱ οὐχ οἳοί τ' εἰσὶ. — οἳός τ' εἰμὶ (μετ' ἀπρμφ.) = δύναμαι (νά...). — ἢ ἄλλος τις, δηλ. κωλύσει αὐτόν; — *ὦ τᾶν* = φίλε μου. — οὐχὶ βουλήσεται, δηλ. *Φίλιππος* δεῦρο *βαδίζειν*. — *τῶν ἀτοπωτάτων* ἐστὶ = εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ πλέον παράδοξα. — *εἰ*... *μὴ* *πράξει*, ὑποκμ. τοῦ: ἂν εἴη. — *ἄνοιαν ὀφλισκάνων*, ἢ μετχ. ἐνδοτκ., ὡς δηλοῖ τὸ ὅμως = *εἰ* καὶ ὀφλισκάνει *ἄνοιαν*, ὅμως... — *ὀφλισκάνω*, κυρίως = καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον· εἰτα *ὀφλισκάνω ἄνοιαν* = ἐπισύρω κατ' ἑμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν τῆς ἀνοησίας· ἐνταῦθα = κινδυνεύω νὰ θεωρηθῶ (ὡς) ἀνόητος. — *ἐκλαλῶ* = διασαλπίζω, διακηρύττω.

* *Εκεῖ*, δηλ. ἐν Μακεδονίᾳ. — *ἐὰν ἀντέχῃ*, ὅπερ διὰ τῆς βοηθείας τῶν Ἀθηναίων δύναται νὰ συμβῇ. — *τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν*, ἐννοεῖ τὴν Ἀττικὴν. — *ἀδεῶς*, διότι θὰ λείπῃ ὁ φόβος τῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβολῆς τοῦ Φιλ. — *ἐκεῖνα*, δηλ. τὰ *τῶν Ὀλυνθίων*. — *Θηβαῖοι*, τὸ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων μῖσος ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ πολλοῦ· τότε δὲ ἦτο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ὡς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἢ Φωκικοῦ πολέμου (355-346), καθ' ὃν Θηβαῖοι, Λοκροὶ καὶ Θεσσαλοὶ ἐπολέμουν πρὸς τοὺς Φωκεῖς ὑποστηριζομένους ὑπὸ τῶν Ἀθην. καὶ Λακεδ. — *ἐὰν μὴ βοηθῇσθ'* *ὑμεῖς*, ὡς ἔπραξαν τοῦτο οἱ Ἀθην. τῷ 352 καταλαβόντες τὰς Θερμοπύλας καὶ οὕτω κωλύσαντες τὸν Φίλιπ. νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Φωκίδα. — ἃ νῦν... *ἐκλαλεῖ*, δηλ. ποῖα;

§ 27.

* *Ἀλλὰ μὴν*... γε = ; (§ 23). — *ἡλικία* ἐστὶ τὰ διάφορα = *ἡλική* ἐστὶν ἡ διαφορά. — *ἡλικός* = πόσον μέγας. — οὐδὲ λόγου

προσδεῖ = οὐδὲ λόγου ὑπάρχει προσεῖ ἀνάγκη = (τοῦτο) δὲν χρειάζεται οὔτε καὶ νὰ λεχθῇ. — εἰ γὰρ ὑμᾶς . . . = εἰ γὰρ δεήσειεν ὑμᾶς αὐτοὺς . . . ἔξω (τῆς πόλεως) γενέσθαι καὶ λαμβάνειν (τοσαῦτα) τῶν ἐκ τῆς χώρας, ὅσα ἀνάγκη (ἐστὶ λαμβάνειν ὑμᾶς) χρωμένους στρατοπέδῳ. — εἰ δεήσειεν = ἐὰν ἤθελε παραστῇ ἀνάγκη. — ἔξω τῆς πόλεως γίγνομαι = στρατοπεδεύω ἔξω τῆς πόλεως. — λαμβάνω τῶν ἐκ τῆς χώρας = λαμβάνω τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας = λαμβάνω ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ προϊόντων . . . — χρῶμαι στρατοπέδῳ = στρατοπεδεύω. — πολεμίον λέγω, παράθεσις τιθεμένη πρὸς διασάφησιν τοῦ: μηδενός· τὸ δὲ λέγω = θέλω νὰ εἶπω, ἐννοῶ. — ἄν . . . ζημιωθῆναι, ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. προτάσεως: εἰ δεήσειεν. — οἱ γεωργοῦντες = οἱ γεωργοὶ καὶ κτηματῖαι. — ὑμῶν, γενκ. διαιρτκ. — ὁ πρὸ τοῦ πόλεμος = ὁ πρότερον πόλεμος. — ζημιώσεσθαι = ζημιωθῆσεσθαι (δηλ. ὑμᾶς). — πρόσσεσθ' (= πρόσσεσι) = πρὸς τῇ ζημίᾳ ἐστὶ (= ἐσται). — ἔθ' = ἔτι. — ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη = ἡ διὰ τὰς πράξεις (= ἡ διὰ τὴν διαγωγὴν ἡμῶν) καταισχύνη. — οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας = (οὔσα) οὐκ ἐλάττων ἄλλης τινὸς ζημίας. — τοῖς σώφροσιν = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων. — γε, βεβαιωτικός.

Ἔξω, δηλ. τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς. — τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον, ἐννοεῖ τὸν ἀπὸ τοῦ 357 περὶ ἀνακτίσεως τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμον, εἰς ὃν ἐδαπανήθησαν—ὡς ὁ Δημοσθ. λέγει ἐν Γ' Ὀλυμπ. § 28 — ὑπὲρ τὰ 1500 τάλαντα. — ἥξει, δηλ. εἰς Ἀττικὴν. — ἡ ὕβρις, νοεῖται ὁ χλευασμός, ἡ καταφρόνησις καὶ ἐν γένει ὁ ὑβριστικὸς τρόπος τῶν πολεμίων πρὸς τοὺς Ἀθην. — τῶν πραγμάτων, δηλ. τῶν κακῶν, τ. ἔ. τῆς ἀδρανείας καὶ νωθρότητος τῶν Ἀθην. — ζημίας, ἐνταῦθα—ὡς καὶ ἐν ταῖς ζημιωθῆναι, ζημιώσεσθαι — πρόκειται περὶ ζημίας ὕλικῆς, δηλ. φθορᾶς (ἀπωλείας) τῆς περιουσίας.

§ 28.

Συνιδότας = ἐπὰν συνίδητε. — συνορῶ τι = λαμβάνω τι ὑπ' ὄψει. — ἅπαντας, συναπτέον τῷ βοηθεῖν. — ὧν . . . ἔχουσι = ἀ ἔχουσι. — καλῶς ποιοῦντες = εὐτυχῶς ἢ = καὶ δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ τοὺς φέξω. — οἱ ἐν ἡλικίᾳ = οἱ ἔχοντες στρατεύσιμον ἡλικίαν.

κίαν = οἱ στρατεύσιμοι. — ἀκεραίου = ὥστε ἀκέραιον εἶναι. — ἀκέραιος = ἀβλαβής. — οἱ λέγοντες = οἱ ῥήτορες. — τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς = αἱ πολιτικαὶ αὐτῶν πράξεις, ἡ πολιτικὴ των. — εὐθυνα(ή), συνήθως κατὰ πληθυντ. εὐθυναί = λογοδοσία, ἀπολογία, ὑπεράσπισις. — ὥς, αἰτλγκ. — ὅποῖ' αὐτ(α) = ὅποιά τινα = ὅποιαδήποτε. — περιίσταμαι τινα = περικυκλώνω τινά. — τὰ πεπραγμένα αὐτοῖς = τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς. — ὅποῖ' αὐτ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ... τοιοῦτοι... ἔσεσθε, κατ' ἔννοιαν = κατὰ τὴν ἐκδοσιν, ἣν θὰ ἔχωσι δι' ὑμᾶς τὰ πράγματα, κατὰ ταύτην θὰ κρίνητε καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν. — χρηστά εἶη (δηλ. τὰ πράγματα) = εἶθε ν' ἀποδῶσι τὰ πράγματα αἰσίως. — παντός εἶνεκα = πρὸς τὸ καλὸν ὅλων.

Πάντα... ταῦτα, ὅσα δηλ. ἀπ' ἀρχῆς εἶπεν ὁ ῥήτωρ. — βοηθεῖν, τίσι; — ἐκεῖσε, δηλ. εἰς Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικήν. — τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, ἡ στρατεύσιμος ἡλικία ἦτο ἀπὸ τοῦ 18-60 ἔτους· κετενέμοντο δὲ αἱ 42 αὗται ἡλικίαι τῶν στρατευσίμων εἰς δύο τάξεις· 1) εἰς τοὺς ἐφήβους (τοὺς ἀπὸ 18-20 ἔτους) καὶ τοὺς ὑπὲρ 50 ἔτη γεγονότας, καὶ 2) εἰς τοὺς ὑπὲρ 20 καὶ μέχρι 50 ἐτῶν ἡλικίαν ἄγοντας· οἱ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, οἱ πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι, ἐκαλοῦντο μόνον πρὸς ἄμυναν τῆς χώρας, οἱ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐξήρχοντο τὰς ὑπερορίας στρατείας. — εὐθυναί, ἐν Ἀθήναις πάντες οἱ ἄρχοντες ἐξερχόμενοι τῆς ἀρχῆς ὤφειλον νὰ δώσωσι λόγον τῶν πεπραγμένων αὐτῶν πρὸς τὰς εὐθυνούσας ἀρχάς, ἥτοι πρὸς τοὺς λογιστάς· οὗτοι, 10 τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐξήλεγχον πάντ' αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπευθύνου ἀρχontos καὶ εἰσῆγον τὰς εὐθύνas αὐτοῦ εἰς ἡλιαστικὸν δικαστήριον ἐκ 501 δικαστῶν κληρούμενον· εἰς τοιαύτην λογοδοσίαν δὲν ὑπεχρεοῦντο οἱ ῥήτορες· οὗτοι ἦσαν ἀνεύθυνοι δι' ὅσα ἀπὸ τοῦ βήματος ἔλεγον (ἐφ' ὅσον ταῦτα δὲν ὑπέβαλλον ἐγγράφως)· ἐπομένως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ εὐθύνης ἠθικῆς. — τοιοῦτοι κριταί . . . , δηλ. ἐπιεικεῖς μὲν κριταί, ἂν ἡ ἐκδοσις τῶν πραγμάτων εἶναι καλή, αὐστηροὶ δέ, ἂν εἶναι κακή.

II.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ Α' Ὀλυνθιακῷ ὑπέδειξε τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργήσωσιν ἐρρωμένως καὶ αὐτοπροσώπως, νὰ παρασκευασθῶσι δὲ δύο στρατιαί, ὧν ἡ μὲν μία νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀπειλουμένην Ὀλυνθον, ἡ δὲ ἄλλη νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης δὲν εἰσηκούσθη· οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τοῖς Ὀλυνθίοις στρατιωτικὴν βοήθειαν ἀποτελουμένην μόνον ἐκ δισχιλίων μισθοφόρων καὶ τριάκοντα τριήρων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χάρητος. Ἡ βοήθεια αὕτη οὐδὲν κατώρθωσεν· ὁ Χάρης μὴ ἔχων νὰ μισθοδοτῇ τὸν στρατὸν δὲν ἐπολέμει πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἐλήστευεν ἐμπορικὰ πλοῖα. Διὰ τοῦτο οἱ Ὀλύνθιοι στέλλουσι νέαν πρεσβείαν εἰς Ἀθήνας ζητοῦντες νέαν βοήθειαν.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον μὲν συνείδησιν τοῦ κρισίμου τῆς περιστάσεως, ἀλλ' ὁ φόβος πρὸς τὸν Φίλιππον κατεῖχε τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ ἐχαλάρωνε τὴν ἀγαθὴν θέλησιν. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης ἀναλαμβάνει ἐκ δευτέρου νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Β' Ὀλυνθιακὸν — μετὰ παρέλευσιν ἐλαχίστου χρόνου, ἀφ' ἧς ἀπήγγειλε τὸν Α', ἥτοι κατὰ τὸ θέρους τοῦ 349—, ἐν ᾧ προσπαθεῖ οὗτος νὰ θαρρύνῃ τοὺς Ἀθηναίους φοβουμένους τὴν δύναμιν τοῦ Φιλίππου καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

§ 1 — 2.

Ἐπὶ πολλῶν, δηλ. πραγμάτων = ἐν πολλοῖς πράγμασι = εἰς πολλὰς (ἤδη) περιστάσεις. — ἂν τις ἰδεῖν... δοκεῖ μοι = κατὰ τὴν γνώμην μου δύναται τις νὰ ἴδῃ. — τῇ πόλει (= ταύτῃ τῇ πόλει), ἢ δοτκ. συναπτέα τῇ: εὐνοϊαν. — οὐχ ἥκιστα = μάλιστα = κατ' ἐξοχήν. — τὸ... γεγενῆσθαι... κεκτημένους... καὶ ἔχοντας = τὸ κεκτηῆσθαι καὶ ἔχειν = τὸ νὰ ἔχωσιν. — τοὺς πολεμήσοντας, ὑποκμ. τοῦ: τὸ γεγενῆσθαι... κεκτημένους· οἱ πολεμήσοντες δὲ Φιλίππῳ = οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διεξάγωσι πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ὁμορος, ον = ; (πρβλ. Α' Ὀλυμπ. § 5). — δύναμις τις = σημαντικὴ δύναμις. — τὸ μέγιστον ἀπάντων (= τὸ σπουδαιότατον ἀπὸ ὅλα), προεξαγγελτικὴ παράθεσις. — ὑπὲρ τοῦ πολ., ἢ ὑπὲρ = περί. — αἱ πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγαὶ = πᾶσα μετ' ἐκείνου συμφιλίωσις. — ἄπιστος, ον = ἀνάξιος πίστεως. — ἀνάστασις = ; (πρβλ. Α' Ὀλυμπ. § 5). — δαιμόνιος = ὑπεράνθρωπος. — παντάπασι, συναπτέον τῇ ἔοικε. — σκοσιῶ τι = προσέχω, κυτάζω τι. — ἤδη = τώρα πλέον. — αὐτοὺς = ἡμᾶς αὐτοὺς· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τό: θεία εὐεργεσία. — ὅπως μὴ... δόξομεν, πλαγία ἐρωτηματικ. πρότασις = πῶς νὰ μὴ φανῶμεν. — χεῖρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι... τῶν ὑπαρχόντων (δηλ. ἡμῖν ἐκ θεῶν), κατ' ἔννοιαν = ὅτι ὀλιγώτερον φροντίζομεν περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀπὸ τοὺς θεοὺς. — ὥς, σύνδ. αἰτιολογκ. — ἔστι τῶν αἰσχυρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, αἱ γενκ. ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ νοουμένου: ἐν τι· κατ' ἔννοιαν = εἶναι ἐντροπή, ἵνα εἴπω δὲ ὀρθότερον μεγίστη ἐντροπή. — πόλεων καὶ τόπων, αἱ γενκ. αὗται, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι: τῶν συμμάχων καὶ καιρῶν ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προϋεμένου: τὸ προὔεμαι δὲ ἐνταῦθα συνετάχθη πρὸς γενκ. καὶ οὐχί — ὥς συνήθως — πρὸς αἰτιατκ., διότι = ὀλιγωρῶ, ἀμελῶ. — τόποι = ὀχυραὶ θέσεις. — φαίνεσθαι προϋεμένους = φανερῶς προὔεσθαι = φανερά ν' ἀφίνωμεν νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας. — καιροὶ = εὐνοϊκαὶ περιστάσεις.

Ἐν τοῖς παροῦσι πράγμα., δηλ. τοῖς ἀφορῶσι τὴν Ὀλυνθον.— τοὺς πολεμήσοντιας Φιλίπ., τίνες ἐννοοῦνται; — χάραν ὁμορον, περὶ τῆς θέσεως τῆς Ὀλύνθου βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39· οἱ Ἀθην., ἔχοντες συμμάχους γείτονας τοῦ Φιλίπ., τί θὰ ὠφελοῦντο; — δύναμιν τινα, περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40. — ἀπίστους . . . ἀνάστασιν, οἱ Ὀλυνθιοὶ πόθεν εἶχον σχηματίσει τοιαύτην γνώμην περὶ τῆς μετὰ τοῦ Φιλίπ. συμφιλίωσης; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 4 καὶ ἐξ.). — πόλεων καὶ τόπων, ὡς τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων (ὡς ὁ ῥήτωρ ἀπηρίθμησεν ἐν τῷ Α' Ὀλυνθ. § 12)· ἐκτὸς τούτων πρέπει νὰ νοηθῶσι καὶ οἱ ἀποστάντες κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον σύμμαχοι (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 33). — τῶν . . . συμμάχων, δηλ. τῶν Ὀλυνθίων, μεθ' ὧν οἱ Ἀθην. εἶχον ἤδη συνάψει συμμαχίαν. — καιρῶν, ἡ ἐκρηγξίς τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου ἦτο κατάλληλος περίστασις ταῖς Ἀθηναίοις πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φιλίππου.

§ 3 — 4.

Τὸ . . . διεξιέναι = τὸ νὰ διηγῶμαι ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς· τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ κατωτέρω: (τὸ) προτρέπειν, εἶναι ὑποκμ. τοῦ ἔχειν τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ ἡγοῦμαι. — τὰ δέοντα ποιῶ = ἐκτελῶ τὸ καθήκον μου. — οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι = νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν = δὲν νομίζω ὀρθόν. — ὅτι, αἰτλγκ. — ὑπὲρ τούτων = περὶ τούτων (δηλ. τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ῥώμην τοῦ Φιλίπ.). — ἔχω τινὶ φιλοτιμίαν = παρέχω εἰς τινα δόξαν. — ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ: μοι δοκεῖ = ὅφ' ἡμῶν δὲ (ὅτι) δὲν ἔχουσι πραχθῆ καλῶς· ἐπομένως = εἰς ἡμᾶς δὲ δὲν φέρουσι τιμὴν. — ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτοῦ = παρὰ τὴν ἀξίαν του. — θαυμαστός παρὰ πᾶσι νομίζομαι = εἰς τὰ ὅμματα πάντων φαίνομαι ἀξιοθαύμαστος. — χειρόν ἢ προσήκεν = χειρότερον τοῦ προσήκοντος (= ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε). — κέχρημαι τοῖς πράγμασι = ἔχω ἐπωφεληθῆ τὰς καταλλήλους περιστάσεις. — ὠφλήκατε, πρkm. τοῦ β. ὀφλισκάνω, ὕπερ κυρίως = καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον· εἰτα ὀφλισκάνω αἰσχύνην = ἐπισύρω κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου κατασχύνην. — τοσοῦτο πλείον (α) αἰσχύνην ὠφλήκατε, κατ' ἐννοίαν = τόσον περισσότερον ἀξιοκαταφρόνητοι φαίνεσθε εἰς ὅλους. — καὶ γὰρ = γάρ. —

εἰ μετ' ἀληθείας τις . . . σκοποῖτο = εἰάν τις ᾗθελε ἐξετάζει τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. — παρ' αὐτοῦ = ἄφ' ἐαυτοῦ, διὰ τῆς ἀξίας του. — ὦν, γενν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ: ὀφείλει χάριν καὶ: δίκην λαβεῖν = δι' ἔσα. — οἱ ὑπὲρ τινος πολιτευόμενοι = οἱ διαχειριζόμενοι τὰ τῆς πολιτείας (= οἱ πολιτευόμενοι) πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — δίκην λαβεῖν, δηλ. παρὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ Φιλίπ. πεπολιτευμένων δίκην δὲ λαμβάνω παρὰ τινος = τιμωρῶ τινά: τὸ παθητικὸν τούτου: δίκην δίδωμί τινι = τιμωροῦμαι ὑπὸ τινος. — τοῦ λέγειν, δηλ. ταῦτα. — χωρὶς τούτων = χωρὶς νὰ εἶπω ταῦτα (τὰ ὅποια δηλ. δὲν εἶναι ἢ κατάλληλος περιστάσις νὰ εἶπω). — ἔνι = ἔνεστι = εἶναι δυνατόν ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ: λέγειν. — βέλτιόν ἐστι = καλόν ἐστι = ὠφέλιμον (συμφέρον) εἶναι. — καὶ μεγάλα κτλ. = καὶ (ἃ) μεγάλα ὀνειδῆ καὶ ἐκείνου φαίνουσι(ο) ἂν (ὑμῖν) βουλομένοις (= εἰ βούλοισθε) ὀρθῶς δοκιμάζειν = καὶ ἔσα δύνανται νὰ φαίνωνται ὡς μεγάλαι κατηγορίαι κατ' ἐκείνου, εἰάν θέλητε νὰ κρίνητε ὀρθῶς: κατ' ἔννοιαν = καὶ ἔσα κατὰ τὴν ὀρθὴν κρίσιν (τῶν πραγμάτων) φέρουσιν εἰς ἐκεῖνον τὴν μεγίστην καταισχύνην.

Ἐκείνω, δηλ.; — ἐνθὲνδ(ε), δηλ. ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ὑπῆρχον ῥήτορες μισθωτοὶ ὑποστηρίζοντες τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίπ. καὶ ἀδρανεῖς ἀκροαταί. — τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις, τίνες ἐννοοῦνται; — βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβαλόντες τὸν φόβον θ' ἀνχλάδωσι θάρρος.

§ 5.

Τὸ . . . καλεῖν (τὸν Φίλιππον) . . . , τὸ ἀπρμφ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ εἶναι τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ: ἂν φήσειεν = τὸ ν' ἀποκαλῇ τις τὸν Φίλιπ. . . (τοῦτο) δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι. — ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα (δηλ. αὐτῶ — τῷ Φιλίπ.) δεικνύναι = χωρὶς ν' ἀποδεικνύῃ τοῦτο διὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.). — λοιδορία κενή = ὀνειδισμός, κακολογία ἀβάσιμος (μὴ στηριζομένη δηλ. ἐπὶ πραγμάτων). — τὸ δὲ πάνθ' . . . = τὸ δὲ διεξιέναι (τινὰ) πάνθ', ὅσα (Φιλ.) ἔπραξε πώποτε, καὶ (τὸ) ἐλέγχειν αὐτὸν (τοιούτον ὄντα) ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς, συμβαίνει καὶ δεῖσθαι λόγου βραχέος κτλ. — πώποτε = ποτέ. — ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς, δηλ. ὅσα πώποτ' ἔπραξε. — ἐλέγχω τινά ἐπὶ τινι = στηρίζο-

νος εἰς τι ἐξελέγχω τινά. — συμβαίνει δεῖσθαι, κατ' ἔννοιαν = εὐτυχῶς (τοῦτο) ἔχει χρεῖαν. — δυοῖν ἔνεκα = διὰ δύο αἰτίας. — εἰρησθαι, ὑποκμ. τούτου τὸ: τὸ... ἐλέγχειν. — τοῦ... φαίνεσθαι (ἐνεκα) καὶ τοῦ... ἰδεῖν (ἐνεκα), ἐπεξήγησις τοῦ δυοῖν ἔνεκα = ἵνα ἐκεῖνος... φαίνεται (ὑμῖν) καὶ ἵνα οἱ ὑπερεκπ... ἴδωσιν (= ἀναγνωρίσωσιν). — ὑπάρχει = ἐστίν. — φαῦλος = μηδ' ἀμύνος, ἀνάξιος λόγου. — οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλιπ. = οἱ μετὰ θυμωσμοῦ καὶ ἐκπλήξεως προσβλέποντες τὸν Φίλιπ. — ἀμαχος = ἀκαταμάχητος, ἀκαταγώνιστος. — πάντα διεξέρχομαι = ἐξαντλῶ πᾶν μέσον. — πρότερον, ἀποδοτέον τῷ παρακρουόμενος καὶ τῷ: μέγας ἠϋξήθη. — παρακρούομαι = ἐξαπατῶ. — μέγας ἠϋξήθη = ἠϋξήθη ὥστε ἐγένετο μέγας. — πρὸς αὐτὴν τὴν τελ. ἤκει τὰ πράγμ. αὐτῷ = ἡ αὐξήσις τοῦ ἔχει φθάσει (ἤδη) ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος τῆς.

§ 6 — 7.

Ἐγώ... καὶ αὐτὸς = καὶ ἐγὼ αὐτός. — σφόδρα, ἀποδοτέον τῷ: φοβερόν καὶ τῷ θαυμαστόν. — τὰ δίκαια πράττοντα... ἠϋξημένον, ἢ α' μετχ. προσδιορίζει τροπικῶς τὴν δ', ἥτις εἶναι κατηγρημτ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐώρων = ὅτι (αὐτὸς — ὁ Φίλιπ.) ἔχει αὐξηθῆ διὰ δικαίων πράξεων. — εὐρίσκω τὴν μὲν... = εὐρίσκω (τὸν Φίλιπ.) προσαγαγόμενον τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν... τῷ... φάσκειν... καὶ..., τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν τῷ... ἐξελεῖν καὶ..., Θετταλοὺς δὲ τῷ... ὑποσχέσθαι καὶ... — εὐήθεια = ἀπονηρία, ἀπλότης. — τὸ κατ' ἀρχὰς = κατ' ἀρχάς. — ὅτε Ὀλυνθίους = τότε, ὅτε πρέσβεις Ὀλυνθίων... — ἀπελαύνω = ἐκδιώκω. — βουλομένους, μετχ. ἐπιθτκ. — διαλέγομαι τινι = συζητῶ μετὰ τινος, ὁμιλῶ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) πρὸς τινά. — τῷ... φάσκειν παραδώσειν καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι = μετὰ τὸ ὅτι ἐδεχάινεν ὅτι θὰ παραδώσῃ... καὶ μετὰ τὸ ὅτι ἐπενόησεν (= πανούργως ἐμηχανεύθη). — τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρ. ἐκεῖνο = τὸ περίφημον ἐκεῖνο μυστικόν, τὸ ὅποιον διεδίδετο ποτε. — τούτῳ, δοτκ. ὀργανικῇ ἐπαναλαμβάνουσα τὰ προηγούμενα ἀπρμφ.: τῷ... φάσκειν... καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι. — προσαγαγόμενον, μετχ. κατηγρημτ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ εὐρίσκω· προσάγομαι δὲ τινά = δελεάζω τινά. — τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν, δηλ. προσαγαγόμενον. — τῷ... ἐξελεῖν = μετὰ τὸ

ὅτι ἐκυρίευσεν... — ὑμᾶς, ἐπεξήγησις τοῦ: τοὺς πρότερον συμμάχους. — Θετιαλοὺς δέ, δηλ. προσαγαγόμενον. — νῦν τὰ τελευταῖα=τώρα τελευταῖον.—τῷ... ὑποσχέσθαι καὶ (τῷ)... ἀναδέξασθαι=μέ τὸ ὅτι ὑπεσχέθη... καὶ ἀνέλαθε... — πόλεμον πολεμῶ = διεξάγω πόλεμον.— ὅλως=ἐν συντόμῳ.— πεφενάκις, πρην. τοῦ ῥ. φενακίζω = ἀπατῶ. — τῶν αὐτῷ χρησάμενων, ἡ γενν. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ οὐδεὶς* χρῶμαι δέ τινι=ἐρχομαι εἰς σχέσεις πρὸς τινα. — τὴν ἐκάστων ἄνοιαν κτλ. = αἰετὴν τὴν ἄνοιαν ἐκάστων τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων. — αἰετὴν = ἐκάστοτε. — ἄνοια = ἀνοησία. — ἐκάστων... τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν = ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον αὐτὸν (δηλ. τοὺς ἀπατηλοὺς τρόπους αὐτοῦ) — καὶ = καὶ οὕτω. — προσλαμβάνω (τὴν ἄνοιαν) = παίρνω μὲ τὸ μέρος μου, προσθέτω εἰς τὰς δυνάμεις μου (τοὺς ἀνοήτους).

Καὶ αὐτός, ὅχι δηλ. μόνον οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλιπ. — δεῖ* Ὀλυνθίους ἀπὸ λανθάνον... , τῷ 357 π. Χ., ὅτε ὁ Φίλιπ. ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, οἱ Ὀλυνθιοὶ φοβούμενοι τὴν αὐξάνουσαν δύναμιν τοῦ Φιλίπ. ἐπεμψαν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ πρέτειναν τοῖς Ἀθηναίοις συμμαχίαν ἐναντίον τοῦ Φιλίπ. ἀλλ' ὁ Φίλιπ. θέλων νὰ ματαιώσῃ τὴν συμμαχίαν αὐτὴν ἀπέστειλεν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον πρέσβεις καὶ δι' αὐτῶν ὑπεσχέθη τοῖς Ἀθηναίοις τὴν παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως· τοῦτο ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἤθελον νὰ συζητήσωσι μετὰ τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων περὶ συμμαχίας κατὰ Φιλίπ., ἀλλ' ἀπέπεμψαν αὐτοὺς. — ἐνθὲν δέ, δηλ.; πρὸς § 4. — τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον... , οἱ Ἀθηναῖοι διακαῶς ποθοῦντες τὴν ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως ἐπεμψαν τῷ 358 π. Χ. πρέσβεις πρὸς τὸν Φίλιπ. καὶ συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίπ. τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον ἀκόμῃ, ὁ δὲ Φίλιπ. καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις· ἵνα δὲ μὴ γνωσθῇ ἡ συμφωνία αὕτη τοῖς Πυδναίοις, δὲν ἀνεκοίνωσαν οἱ πρέσβεις τῇ δήμῳ ταύτῃ, ἀλλὰ μυστικῶς ἐνήργουν μετὰ τῆς βουλῆς· ὥς ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμνον μὲν πολὺν λόγον περὶ τοῦ ἀνακοινωθέντος τῇ βουλῇ μυστικοῦ, ἠγγρόουν δ' ὅμως τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Πᾶν ὅτι ὁ Φίλιπ. συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησεν· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὅχι μόνον δὲν παρέδωκεν αὐτήν, ἀλλ' ἀπ'

ἐναντίας εἰσβαλὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαθε καὶ ταύτην. — τοὺς μὲν πρότερον *συμμάχους* ὑμᾶς, ὁ Φίλιπ. διὰ τῶν περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως δοθεισῶν τῷ 358 ὑποσχέσεων τοῖς Ἀθην. εἶχε συνάψει *συμμαχίαν* μετ' αὐτῶν. — *ἀδικῆσαι*, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς Ποτειδαίας, τῆς κτήσεως αὐτῶν. — *παραδοῦναι δ' ἐκείνοις* (δηλ. τὴν Ποτείδαιαν), ἐν ἔτει 356· βραδύτερον δ' ἔμως τῷ 349 ἐπῆλθεν ὁ Φίλιπ. καὶ κατ' αὐτῶν τῶν Ὀλυνθίων· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — *Θετταλοὺς δέ . . .*, ὁ Φίλιπ. προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου ἦλθεν εἰς Θεσσαλίαν τῷ 356 καὶ αὖθις τῷ 352 (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38)· εἰρηνεύσας δὲ αὐτὴν καὶ καθαιρέσας τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα (τῷ 352) κατέλαθε πλὴν τῶν Παγασῶν καὶ τὴν Μαγνησίαν, ἣν ὑπεσχέθη ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς· ἀλλ' ὅχι μόνον ταύτην δὲν ἀπέδωκε, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν Θεσσαλίαν διώκει, καθ' ὃν τρόπον οὗτος ἤθελε, καὶ τοὺς λιμένας αὐτῆς ἐκαρπούτο (πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 13, § 22). — *τὸν Φωκικὸν πόλεμον . . .*, ὅτε ὁ πόλεμος οὗτος μετετέθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Φωκίων Ὀνομάρχου εἰς Θεσσαλίαν (τῷ 353), τὰ μέγιστα ἐδλάπτετο ἡ χώρα αὕτη ὑπ' αὐτοῦ· δι' αὐτὸ οἱ Θεσσαλοὶ πολὺ εὐχαρίστως ἤκουσαν τὴν πρότασιν τοῦ Φιλίπ., ὅτι οὗτος θὰ διεξαγάγῃ τὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν· ἀλλ' ὁ Φίλιπ. ἀναμιχθεὶς εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν καὶ νικήσας τοὺς Φωκεῖς (τῷ 352) προσήρτησε τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ. — οὕτως, πῶς;

§ 8.

Ἡρῶθ μέγας = ἡρῶθ καὶ ἐγένετο μέγας. — *ἡνίχ'* ἕκαστοι κτλ. = *ἡνίκα* ἕκαστοι ὥροντο πράξειν αὐτὸν συμφέρον τι ἑαυτοῖς. — *ἡνίκα* = ἐφ' ὅσον. — *καθαίρουμαι* = καταπίπτω, κατακρημνίζομαι (ἀπὸ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἔχω ὑφωθῆ). — *πάνθ' εἵνεχ'* . . . = *ἐξελέηλεγκται ποιῶν* (κτγρμκ. μετχ.) πάντα εἵνεκα ἑαυτοῦ. — *εἵνεχ'* ἑαυτοῦ = πρὸς τὸ συμφέρον του (μόνον). — *καιροῦ μὲν δὴ κτλ.* = τὰ μὲν δὴ πράγματα πάρεστι Φιλίππῳ πρὸς τοῦτο καιροῦ = λοιπὸν τὰ μὲν πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοῦτο τὸ κρίσιμόν σημεῖον διὰ τὸν Φίλιπ. — *ἦ* = εἰ δὲ μή. — *παρελθὼν τις . . . δεῖξάτω* = *παρελθέτω τις καὶ δεῖξάτω*. —

παρέρχομαι = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα (ἵνα ὁμιλήσω). — ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν = εἰς ἐμὲ ἢ καλύτερον εἰς σᾶς. — ὥς οὐκ ἀληθῆ . . . = ὥς ταῦτα, ἃ ἐγὼ λέγω, οὐκ ἀληθῆ ἔστι. — οἱ τὰ πρῶτ(α) ἐξηπαιημένοι = ἐκείνοι, οἵτινες τὸ πρῶτον ἔχουσιν ἐξαπατηθῆ. — τὰ λοιπὰ = ἐν τῷ μέλλοντι. — πιστεύουσιν, δηλ. αὐτῷ (τῷ Φιλίπ.). — οἱ δεδουλωμένοι Θετταλοὶ = οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.). — οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιεν(ο) = ὅθεν ἡθέλει ἀνγκιτῆσαι τὴν ἐλευθερίαν των (ἐὰν δηλ. ἡθέλει τῷ εὐκαίριος). — ἄσμενοι, κατηγγρμ. δηλωτικὸν τρόπου = ἄσμένως.

Διὰ τούτων . . . διὰ τῶν αὐτῶν τούτων, δηλ. τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν (§ 7). — καθαιρεθῆναι πάλιν, καθ' ὅσον οἱ ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀπατηλῶν τρόπων τοῦ Φιλίπ. συντελέσαντες εἰς τὴν αὐξησιν αὐτοῦ, ὅταν μάθωσιν ὅποῖος πράγματι εἶναι ὁ Φίλιπ., φυσικὸν εἶναι νὰ στραφῶσι κατ' αὐτοῦ. — παρελθόντες, πρὸλ. Α' Ὀλυμπ. § 1 «ἦκει». — ταῦτε(α), δηλ. τὰ ἐν § 6 καὶ § 7 δηλωθέντα (ὅτι δηλ. ὁ Φίλιπ. φρενακίζων ἠρξήθη).

§ 9 — 10.

Καὶ μὴν = καὶ ὁμῶς, ἐν τούτοις. — ταῦτα μὲν . . . = ἡγεῖται μὲν ταῦτα οὕτως ἔχειν. — βία = διὰ τῆς βίας, δι' ἐξαναγκαστικῶν μέσων. — κατέχω τὰ (συμμαχικὰ) πράγματα = διατηρῶ τὴν (συμμαχικὴν) δυνάμιν μου. — τῷ . . . προεληφέναι = διότι ἔχει προκχταλάδει. — καὶ λιμένας = καὶ τοὺς λιμένας. — ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα (δηλ. τὰ συμμαχικὰ) συνίστανται = ἀμοιβαία ἀγάπη συνενώνει τοὺς συμμάχους. — πᾶσι τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου ταῦτα συμφέρει = πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ πολέμου ἔχουσι τὰ αὐτὰ συμφέροντα. — καὶ συμπονεῖν . . . , ἀπόδοσις τῆς χρον. προτάσεως: ὅταν μὲν γάρ . . . = (τότε) οἱ ἄνθρωποι (εὐχαρίστως) θέλουσι καὶ νὰ . . . — συμπονῶ = ὑφίσταμαι μαζὶ τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας (τοῦ πολέμου). — φέρω τὰς συμφορὰς = ὑποφέρω τὰς ἀτυχίας (τοῦ πολέμου). — μένω = μένω πιστὸς (ἐν τῇ συμμαχίᾳ). — ἐκ πλεονεξ., ἢ ἐκ = διὰ. — ἰσχύω = λαμβάνω ἰσχύν, γίνομαι ἰσχυρός. — ἡ πρώτη πρόφασις = ἡ τυχοῦσα ἀφορμή. — μικρὸν πταῖσμα = ἀσήμαντος ἀτυχία. — ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε, γνωμικὸι ἄοριστοι, ὥς καὶ ὁ κατωτέρω: ἠνθῆσε = ἀναχαίττει

καὶ διαλύει. — ἀναχαιτίζω = ἀνατρέπω. — ἔστιν = εἶναι δυνατόν. — ἀδικοῦντα καὶ ἐπ. καὶ ψευδ. (δηλ. τινά)... κησασθαι = ν' ἀποκτήσῃ τις ἀδικῶν καὶ ἐπιπορκῶν καὶ ψευδόμενος = ν' ἀποκτήσῃ τις δι' ἀδικίας καὶ ἐπιπορκίας καὶ ψεύδους... — βεβαία δύναμις = διαρκὲς δύναμις. — τὰ τοιαῦτα = ἡ διὰ τοιούτων μέσων (δηλ. δι' ἀδικίας, ἐπιπορκίας καὶ ψεύδους) ἀποκτηθεῖσα δύναμις. — εἰς ἅπαξ = διὰ μίαν φοράν, (ἐπὶ) μίαν στιγμήν. — καὶ βραχὺν χρόνον, προσδιορίζει ἀκριθέστερον τό: εἰς μὲν ἅπαξ. — ἀντέχω = διαρκῶ. — καὶ σφόδρα γ' ἥνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι = καὶ μάλιστα πολὺ ἀκμάζουσι (τὰ τοιαῦτα = ἡ διὰ τοιούτων μέσων ἀποκτηθεῖσα δύναμις) στηριζόμενα εἰς τὰς ἐλπίδας, ὥς παρέχουσιν. — ἂν τύχῃ, δηλ. ἀνθοῦντα (τὰ τοιαῦτα). — τῷ χρόνῳ = μὲ τὸν καιρὸν. — φωρῶμαι = ἐξελέγχομαι, ἀνακαλύπτομαι. — περὶ αὐτὰ καταρρεῖ = καταπίπτουσι (τὰ τοιαῦτα) φυλλορροοῦντα πέριξ ἑαυτῶν. — οἰκίας, ἡ γενικ. αὕτη, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι (πλοίου καὶ τῶν ἄλλων...), ἔξαρτ. ἐκ τοῦ: τὰ κάτωθεν = τὰ κάτω μέρη, τὰ θεμέλια. — αἱ ὑποθέσεις = αἱ βάσεις. — οὐκ ἔνι = οὐκ ἔνεστι (προσωπικ.) = δὲν ὑπάρχει. — τὰ πεπραγμένα Φιλίππου = αἱ πράξεις τοῦ Φιλίππου.

Ταῦτα, ποῖα; — τὰ χωρία, νοοῦνται κυρίως αἱ ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ὀχυραὶ θέσεις τῶν Ἀθηναίων, ὥς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ. — λιμένας, ἰδίᾳ τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ. — τὰ τοιαῦτα, δηλ. τὰς ἀγοράς (πρβλ. Α' Ὀλυμπ. § 22). — τῷ... προειληφέναι, ὁ Φίλιπ. κατέλαβε τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προτοῦ οἱ κατέχοντες αὐτὰ ἐννοήσωσι τοὺς κακοὺς αὐτοῦ σκοποὺς καὶ ἐτοιμασθῶσι πρὸς ἀντίστασιν. — ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας, δηλ. ἀδικῶν καὶ ἐπιπορκῶν καὶ ψευδόμενος (§ 10). — ἡ πρώτη πρόφασις, δηλ. τῶν ἡδικοκλήμενων καὶ δεδουλωμένων. — μικρὸν πταῖσμα, δηλ. τοῦ ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας ἰσχύσαντος. — ἂν τύχῃ, ἀναγκαῖα ἢ ὑπόθεσις, καθ' ὅσον δὲν συμβαίνει πάντοτε ν' ἀκμάζῃ δύναμις προσελθοῦσα ἐξ ἀδικίας, ἐπιπορκίας καὶ ψεύδους. — φωρᾶται, δηλ. πόσον σαθρὰ εἶναι τὰ τοιαῦτα. — καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, δηλ.; — τῶν πράξεων, δηλ. τῶν πολιτικῶν (ὡς συμμαχίας, εἰρήνης κ.τ.τ.). — ἀληθεῖς, ἤτοι ἄνευ ψεύδους καὶ ἐπιπορκίας. — τοῦτο, ποῖον;

§ 11 — 13.

Ὅπως τις λ. κάλλιστα καὶ τάχιστα (δηλ. βοηθεῖν), οὕτως ἀρέσκει μοι (δηλ. βοηθεῖν) = ὅποιονδήποτε κάλλιστον καὶ τάχι-

στον τρόπον τῆς βοηθείας προτείνει τις, οὗτος ἀρέσκει εἰς ἐμὲ (= τοῦτον ἐπιδοκιμάζω). — πέμπειν, ἐκ τοῦ φημί δεῖν. — ἡ... διδάξει... παροξυνεῖ, ἀναφρκ. τελκ. πρότασις=ἵνα αὕτη... διδάξη... παροξύνῃ. — διδάσκω τινά τι=ἀναγγέλλω εἰς τινά τι. — παροξύνω τινά=ἐξεγείρω τινά. — καὶ γὰρ νῦν...=ἐψηφισμένοι γὰρ νῦν εἰσι καὶ Παγ. ἀπαιτεῖν καὶ... — ψηφίζομαι (μετ' ἀπρμφ.)=; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 22). — λόγους ποιοῦμαι περί τινος=ἔρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις (=διαπραγματεύομαι) περί τινος. — σκοποῦμαι τι=φροντίζω περί τινος, ἔχω ὑπ' ὄψει τι. — ὅπως μὴ... ἐροῦσι, πлагία ἐρωτικ. πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὸ: τοῦτο=πῶς δηλ. νὰ μὴ εἴπωσι... — οἱ παρ' ἡμῶν (πεμφθησόμενοι) πρέσβεις=οἱ πρέσβεις ἡμῶν. — ἀλλὰ καὶ ἔργον... ἐπὶ τοῖς πράγμα, ἄς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν ὥσεί ἦτο: ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσι. Ἐξουσι δὲ δεικνύειν καὶ ἔργον τι, ἐὰν ἡμεῖς ἐξεληλυθότες ὦμεν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὦμεν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν. — ἀλλὰ (ὅπως)... ἔξουσι=ἀλλὰ πῶς νὰ δύνανται. — ἐξέρχομαι=ἐξέρχομαι εἰς ἐκστρατεῖαν, ἐκστρατεύω. — ἀξίως τῆς πόλεως=συμφώνως μὲ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως. — εἰμι ἐπὶ τοῖς πράγμασιν=καταχίνομαι εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. — ὥς, αἰτλγκ. — ἄπεσι τὰ πράγματα=ἐλλείπουσι τὰ ἔργα (αἱ πράξεις). — κενὸς=ἀνωφελής. — μάλιστα=πρὸ πάντων, ἰδίᾳ. — ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας π. (λόγος)=ὁ λόγος, ὁ προερχόμενος ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας πόλεως. — ὅσῳ... ἐτοιμότει(α)... τοσοῦτῳ μᾶλλον=ὅσῳ... ἐτοιμότερον... τοσοῦτῳ μᾶλλον=ὅσῳ... εὐκολώτερον... τόσῳ περισσότερον. — αὐτῷ, δηλ. τῷ λόγῳ. — μετὰσiasis=ἀλλαγὴ. — δεικτέον (ἐστὶ)=δεῖ δεικνύναι (ὕμᾱς). — ἐτοιμῶς=προθύμῳς. — εἵπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν=ἐὰν βεβαίως θέλητε νὰ δίδῃ τις προσοχὴν (=σημασίαν) εἰς τοὺς λόγους σας. — ἐθέλω=ἀποφασίζω. — ὥς προσήκει=προσηκόντως. — καὶ δὴ=καὶ εὐθύς. — περαίνω=ἐκτελῶ. — τὰ συμμαχικά (πράγματα) ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχει Φιλίππῳ=οἱ σύμμαχοι τοῦ Φιλίπ. συνδέονται μετ' αὐτοῦ διὰ δεσμοῦ ἀσθενοῦς καὶ οὐχ' ἀσφαλοῦς. — τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχει=τὸ ἴδιον κράτος αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.) καὶ ἡ δύναμις εὐρίσκεται ἐν κακῇ καταστάσει.

Ὅπως τις λ. κάλλ. καὶ..., πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 17, ἐνθα

αὐτὸς ὁ Δημοσθ. ὑπέδειξε τρόπον τινὰ βοηθείας. — πρὸς δὲ **Θεσ-
ταλοὺς** . . . , οἱ Θεσσαλοὶ συνεδέοντο μετὰ τῶν Ἀθηναίων διὰ
παλαιὰς συμμαχίας· οἱ πλείστοι δὲ τῶν Θεσσαλῶν τότε ἦσαν δυσ-
ρεστημένοι κατὰ τοῦ Φιλίπ., διότι οὗτος ὄχι μόνον τὸν Φωκικὸν
πόλεμον δὲν διεξήγαγεν ὑπὲρ αὐτῶν, ὥς ὑπεσχέθη (§ 7), ἀλλὰ
καὶ τὰς πόλεις τῆς Θεσσαλίας εἶχεν ἀρχίσει νὰ τειχίῃ δι' αὐτὸ
ὁ Δημοσθ. ἐνόμισεν ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ εὐκόλως ἠδύναντο νὰ ἐξεγερ-
θῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — **τοὺς μὲν**, ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι οἱ Θεσσα-
λοί, οἵτινες εἶναι ἤδη ἀποφασισμένοι ν' ἀντιστῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ.
— **ταῦτα**, δηλ. τὴν ἀποφασισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑποστή-
ριξιν τῶν Ὀλυνθίων. — **τοὺς δέ**, ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι οἱ Θεσσαλοί,
οἵτινες εἶναι μὲν δυσηρεστημένοι μὲ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν
τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δὲν τολμῶσι νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τοῦ Φιλίπ.
— **Παρασάς** . . . **περὶ Μαγνησίας**, πρὸλ. περὶ τοῦ πράγμ. Α'
Ὀλυνθ. § 22. — **ἀξίως τῆς πόλεως**, δηλ. μετὰ δυνάμεως οἰκείας,
οὐχὶ ξένης. — **ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότητι(α)** . . . , οἱ Ἀθηναῖοι, ὥς γνω-
στόν, ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἕλληνας ἠρέσκοντο εἰς τοὺς λόγους. —
τὴν μετὰστασιν καὶ . . . **τὴν μεταβολήν**, δηλ. τῆς πολιτικῆς ὑμῶν.
— **εἰσφέροντας**, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. ἐν σελ. 50. — **εἰσφέρον-
τας—ἐξιόντας**, πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 6. — **τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ
δυν.**, δηλ. τὸ Μακεδονικὸν κράτος καὶ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις. —
ἐξελεγχθήσεται, διὰ τοῦ πολέμου.

§ 14 — 15 αὐτῶ.

Ὀλως = ἐν γένει. — **ἐν προσθήκῃ** = ὡς προσθήκη, προστι-
θεμένη εἰς ἄλλην δύναμιν. — **μερὶς οὐ μικρὰ** = σημαντικὴ βοή-
θεια. — **οἶον** = καθὼς π. γ. — **ὑπάρχω τινί** = ὠφελῶ τινα, ἀπο-
θαίνω ὠφέλιμος εἰς τινα. — **ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους**,
κατ' ἐννοίαν = ὅτε ὑπὸ τὸν Τιμόθεον ἐπολεμεῖτε κατὰ τῶν Ὀλυν-
θίων. — **πάλιν αὖ** = ἔπειτα πάλιν. — **πρὸς Ποτειδαίαν** = κατὰ
τὴν ἐπιχείρησιν ἐναντίον τῆς Ποτειδαίας. — **ἐφάνη τι** (δηλ. ὄν)
τοῦτο συναμφοτέρων = αὕτη ἡ δύναμις ἠνωμένη (μετὰ τῆς τῶν
Ὀλυνθίων) ἐφάνη σημαντικὴ. — **νυνὶ** = προσφάτως. — **στασιάζω**
= σπαράσσομαι ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων. — **ταράττομαι** = περιέρ-
χομαι εἰς (ἐσωτερικὰς) ταραχάς. — **ἐπὶ τήν** . . . = κατὰ τῆς . . . —
ἡ τυραννικὴ οἰκία = ἡ οἰκογένεια τῶν τυράννων. — **κἂν μικρὰν**

δύναμιν (δηλ. προσθῆ) = καὶ μικρὰν ἀκόμῃ δύναμιν. — πάντ(α) = κατὰ πάντα, πάντως. — κακὰ = ἐλαττώματα, ἀτέλεια. — καὶ οὗτος = καὶ αὐτὸς ἀκόμῃ. — ἅπασι τούτοις, δοτκ. ὀργανκ. διασαφίζεται διὰ τοῦ: τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις. — οἷς = ἕνεκα τῶν ὁποίων. — ἔτ' ἐπισφαλεστέραν, δηλ. τὴν Μακεδονικὴν δύναμιν καὶ ἀρχήν. — ἐπισφαλῆς = ὁ μὴ ἀσφαλῆς, ἀδέδικτος, ἀσθενής. — ἡ ὑπῆρχε φύσει, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = παρ' ἧτι (αὕτη) ἦτο ἐκ φύσεως. — κατασκευάζω = καθιστῶ. — αὐτῷ, δοτκ. ἀντιχαριστική = πρὸς βλάβην του.

Ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθ., ὁ Τιμόθεος, ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα, ἐπολέμησε τῷ 364 κατὰ τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἀψήρεσεν ἀπ' αὐτῶν τὰς πόλεις Ποτεΐδαιαν καὶ Τορώνην· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — πρὸς Ποτεΐδαιαν Ὀλυνθ., τῷ 356 ὁ Φίλιππος τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων ἐκυρίευσεν τὴν Ποτεΐδαιαν· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40· πρβλ. καὶ § 7. — νυνί, τῷ 352· ἐπομένως πόσα ἔτη πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ παρόντος λόγου; — Θεῖταλοις στ. ..., πρβλ. § 7. — ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν, ἐννοοῦνται οἱ τύραννοι τῶν Φερῶν Λυκόφρων καὶ Πειθόλαος (§ 7). — αὕτῃ, δηλ. ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή. — οὗτος, δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 15 μὴ γὰρ — 16.

Χαίρω τοῖς αὐτοῖς = εὐχαριστοῦμαι (= εὐρίσκω εὐχαρίστησιν) εἰς τὰ ἴδια (πράγματα). — οἱ ἀρχόμενοι (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.) = οἱ ὑπήκοοι (τοῦ Φιλίπ.). — ἐξήλωκά τι = μετὰ ζήλου ποθῶ τι. — προήρημαι (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω ἀποφασίσει (εἶμαι ἀποφασισμένος) νά... — πράττων καὶ κινδυνεύων, μετχ. τροπκ. — πράττω = κοπιᾶζω. — ἂν συμβῇ τι (παθεῖν) = ἔτι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ (νά πάθῃ). — παθεῖν, ἐκ τοῦ προήρηται. — τὴν τοῦ διαπρ. ... = ἡρημένος τὴν δόξαν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἀ μὴδεις π. ἄλλος Μ. βασιλεὺς (διεπράξατο), ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς. — ἡρημένος, μετχ. αἰτλγκ. = ἐπειδὴ ἔχει προτιμήσει. — τοῖς δὲ = ἐκείνοις δὲ (δηλ. τοῖς ἀρχομένοις). — ἡ φιλοτιμία ἡ ἀπὸ τούτων = ἡ ἐκ τούτων τῶν κατορθωμάτων (τοῦ Φιλίπ.) προερχομένη δόξα. — μέτεστί τινί τινος = μετέχει τίς τινος. — κόπτομαί τινι = καταπονοῦμαι, βασανίζομαι μέ τι. — αἱ

στρατεῖται αὐται αἱ ἄνω κάτω = αἱ γνωσταὶ αὐταὶ ἐκστρατεῖται αἱ (γινόμεναι) ἄλλοτε μὲν ἐπάνω, ἄλλοτε δὲ κάτω. — *ταλαιπωρῶ* = ταλαιπωροῦμαι. — *οὔτ' . . . ἐώμενοι . . . οὔθ' . . . ἔχοντες*, αἱ μετχ. αἰτλγκ. = διότι οὔτε ἀφίνονται . . . οὔτε δύνανται. — *τὰ ἔργα* = τὰ ἐπαγγέλματα. — *τὰ ἴδια* = αἱ οἰκιακαὶ ὑποθέσεις. — *διατρίβω ἐπὶ τινι* = ἀσχολοῦμαι εἰς τι. — *οὔθ' ὅσ' ἄν . . .* = οὔτε ἔχοντες *διαθέσθαι ταῦτα*, ὅσ' ἄν . . . — *ποιῶ τι* = παράγω τι. — *διατίθεμαί τι* = πωλῶ τι. — *κεκλειμένων* (τοῦ β. κλείομαι) *τῶν ἐμπορίων*, αἰτλγκ. ἀπόλυτος μετχ. — *τὸ ἐμπόριον* = ὁ ἐμπορικὸς λιμὴν· ἐν ᾧ ἡ ἐμπορία = τὸ ἐμπόριον.

Τοὺς ἀρχομένους, τίνες ἐννοοῦνται; — *τοῦτ(ο)*, δηλ. τὸ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, τὸ νὰ δοξασθῇ. — *ταῖς στρατείαις ταύτ. ταῖς . . .*, περὶ τούτων βλ. ἐν Α' Ὀλυνθ. § 12-13. — *ἐπὶ τοῖς ἔργοις*, ἐννοοῦνται ἰδίᾳ αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι. — *οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται*, δηλ. μετὰ κόπου καὶ μόχθου διὰ τὴν ἐκ τῶν στρατειῶν ἔλλειψιν χρόνου. — *διαθέσθαι*, δηλ. εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Μακεδονίας μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις. — *κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων*, οἱ Ἀθην. κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἀπέκλειον τοὺς Μακεδονικοὺς λιμένας καὶ οὕτω παρεκώλυον τὴν ἐμπορίαν. — *ἐν τῇ χώρᾳ*, δηλ. τῇ Μακεδονίᾳ.

§ 17 — 18.

Οἱ πολλοὶ Μακεδόνων = οἱ πλεῖστοι τῶν Μακεδ. = ὁ Μακεδονικὸς λαός. — *πῶς ἔχουσι Φίλ.* = πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλ. = ποίας διαθέσεις ἔχουσι πρὸς τὸν Φίλ. — *ἐκ τινος σκοποῦμαι* = συμπεραίνω ἐκ τινος. — *οἱ περὶ τινα ὄντες* = οἱ περιστοιχίζοντές τινα. — *δὲ δὴ* = ἀλλ' ὅμως. — *δόξαν ἔχω*, ὡς . . . = φημί· ζομαι ὅτι . . . — *συγκεκροτημένος* τὰ τοῦ πολέμου = γεγυμνασμένος εἰς τὰ πολεμικά. — *ὡς δ' ἐγὼ . . .* = ὡς δ' ἐγὼ ἡκουόν *τινος τῶν γεγεννημένων* (γενκ. διαιρτκ.) *ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ*. — *ὡς* = καθώς. — *ἀκούω τινος* = ἀκούω παρά τινος. — *οἱ γεγεννημένοι ἐν . . .* = ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον διατρίψει ἐν . . . — *ἄνδρός*, παράθεσις εἰς τὸ *τινος* = ὅστις εἶναι ἀνὴρ. — *οὐδαμῶς οἶος* (= τοιοῦτος, οἶος [= ὥστε]) *ψεύδεσθαι* = ἀνίκανος νὰ ψεύδῃται. — *οὐδένων εἰσὶ βελτίους* = δὲν εἶναι καλύτεροι ἄλλων (τίνες;). — *οἶος ἔμπειρος* = τοιοῦτος οἶος ἐστὶν ὁ ἔμπειρος = ἔμπειρος. — *ἀγὼν* = μάχη.

τούτους, κατὰ πληθυντ., διότι τὸ τις, εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν. — φιλοτιμία τινὰ ἀπωθῶ = ἀπωθῶ τινὰ ἐκ φιλοδοξίας. — αὐτὸν (δηλ. τὸν Φίλιπ.), ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. ἀπωθεῖν. — ἔφη, ὑποκμ. οὗτος, δηλ. ὁ διατρέψας ἐν Μακεδονίᾳ, παρ' οὗ ἤκουε ταῦτα ὁ ῥήτωρ. — βουλόμενον, μετχ. αἰτλγχ. — πάνθ' αὐτοῦ... = δοκεῖν πάντα τὰ ἔργα εἶναι αὐτοῦ (ἔργα). — πρὸς τοῖς ἄλλοις = ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων. — αὖ = προσέτι, ἀκόμη. — ἀνυπέρβλ. εἶναι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἔφη, ἐξ οὗ ἐξαρτ. καὶ τὰ ἀπρμφ. παρεῶσθαι... (ἐν οὐδενός) εἶναι. — ἡ φιλοτιμία ἀνυπέρβλητός ἐστι = ἡ φιλοδοξία τοῦ δὲν ἔχει ὄρια. — εἰ δέ τις... , δηλ. ἐν αὐτοῖς ἐστι. — δίκαιος ἄλλως = ἐν γένει δίκαιος ἄνθρωπος. — ἡ καθ' ἡμέραν ἀκρασία = ἡ καθημερινὴ ἀκολασία. — κορδακισμοὶ = ἄσεμνοι χοροί. — οὐ δυνάμενος, μετχ. ἐπιθτικ. — παρέωσμαι (πρμ. τοῦ παρωθοῦμαι μὲ σημασ. ἐνεστ.) = παραγκωνίζομαι. — ἐν μέρει οὐδενός εἰμι = θεωροῦμαι ἀνάξιος λόγου, δὲν λογαριάζομαι διὰ τίποτε.

* *Ἐκ τούτων*, δηλ. τῶν εἰρημένων ἀνωτέρω. — *ξένοι*, ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μακεδόνων ὑπηρέτου καὶ ἀλλοδαποί, Θρᾷκες, Παίονες, Ἀγριᾶνες κ. ἄλ. — *πεζέταιροι*, οὗτοι ἦσαν ἐκλεκτοὶ πεζοὶ Μακεδόνες, ἀποτελοῦντες τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ Φιλίπ. — ἐν αὐτοῖς, τίσι; — *τὸν τοιοῦτον*, δηλ. τὸν σῶφρονα ἢ δίκαιον ἄλλως.

61 §

Λοιποὺς... εἶναι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἔφη (§ 18). — *λοιποὶ εἰσι* = ὑπολείπονται. — *λησται* = ἄρπαγες. — *οἶους... ὀρχεῖσθαι* = ὥστε... ὀρχεῖσθαι. — *ὀρχοῦμαι τοιαῦτα* (= *τοιαύτας ὀρχήσεις*) = χορεύω τοιοῦτους χορούς. — *ὀκνῶ* = διστάζω, δὲν τολμῶ. — *καὶ γὰρ οὕς...* = διότι (ὅχι μόνον τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει, ἀλλὰ) καὶ ὅσους... — *πολύ, συναπτεόν τῷ ἀσελγεστέροις*. — *ἀσελγής* = αἰσχρος, ἀκόλαστος. — *θαυματοποιὸς* = ἀγύρτης. — *Καλλ. ἐκ...*, ἐπεξηγήσεις τοῦ: οὕς. — *ἐκείνος* = ἐκεῖνος ὁ περιτόητος. — *δημόσιος (δοῦλος)* = ὁ τῆς πόλεως δοῦλος. — *μῦμος γελοίων* = μιμούμενος γελοῖα (ἄξια γέλωτος), γελωτοποιός. — *ὦν...* = ᾧ... ποιοῦσι. — *ποιῶ εἰς τινὰ* = κάμνω ποιήματα ἀναφερόμενα εἰς τινὰ. — *συνόντες* = ἐταῖροι. — *ἐνεκα τοῦ γελασθῆναι* = ἵνα ἐγερθῇ γέλως.

Ἀησιάς, ἐννοεῖ ἀνθρώπους δι' οὐδὲν ἄλλο ἐπιδιώκοντας τὸν στρατιωτικὸν βίον ἢ δι' ἀρπαγὰς καὶ λεηλασίας· ἀντιτίθενται δὲ οὗτοι πρὸς τοὺς ἐμπείρους πολέμου καὶ ἀγώνων, ὡς οἱ κόλακες πρὸς τοὺς σάφρονας καὶ δικαίους. — *ὀκνῶ*, διότι οἱ τοιοῦτοι χοροὶ ἦσαν ἄσμενοι. — *ὅτι ταῦτα(α)* . . . , δηλ. ὅσα διηγῆθη ὁ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ διατρίψας· ὁ δὲ ῥήτωρ συνήθως ὅσα λέγει, ὅτι ἀκούει παρ' ἄλλων, ἐπικυροῖ καὶ αὐτὸς δι' ἄλλων ἀποδείξεων (πρὸλ. Α' Ὀλυμπ. § 22). — *ἐνθ' ἐνδε*, δηλ. ἐξ Ἀθηνῶν. — *τῶν θαυματοποιῶν*, οὗτοι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος περιφερόμενοι καὶ ἀργυρολογοῦντες δι' ἐντέχνων ὀρχήσεων καὶ ἄλλων θαυμάτων καὶ γοητευμάτων ἔζων εὐτελῶς καὶ ἀκολάστως. — *τὸν δημόσιον*, οἱ δοῦλοι, οὓς εἶχεν ἡ πόλις, ἐκαλοῦντο *δημόσιοι*· εἰς αὐτοὺς ἦσαν ἀνατεθειμέναι ὠρισμέναι τινὲς δημόσιαι ὑπηρεσίαι· οὗτοι λ. χ. καθήκον εἶχον νὰ τηρῶσι τὴν εὐκοσμίαν καὶ τάξιν ἐν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις τόποις καὶ τοῖς δημοσίοις ἔργοις· ὡσαύτως οὗτοι ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς γραφεῖς, ὡς δήμιοι, βασανισταὶ κλπ. — *καὶ τοιούτους*, ὁποῖος ἦτο ὁ Καλλίας (δηλ.;). — *μίμους γελοίων*, οὗτοι ἀπεμιμοῦντο γελοίας σκηνάς, ὥς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρελάμβανον ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ἵνα προκαλῶσι τὸν γέλωτα τῶν παρισταμένων· πλῆθος δὲ γελωτοποιῶν ὑπῆρχε τότε ἐν Ἀθῆναις· ἐκ τούτων 60 ἀποτελοῦντες εἶδος συλλόγου συνήρχοντο εἰς νόον τινα Ἡρακλέους καὶ ἔσχωπτον ἀλλήλους· εἰς τούτους ὁ Φίλιπ., τὰ μάλιστα φιλόγελος ὢν, ἔπεμψε τάλαντον, ἵνα στέλλωσιν αὐτῷ τὰ γελοῖα γραπτά. — *ποιητὰς αἰσχυρῶν ᾠμάτων, ὦν...*, τὰ ᾠσματα, δι' ὧν οἱ ποιηταὶ ἔσχωπτον ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς ἐταίρους τοῦ Φιλίπ. καὶ αὐτῶν, ἵνα κινήσωσι τὸν γέλωτα· ἦσαν ποικίλα· ἄλλοτε μὲν οἱ ποιηταὶ τὰ δῆθεν πλεονεκτήματά τινος τῶν ἐταίρων ὑπερεπῆνουν εἰρωνευόμενοι, ἄλλοτε δὲ τὰς ἐλλείψεις ἄλλου εἴτε σωματικὰς εἴτε ἠθικὰς ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καὶ γελοιωδέστερον διέστρεφον ὑπεραυξάνοντες, καὶ ἄλλοτε ἄλλως. — *εἰς τοὺς συνόντας*, δηλ. *Φιλίππῳ καὶ αὐτοῖς*.

§ 20 — 21.

Καίτοι = καὶ ὅμως. — *ταῦτα*, ὑποκμ. τοῦ *ἔστι* καὶ ἀντικμ. τοῦ *ἡγεῖται*. — *μικρά*, κατγρμ., ὡς καὶ τὸ· *δείγματα*. — *δείγμα* = ἀπόδειξις. — *γνώμη* = νοῦς, διάνοια. — *καὶ κακοδ.*, ὁ καὶ = δηλαδὴ.

— **κακοδαιμονία** = τὸ κατέχεσθαι ὑπὸ κακοῦ δαίμονος, φρενοβλάβεια. — **τοῖς εὖ φρ.**, δοτκ. τῆς κρίσεως. — **νῦν μὲν** = ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν. — **ἐπισκοποῦν τι** = ἐπιρρίπτω σκότος εἰς τι, ἐπισκιάζω, καλύπτω τι. — **τὸ κατορθοῦν**, ὀνομτκ. ἀπρμφ. ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτὸν (δηλ. τὸν Φίλ.) = αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ. — **εὐπραξία** (ἐκ τοῦ εὖ πράττω = **εὐτυχῶ**) = εὐτυχία. — **δειναί**, δηλ. εἰσί. — **δεινός εἰμι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω μεγάλην δύναμιν (ἔνα...). — **ὀνειδῆ**, ἐνταῦθα = ἡθικαὶ ἀτέλειαι, ἐλαττώματα. — **εἰ πταίσει**, ὑποκμ. ὁ Φίλιπ. — **πταίω** = πάσχω ἀτύχημα. — **αὐτοῦ**, γενκ. κτητικῇ τοῦ ταῦτα (**τὰ ὀνειδῆ**) = ταῦτα τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ. — **ἐξετάζομαι**, παθτκ. = ἀποκαλύπτομαι, φανερώνομαι. — **δοκεῖ ἔμοιγε . . . δεῖξιν**, τὸ δεῖξιν ἐνταῦθα ληπτέον ἀμεταβάτως ὡς ὑποκμ. δὲ αὐτοῦ νοητέον τὸ: **τοῦτο** (δηλ.;) = νομίζω ἐγὼ τοῦλάχιστον ὅτι τοῦτο θὰ φανῇ. — **οὐκ εἰς μακρὰν** = ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, εὐθύς. — **θέλωσι — βούλησθε**, τὸ μὲν **θέλειν** = ἀποφασίζειν, τὸ δὲ **βούλεσθαι** = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν (ὀρεξιν). — **ἕως ἄν... ᾗ** = ἐν ὅσῳ εἶναι. — **ἐρρωμένος** (μτχ. παθτκ. πρkm. τοῦ ῥ. ῥώννυμι) = δυνατός, ὑγιής. — **οὐδὲν ἐπαισθάνομαι** = δὲν αἰσθάνομαι τίποτε. — **ἄρρωσθημα** = ἀσθένεια. — **πάντα κινεῖται** = πᾶν ὑπολανθάνον (ἐν τῷ σώματι) κακὸν ἀνακινεῖται (= τίθεται εἰς κίνησιν, ἀναφαίνεται)· τὸ πάντα διασαφεῖται διὰ τοῦ: **ῥήγμα . . . στρέμμα . . . ἄλλο τι**. — **κἂν . . . ᾗ** = εἴτε (τοῦτο) εἶναι. — **ῥήγμα** (ἐκ τοῦ ῥήγνυμι) = διάρρηξις (φλεβὸς ἢ ἀρτηρίας). — **στρέμμα** (ἐκ τοῦ στρέφω) = ἐξάρθρωσις, στραγγούλισμα. — **τῶν ὑπαρχόντων**, δηλ. ἐν τῷ σώματι. — **σαθρὸς** = βεβλαμμένος, χαλασμένος, νοσηρὸς. — **τῶν πόλεων καὶ τῶν τυρ.**, αἱ γενκ. ἐκ τοῦ: τὰ κακά. — **οἱ πολλοὶ** = τὸ πλῆθος, ὁ λαός. — **ὁμορος πόλεμος** = πόλεμος πρὸς γείτονας. — **συμπλέκεται (πόλεμος)** = ἐκρήγνυται (πόλεμος). — **ἐποίησε**, ὑποκμ.: ὁ ὁμορος πόλεμος· ὁ δὲ ἄβρ. γνωμικός. — **ἐκδηλος** = φανερός, καταφανής.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα περὶ Φιλίππου. — **τούτοις**, δηλ.; — **τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ**, δηλ. τὴν ἀκολασίαν τοῦ βίου, τὴν μέθην, τοὺς ἀσέμνους χοροὺς κ.τ.τ. — **καὶ ὑμεῖς βούλησθε**, δηλ. **τὰ δέοντα ποιεῖν**. — **οὐδὲν ἐπαισθάνεται**, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δηλ. καὶ μὴ ἀναφανέντων εἰσέτι **σαθρῶν**. — **τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων**, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως καταφαίνεται ὅτι ὑπὸ τὰς πόλεις

ἐννοοῦνται ἐνταῦθα αἱ ἐλεύθεραι πολιτεῖαι, αἱ δημοκρατίαι. — ἔξω, δηλ. τῆς ἰδίας τῶν χώρας. — ἔως ἂν ἔξω πολεμῶσι, δι' αὐτῶν ὑπαινίσσεται ὁ ῥήτωρ τὰς ἔξω τῆς Μακεδονίας στρατείας τοῦ Φιλίπ., ἐν ᾧ διὰ τῶν κατωτέρω λέξεων: ἐπειδὴν ὁμορος π. συμπλακῇ ὑπαινίσσεται τὸν πόλεμον τοῦ Φιλίπ. πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους, τοὺς ὁμόρους αὐτοῦ.

§ 22 — 23.

Εὐτυχῶ = εὐνοοῦμαι ὑπὸ τῆς τύχης. — *ὀρῶν*, μετγ. αἰτλγκ. — *ταύτη* = διὰ τοῦτο (δηλ.;). — *φοβ. προσπ. νομίζει* = νομίζει (τὸν Φίλιπ.) φοβερὸν προσπολεμῆσαι (τινὰ αὐτῶ). — *φοβερὸς* (μετ' ἀπρμφ.) = φοβερός εἰς τὸ νᾶ... — *προσπολεμῶ (τινι)* = πολεμῶ κατὰ τινος. — *φοβερός προσπολεμῆσαι*, κατ' ἔννοιαν = φοβερός ἀντίπαλος. — *χρῶμαι λογισμῶ σώφρονος ἀνθρώπου* = σκέπτομαι σὰν φρόνιμος ἄνθρωπος. — *μεγάλη ῥοπή (ἐστί)* = *μεγάλην ῥοπήν ἔχει (ἡ τύχη)*. — *ῥοπή*, κυρίως = κλίσις πρὸς τὰ κάτω· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — = ἐπιρροή, ἐπίδρασις. — *μᾶλλον δ' ὅλον ἡ τύχη*... ἐστί = ἵνα δὲ εἴπω ὀρθότερον, ἡ τύχη εἶναι τὸ πᾶν. — *παρὰ πάντ'*... τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα = εἰς ὅλα τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων (κυρ. = ἐν ᾧ χρόνῳ γίνονται τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων). — *οὐ μὴν ἀλλ'* = ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: *οὐ μέντοι τὴν Φιλίππου τύχην αἰρετέαν εἶναι νομίζω, ἀλλ' ἔγωγε* κτλ. — *δίδωμι αἵρεσίν τινι* = δίδω τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς εἰς τινά = ἐπιτρέπω εἰς τινά νᾶ ἐκλέξῃ. — *ἐθελόντων ἃ* κτλ. = *ἐθελόντων ὑμῶν αὐτῶν* (= ἀρκεῖ σεῖς αὐτοὶ νᾶ θέλητε) *ποιεῖν ἃ προσήκει*. — *ποιῶ ἃ προσήκει (ποιεῖν)* = πράττω τὸ καθήκόν μου. — *καὶ κατὰ μικρὸν* = ἔστω καὶ ὀλίγον. — *ἡ τὴν ἐκείνου* (δηλ. *τύχην*), β' ὅρος τῆς συγκρίσεως, διότι τὸ ἐλοίμην ὡς ῥῆμα σημαῖνον προτίμησιν ἔχει συγκριτικὴν ἔννοιαν. — *πολὺν γὰρ πλείους* κτλ. = *ὀρῶ γὰρ ἀφορμὰς ἐνούσας πολὺν πλείους ὑμῖν ἢ κείνῳ* εἰς τὸ ἔχειν (ὑμᾶς) τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν. — *ἀφορμαὶ* = λόγοι, αἰτίαι. — *ἐνεστί τινί τι* = δὲν εἶναι δυνατόν. — *αὐτὸν ἀργοῦντα* (δηλ. *τινὰ*) = ἔάν τις ὁ ἴδιος κάθηται ἀργός. — *ἐπιτάττειν*, ὑποκμ. τοῦ ἔνι. — *ὑπὲρ αὐτοῦ*... = *ποιεῖν τι ὑπὲρ αὐτοῦ* (= ἀνθ' ἑαυτοῦ). — *μὴ τί γε δὴ* = πολὺ δὲ ὀλιγώτερον βεβαίως τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: *μὴ τί γε δὴ*

υπολάμβανε ἐξεῖναι ἐπιτάττειν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν. — δὴ = λοιπόν. — θαυμασιόν ἐστι, εἰ . . . περιγίγνεται, μετὰ τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ῥ. (χαίρειν, θαυμάζειν κτλ.) καὶ τὰς ταυτοσημοὺς ἀπροσώπους ἐκφράσεις (αἰσχρόν ἐστι, θαυμασιόν ἐστι κτλ.) τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους ἐκφέρεται ὅχι μόνον διὰ τοῦ ὅτι, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν τύπον ὑποθέσεως καὶ διὰ τοῦ εἰ, δι' οὗ πολλάκις ἐκ λεπτότητος ἀττικῆς ἐκφέρεται καὶ πραγματικὸν αἷτιον. — αὐτὸς = αὐτοπροσώπως. — ὥρα = ἐποχὴ τοῦ ἔτους. — ἡμῶν . . . περιγίγνεται = περιγίγνεται ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφίζ. καὶ πυνθανομένων αἰ μετχ. ἀναφρχ. — περιγίγνομαι τινος = ὑπερτερῶ τινος. — μέλλω = βραδύνω, ἀναβάλλω. — πυνθάνομαι = ἐρωτῶ νὰ μάθω (νέα). — εἰ . . . περιῆμεν, ἐπεξήγησις τοῦ: τοῦναντίον. — μὴδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς = ἐν ᾧ δὲν πράττομεν οὐδέν. — ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει = τούτων, ἃ προσήκει τοῖς πολεμοῦσι (ποιεῖν). — περιεῖμί τινος = περιγίγνομαι τινος.

Εὐτυχοῦντα, μετὰ τὸ προλεχθὲν «τὸ κατορθοῦν» (§ 20) ἡδύναντό τις νὰ συμπεράνῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Φιλίππου. — τὴν τῆς πόλεως τύχην, οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὅχι μόνον ἕκαστος ἀνθρώπος ἔχει ἰδίαν τύχην, ἀλλὰ καὶ ἕκαστη πόλις καὶ ἕκαστον ἔθνος (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1). — πλείους ἀφορμὰς . . . ὑμῖν . . . ἢ ἑκείνῳ, διότι σεῖς μὲν εἰσθε εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι, ἐκεῖνος δὲ ἐπίορκος καὶ ἄδικος καὶ πλεονέκτης. — αὐτός, καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὥς οἱ Ἀθηναῖοι. — μὴδένα καιρὸν μὴδ' ὥραν παραλείπων, ὁ Φίλ. τὰ πλεῖστα κατῴρθου κατὰ τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον οἱ ἐτησῖαι, οἱ ΒΔ δηλ. ἄνεμοι οἱ πνέοντες τακτικῶς κατὰ τὰ κυνικά καύματα — κατὰ τὸ θέρος — ἐν τῇ Αἰγαίῳ πελάγει (τὰ Τουρκιστὶ λεγόμενα μελτέμια) διότι τότε οἱ Ἀθην. δὲν ἡδύναντο νὰ πλεύσωσιν εἰς Μακεδονίαν. — ψηφίζομένων, οἱ Ἀθην. συνήθειζον συνερχόμενοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ νὰ ψηφίζωσι μὲν πολλά, εἰτα δ' ὅμως οὐδὲν νὰ ἐκτελῶσι. — πυνθανομένων, δηλ. εἴ τι λέγεται καινόν· οἱ Ἀθηναῖοι συνήθειαν εἶχον περιερχόμενοι ἀνὰ τὴν ἀγορὰν νὰ ζητῶσι νέας εἰδήσεις περὶ τοῦ Φιλίπ. — τοῦτ(ο), ποῖον; — τοῦ πάντα ποιοῦντος, ποῖος ἐννοεῖται;

§ 24 — 25.

Ἐκεῖνο, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: εἰ Λακεδ. μὲν . . . νυνὶ δὲ ἀπολωλεκότες κἀθησθε. — θαυμάζω, εἰ (= ὅτι) . . . , βλ.

ἀνωτέρω ἐν σελ. 86. — ὑπὲρ τῶν ... = χάριν τῶν ... = πρὸς προστασίαν τῶν ... — τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια = τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων. — ἀντήρατε, ἀόρ. α' τοῦ ἀνταίρω (τινὶ) = ἐξεγείρομαι, ἐναντιοῦμαι (κατὰ τινος). — πλεονεκτῆσαι, ὑποκμ. τοῦ ἐξόν (= ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν νά ...). — ἰδίᾳ πλεονεκτῶ = ἔχω ἀτομικὰς ὠφελείας = ὠφελοῦμαι προσωπικῶς. — οὐκ ἠθέλησατε, δηλ. πλεονεκτῆσαι. — τὰ ὑμέτερα αὐτῶν = τὰ ὑμῶν αὐτῶν = τὰ ἰδικὰ σας (χρήματα). — εἰσφέροντες ... στρατευόμενοι, μετχ. τροπκ. — προκινδυνεύω = διακινδυνεύω πρῶτος ἐν τῇ μάχῃ. — ἐξιέναι = στρατεύεσθαι. — καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ... = καὶ θαυμάζω, εἰ τοὺς μὲν ἄλλους. — καθ' ἐν' αὐτῶν = ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν. — ἐν μέρει = κατὰ σειράν. — ἀπολωλεκότες, μετχ. χρονκ. — κάθησθε = κάθησθε οὐδὲν ποιοῦντες (§ 23). — εἰ πρὸς τούτοις, δηλ. θαυμάζω. — τί ποιοῦντων ὑμῶν ὁ χρ. διελήλυθεν οὗτος = μὲ ποίας πράξεις σας ἔχει περάσει οὗτος ὁ χρόνος; ἢ = τί ἔχετε πράξει σεῖς καθ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον. — τοῦθ', ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: ὅτι ... διελήλυθεν. — μελλόντων αὐτῶν = μελλόντων ὑμῶν αὐτῶν (δηλ. πράξειν τὰ δέοντα) = ἐν ᾧ σεῖς αὐτοί ... — αἰτιῶνται ἀλλήλους = κατηγορεῖ ὁ εἰς τὸν ἄλλον. — κρίνω = δικάζω. — σχεδόν = (ἐν συντόμῳ) σχεδόν. — ταῦθ' ἅπερ νυνὶ ποιοῦντων = ποιοῦντων ταῦτά, ἅπερ νυνὶ (ποιεῖτε).

Ποτέ, δηλ. κατὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (ἐν ἔτει 378), ὅτε οἱ Λακεδ. παρὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην, τὴν ἐξασφαλίζουσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, κατέλαβον τὴν Καδμείαν τότε οἱ Ἀθην. συμμαχήσαντες τοῖς Θηβαίοις ἐκηρύχθησαν κατὰ τῶν Λακεδ. — ὑπὲρ τῶν Ἑλλ. δικαίων, δηλ. ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῶν Ἑλλήνων. — ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτ., δηλ. τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Μεθώνης, Ποτειδαίας καὶ πολλῶν ἄλλων πόλεων καὶ νήσων, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ. — πάντας ... καθ' ἐν' αὐτῶν, οἱ Ἀθην. ὄχι μόνον πάντας τοὺς Ἑλληνας ἔσωσαν κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν ὡς τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῶν Λακεδ., τοὺς Λακεδ. ἀπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς Εὐβοεῖς ἀπὸ τῶν Θηβ.· μαρτύρια δὲ τούτων τῶν ὑπὲρ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ ἑκάστης πόλεως ἀγώνων τῶν Ἀθην. ἦσαν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως πολλοὶ χρυ-

σοὶ στέφανοι, δι' ὧν αἱ σωθεῖσαι πόλεις εἶχον στεφανώσαι τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. — τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπ., δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Μεθώνην, Ποτείδαιαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις καὶ νήσους. — ταῦτα θ., τὰ προειρημένα (δηλ.). — πόσον . . . χρόνον, ὁ πόλεμος εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ 357, ἀφ' οὗτου ὁ Φίλ. κατέλαβε τὴν Ἀμφίπολιν ἐπομένως οἱ Ἀθηναῖοι πόσα ἔτη ἐπολέμουν; — ἑτέρους τινάς, δηλ. τοὺς ξένους καὶ τὸν Χαρίδημον καὶ τὸν Χάρητα. — αἰτιωμένων ἀλλήλους, ὡς αἰτίους δηλ. ἀτυχημάτων. — κρινόντων, δηλ. τοὺς στρατηγούς ὡς ἀνικάνους· ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται τὰς δίκας τῶν στρατηγῶν Χάρητος, Καλλισθένους, Αὐτοκλέους κ. ἄλ. — πάλιν ἐλπίζόντων, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς αὐτοὺς στρατηγούς, οὓς ἐδίκαζον ὡς ἀνικάνους, μετ' οὗ πολὺ ἐκάλουν πάλιν ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ ἐνεπιστεύοντο τὰ τῆς πόλεως, τὰ βέλτιστα παρ' αὐτῶν ἐλπίζοντες.

§ 26.

Εἰθ' = καὶ ἔπειτα = καὶ λοιπὸν . . . — οὕτως = τόσον. — ἀγνώμονως (ἐπίρρ. τοῦ ἀγνώμων / γνώμη/) = ἀνοήτως. — ἀγνώμονως ἔχω = εἶμαι ἀνόητος. — ὥστε δι' ὧν . . . διὰ τούτων ἔλπ. τῶν αὐτῶν πρ. = ὥστε ἐλπίζετε διὰ τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων, δι' ὧν . . . = ὥστε ἐλπίζετε διὰ τῆς ἰδίας πολιτικῆς ἡμῶν διαγωγῆς, διὰ τῆς ὁποίας . . . — ἐκ, ἐνταῦθα ἢ ἐκ μετὰ γενικ. σημαίνει μεταβολὴν καταστάσεως, ὃ παρ' ἡμῖν ἐκφράζει ἢ ἀπὸ (μετ' ὀνομαστ.): ἀπὸ δοῦλος ἔγεινεν ἐλεύθερος, ἀπὸ πτωχὸς πλούσιος κ. ἄ. — ἔχον ἐστὶ φύσιν = ἔχει φύσιν = φυσικὸν εἶναι. — τοῦτο γε, ὃ γε = βεβαίως. — πολὺ ῥᾶον κτλ. = (τὸ) φυλάττειν (τινὰς) πάντα ἔχοντας πέφυκε (= ἐστὶ φύσει) πολὺ ῥᾶον ἢ (τὸ) κησασθαι (πάντα μὴ ἔχοντας) = τὸ νὰ φυλάττῃ τις πᾶν πρᾶγμα ὅταν τὸ ἔχῃ εἶναι ἐκ φύσεως πολὺ εὐκολώτερον παρὰ τὸ νὰ ἀποκτήσῃ (πᾶν πρᾶγμα ὅταν δὲν τὸ ἔχῃ). — νῦν δὲ ὅ,τι κτλ. = νῦν δὲ οὐδὲν τῶν πρότερόν (δηλ. κτημάτων) ἐστὶ λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ὅ,τι φυλάξομεν. — ἐστὶ λοιπὸν = ὑπολείπεται. — ἐστὶ λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου = ἀφῆκεν ὁ πόλεμος. — ὅ,τι φυλάξομεν = ἵνα (τοῦτο) φυλάξωμεν. — αὐτῶν οὖν κτλ. = τοῦτο (δηλ. τὸ κησασθαι) ἐστὶν ἤδη ἔργον ἡμῶν αὐτῶν. — ἤδη = τώρα πλέον.

Δι' ὧν ἐκ...., ὁρήτωρ ἐν τῇ προηγουμένῃ § ἐξέθηκε διὰ τίνος πολιτικῆς διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα τῆς πόλεως μετεβλήθησαν ἐκ χρηστών εἰς φαῦλα.—*τοῦτό γε*, δηλ. ἡ ἐλπίς τῶν Ἀθην., ὅτι διὰ τῆς αὐτῆς τακτικῆς των θὰ μεταβληθῶσι τὰ πράγματα ἐκ φαύλων εἰς χρηστά.—*ὕπὸ τοῦ πολέμου*, ἐννοεῖται ὁ πρὸς Φίλιπ. διὰ τὴν Ἀμφίπολιν πόλεμος, ὅστις ποίας κτήσεις τῶν Ἀθηναίων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ εἶχεν ἀφαιρέσει;—*αὐτῶν ἡμῶν*, καὶ οὐχὶ ἄλλων.

§ 27.

Εἰσφέρειν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. ὑμᾶς. — *αὐτοὺς* = ὑμᾶς αὐτοὺς. — *ἐξιέναι* = ; (§ 24). — *πρὶν ἂν* (μεθ' ὑποτακτκ.) = προτοῦ (μεθ' ὑποκτκ.). — *κρατῶ τῶν πραγμάτων* = γίνομαι κύριος τῶν πραγμάτων. — *τηνικαῦτα* = τότε. — *ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας*... *τιμᾶν* = ἀφ' οὗ δικάσητε ὀρμώμενοι ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων (=ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν πράξεων)... νὰ τιμᾶτε. — *τὰς προφάσεις*, δηλ. τῶν στρατηγῶν.—*τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα*=αἱ ἐκ μέρους σας (=αἱ ἰδικαί σας) ἐλλείψεις (ἢ ὀλιγωρίαι). — *ἔστι*=εἶναι δίκαιον.—*πικρῶς*=αὐστηρῶς.—*τοῖς ἄλλοις*, ποιητκ. αἴτιον· διατὶ κατὰ δοτκ.; — *παρά τινος ὑπάρχει τὰ δέοντα* = παρά τινος ἐνεργοῦνται τὰ πρέποντα=ἐκτελεῖ τις τὸ καθήκον του.

Αὐτοὺς, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — *μηδέν' αἰτιᾶσθαι*, ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται ἐνταῦθα τὸν στρατηγὸν Χάρητα, ὃν τότε κατηγόρουν ὅτι κακῶς διεξῆγε τὸν πόλεμον.—*πρὶν ἂν τῶν πρ. κρατήσητε*, προτοῦ δηλ. νικήσητε τὸν Φίλ. καὶ σώσητε τὴν Ὀλυνθον. — *τηνικαῦτα*, δηλ. μετὰ τὴν νίκην ὑμῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Ὀλύνθου. — *ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων*, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν συκοφαντούντων ῥητόρων ἢ ἐκ τῶν ἀδεσπότων φημῶν.—*τὰς προφάσεις (τῶν στρατηγῶν)*, οἱ στρατηγοὶ πολλάκις ἐγκατέλειπον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον προφασιζόμενοι ὅτι δὲν ἐλάμβανον μισθόν. — *τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα*, δηλ. τὸ μὴ στρατεύεσθαι, τὸ μὴ παρέχειν τοῖς στρατευομένοις μισθόν, ἀλλὰ τὸ κατασπαταλᾶν τὰ στρατιωτικὰ ἐν ταῖς ἐορταῖς κτλ. (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 19 - 20 καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 30 - 33).

§ 28 — 29 φαύλως.

Φεύγειν = ἀποφεύγειν.—*πάντας ὅσους ἂν*... *στρατηγοὺς* = πάντας τοὺς στρατηγούς, οὓς ἂν ἐκπέμψητε. — *πάντας τοὺς*

στρατηγούς, ὑποκμ. τῶν ἀπρμφ. *φεύγειν* καὶ *εὐρίσκειν*. — οὗς ἂν ἐκπέμψητε = τοὺς ὁποίους ἐκάστοτε ἀποστέλλετε. — ἴδιοι πόλεμοι = ἰδιωτικοὶ πόλεμοι (δηλ. πόλεμοι διεξαγόμενοι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς πόλεως πρὸς ἰδίαν των ὠφέλειαν). — *εὐρίσκω* = ἀναζητῶ. — *τί τῶν ὄντων* = ἀληθές τι. — *οἷ*, αἰτλγκ. — *ὁ πόλεμός ἐστιν ὑπὲρ τινος* = διεξάγεται ὁ πόλεμος διὰ τι. — Ἀμφίπολις..., ἐπεξήγησις τοῦ: *ἰᾶθλα... ὑμέτερα*. — *λαμβάνω* = κυριεύω. — *κομίζομαι* = λαμβάνω ὀπίσω, ἀνακτῶμαι. — *οἱ ἐφεστηκότες* (δηλ. *τοῖς στρατευμάσι*) = οἱ στρατηγοί. — ἴδιοι, δηλ. *εἰσὶ*. — *μισθός δ' οὐκ ἔστι*, κατ' ἔννοιαν = χωρὶς νὰ διδῇται εἰς αὐτοὺς (τοὺς στρατηγούς) μισθός. — *ἐκεῖ δὲ* = τοῦναντίον ἐκεῖ. — *λῆμμα* (*λαμβάνω* — *εἵλημμαι*) = κέρδος (κυρίως ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ληστείας). — *τῶν ἐφεστ.* καὶ *τῶν στρατ.*, δηλ. *ἐστι*. — *ἐστὶ τινός τι* = ἀνήκει τι εἰς τινα. — *Λάμψακος, Σίγειον*, τὰ πλοῖα, ἐπεξήγησις τοῦ: *τὰ λήμματα*. — *συλῶ* = ληστεύω, διαρπάζω. — *χωρῶ ἐπὶ τὸ λυσιτελοῦν ἐμοί* = ἐπιδιώκω τὸ συμφέρον μου. — *ὕμεῖς δέ, ὅταν μὲν...*, κατ' ἔννοιαν = καὶ σεῖς; ὅταν μὲν... — *ἀποβλέπω εἰς τὰ πράγματα φαύλως ἔχοντα* = βλέπω τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — *κρίνω τινὰ* = φέρω τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον. — *ὅταν δόντες λόγον* (δηλ. *τοῖς ἐφεστηκόσι*)... *ἀκούσητε* = ὅταν δῶτε λόγον καὶ ἀκούσητε... — *δίδωμι λόγον τινὶ* = δίδω τὴν ἄδειαν εἰς τινα ν' ἀπολογηθῇ. — *ἀφίημί τινα* = ἀφίνω τινὰ ἐλεύθερον, ἀθωώνω. — *περίεστί τινι* (μετ' ἀπρμφ.) = ὑπολείπεται εἰς τινα (ὡς κέρδος) τὸ νά... = τίποτε ἄλλο δὲν κερδίζει τις παρὰ μόνον νά... — *ὕμιν ἀλλήλοις*, ἢ α' δτκ. ἀνήκει τῷ *περίεστί*, ἢ β' τῷ *ἐρίζειν* καὶ *διστάναι*. — *ἐρίζειν*, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὰ ἀπρμφ. *διστάναι*, *ἔχειν*, εἶναι ὑποκμ. τοῦ *περίεστί*. — *διέστηκα* = διχονοῶ. — *τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις*, *τοῖς δὲ ταῦτα* = διότι ἄλλοι μὲν ἔχετε (μορφώσει) ταύτην τὴν γνώμην (π. χ. ὅτι πρέπει νὰ πολεμήσητε κατὰ τοῦ Φιλίπ. καὶ νὰ βοηθήσητε τοὺς Ὀλυμβίους), ἄλλοι δὲ ἐκείνην (π. χ. ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώξητε τὴν φιλίαν τοῦ Φιλίπ.). — *τὰ κοινὰ φαύλως ἔχει* = ἡ ὅλη κατάστασις τῆς πολιτείας εἶναι ἀθλία.

Τοῦτον... τὸν πόλεμον, τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως κατὰ Φιλίπ. καὶ τὸν σύγχρονον αὐτῷ συμμαχικὸν κατὰ τῶν ἀποστάντων συμ-

μάχων (358-355 π. Χ.). — *ιδίους εὐρίσκειν πολέμους*, ὁ ῥήτωρ ὑπονοεῖ *ιδίᾳ* τὸν στρατηγὸν Χάρητα, ὅστις τῷ 356 παύσας νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν ἀποστάντων συμμάχων, καθ' ὧν εἶχε σταλῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἡναγκάσθη νὰ ὁδηγήσῃ τὸν στρατὸν τοῦ εἰς τὸν σατράπην Ἀρτάβαζον, ὅστις εἶχεν ἀποστῇ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· περιῆλθε δὲ ὁ Χάρης εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι δὲν εἶχε νὰ δώσῃ μισθὸν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ. — *εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων . . .*, ὁ Δημοσθ. ἀναγκαζόμενος νὰ εἴπῃ τι καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν, οὓς κατηγοροῦν οἱ ῥήτορες ὡς κακῶς διεξάγοντας τὸν πόλεμον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁμολογεῖ ὅτι κακῶς ἐπολέμουν οἱ στρατηγοί, ἀφ' ἑτέρου δ' ὅμως δικαιολογεῖ αὐτοὺς ἀποδίδων τὸ αἷτιον εἰς τὸν δῆμον. — *ἐνταῦθα*, δηλ. ἐν τῷ κατὰ Φιλίπ. πολέμῳ τῆς πόλεως (ὃν ἀπέφευγον οἱ στρατηγοί ὡς ἀνωφελεῖ αὐτοῖς). — *ἐκεῖ*, δηλ. ἐν τοῖς ἰδίῳις πολέμοις (οὓς αὐτοὶ οἱ στρατηγοὶ ἀνεξήτουν). — *Δάμψακος, Σίγειον*, ταύτας ἐχάρισεν ὁ Ἀρτάβαζος εἰς τὸν Χάρητα διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν οὗτος τῷ παρέσχεν. — *τὰ πλοῖα*, δηλ. τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἅτινα συλλαμβάνων ὁ Χάρης ἐλήστευεν. — *τοὺς ἐφρεσθηκότας κρίνετε*, διότι αὐτοὺς θεωρεῖτε ὡς αἰτίους τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν πραγμάτων. — *τὰς ἀνάγκας ταύτας*, τὰς ἐν § 28 ἐκτεθείσας, δηλ. τὴν ἑλλειψιν χρημάτων, δι' ἣν οἱ στρατηγοὶ ἡναγκάζοντο τὸν μὲν τῆς πόλεως πόλεμον ν' ἀποφεύγωσι, ἰδίους δὲ πολέμους ν' ἀναζητῶσιν.

§ 29 πρότερον — 30.

Εἰσφέρω = πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς). — *πολιτεύομαι* = διαχειρίζομαι τὰ τῆς πολιτείας. — *ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων* (δηλ. *ἔστι*) = ὑπάρχει δηλ. εἰς ῥήτωρ ὡς ἀρχηγὸς ἑκατέρου τῶν πολιτικῶν κομμάτων. — *καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ* (δηλ. *ἔστι*) = καὶ εἰς στρατηγὸς (ὑπάρχει) ὑπὸ τοῦτον (τὸν ῥήτορα). — *οἱ βοησόμενοι* = οἱ προσωρισμένοι διὰ φωνῶν νὰ ἐπιδοκιμάσωσιν ἢ ἀποδοκιμάσωσιν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ). — *οἱ δ' ἄλλοι* = σεῖς δὲ οἱ λοιποὶ Ἀθηναῖοι. — *προσνέμομαι* = κατανέμομαι. — *ὡς τούτους . . . ὡς ἐκείνους* = εἰς τοῦτο τὸ (πολιτικόν) κόμμα . . . εἰς ἐκεῖνο τὸ κόμμα. — *ἐπανέντας* (τοῦ ῥ. *ἐπανίημι*) . . . καὶ *γενομένους*, νοητέα εἰς ἀμφοτέρας τὰς μετχ. ἢ αἰτιατκ. *ὕμᾱς** αἱ μετχ. χρονικ. = ἐπ' αὐτῶν

ἐπανήτε καὶ (ἐπὰν) γένησθε. — ἐπανήμι τι = ἀφίνω τι κατὰ μέρος. — γίγνομαι ἐμαυτοῦ = γίνομαι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, παύω νὰ ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλους. — εἰ καὶ νῦν = καὶ τώρα ἀκόμη (ἂν καὶ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ). — ποιῆσαι, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτία. ὑμᾶς· τὸ ἀπρφ. ἐκ τοῦ δεῖ. — κοινόν τι ποιῶ = καθιστῶ τι κοινόν εἰς ὅλους. — οἱ μὲν... οἱ δέ... οἱ δέ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ... ἄλλοι δέ. — ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν = ὥσπερ τυράννοις ὑμῶν = ὡς νὰ ἦσαν τύραννοι ὑμῶν. — ἀποδώσετε, ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρφ. ἐπιτάττειν, ἀναγκάζεσθαι, ψηφίζεσθαι, συμπονεῖν. — ἀποδίδωμί τι (μετ' ἀπρφ.) = δίδω δικαίωμα (οἷον ὀφειλόμενον), ἐπιτρέπω εἰς τινα (νά...), — τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, ἐκ τοῦ ἀναγκάζεσθαι. — τριηραρχῶ = ἐξοπλίζω τριήρη. — ἄλλο οὐδ' οὐιοῦν συμπονῶ = εἰς ἄλλο οὐδ' εἰς τὸ παρὰ μικρὸν συνεργάζομαι. — τὸ ἡδικημένον αἰεὶ μέρος (δηλ. τῶν πολιτῶν) = οἱ ἐκάστοτε ἀδίκως ἐπιβαρυνόμενοι πολῖται. — ἐλλείπω = εἰμι ἐλλιπής (= καθυστερῶ) εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών μου. — εἶθ' = καὶ τότε. — ὑμῖν... ἐξέσται, κατ' ἔννοιαν = εἰς θὰ ἔχητε τὴν εὐχαρίστησιν.

Πρότερον μὲν..., ὁ Δημοσθ. λέγει **πρότερον...** εἰσφέρετε ὅχι διότι τὸ κατὰ συμμορίας εἰσφέρειν ἦτο κατηργημένον, ἀλλὰ διότι ὁ δῆμος εἶχε παύσει ἀπὸ τινος χρόνου νὰ ψηφίζῃ φόρον, ὅστις ἐπεδάρυε τὴν πλειονότητα τῶν πολιτῶν. — **εἰσφέρετε κατὰ συμμορίας**, τὸ κατὰ συμμορίας φορολογικὸν σύστημα, ὅπερ ἐψηφίσθη ἐπὶ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις Ναυσινίκου (τῷ 378/7), ἦτο τοιοῦτό τι: οἱ ὑπόχρεοι νὰ εἰσφέρωσιν εἰσφοράς — καὶ τοιοῦτοι ἦσαν πάντες οἱ πολῖται, ἐξαιρουμένων τῶν ὅλως ἀπόρων (βλ. ἐν σελ. 50) — κατενέμοντο εἰς **συμμορίας** (ἦτοι ὁμάδας) — ἄγνωστον πόσας —, ὧν ἐκάστης προΐσταντο δύο, ὁ ἡγεμὼν καὶ ὁ ἐπιμελητής, ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν πλουσιωτάτων· εἰς τὰς συμμορίας κατενέμοντο πολλοὶ ἢ ὀλίγοι ἀναλόγως τῶν εἰσφορῶν, ἃς εἰσέφερον, οὕτως ὥστε ἐξ ἐκάστης αὐτῶν εἰσεπράττετο τὸ αὐτὸ περίπου ποσὸν χρημάτων. Τὴν πρώτην τῆς τιμῆσεως τάξιν ἀπετέλουν οἱ 300 πλουσιώτατοι, κατανεμεμημένοι εἰς πάσας τὰς συμμορίας· οὗτοι ἵνα θέτωσιν ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου τὰ ποσά, ὧν τοῦτο εἶχεν ἀνάγκη, ἐπλήρωνον προκαταβολικῶς τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς, κατόπιν δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀναλογοῦντος

αὐτοῖς μέρος εἰσέπραττον τὸ ὑπόλοιπον αὐτοὶ παρὰ τῶν συμμοριτῶν τῶν ὡς προκαταβάλλοντες δὲ τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς ἦσαν οἱ 300 οὗτοι πανίσχυροι καὶ διψοῦν αὐτοθούλως τὰς συμμορίας· οἱ ἄλλοι ἐν ταῖς συμμορίαις — πλὴν τῶν 300 —, ὡς ὀλιγώτερον πλούσιοι, αὐτοὶ μὲν καθ' ἑαυτοὺς οὐδόλως ἴσχυον, ἀλλ' ἤρχοντο καὶ ἐφέροντο ὑπὸ τῶν πλουσιωτάτων 300. — **πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας**, ὁ ῥήτωρ δὲν ἐννοεῖ ὅτι αἱ συμμορίαὶ κυβερνήσιν τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ παραβάλλει τὸν ὀργανισμόν τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ δύο πολιτικῶν κομμάτων («**τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα**») πρὸς τὸν τῶν συμμοριῶν ὅπως δὲ ἐν ταῖς συμμορίαις κύρια μὲν πρόσωπα ἦσαν οἱ **ἡγεμόνες** καὶ **ἐπιμεληταί**, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἤρχοντο οἱ 300, δι' ὧν ἐκεῖνοι ἐπεβάλλοντο τοῖς λοιποῖς συμμορίταις, οὕτω καὶ ἐν ἑκατέρῃ τῶν κομμάτων δύο ἦσαν τὰ κύρια πρόσωπα, ὁ **ῥήτωρ** — ὅστις ἐν τῇ κόμμῳ ἦτο ὅ,τι ὁ **ἡγεμὼν** ἐν τῇ συμμορίᾳ — καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν στρατηγὸς — ὅστις ἦτο ὅ,τι ὁ **ἐπιμελητής** —· μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ κόμμῳ ἤρχοντο οἱ κομματάρχαι, οἱ ἔχοντες ὡς ἔργον νὰ φωνάζωσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπευφημοῦντες μὲν τὸν ἑαυτῶν ῥήτορα, διακόπτοντες δὲ τὸν τῶν ἀντιθέτων (**οἱ βοησόμενοι**)· οὗτοι παρέσυρον τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὑφ' ἡρπαζον τὴν ψήφον αὐτῆς· ἦσαν δηλ. ὡς οἱ 300 ἐν ταῖς συμμορίαις. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἦσαν ἀγέλη ἀκολουθοῦσα τὴν γνώμην τῶν ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς οἱ συμμοριταὶ τὴν τῶν 300. — **οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι**, δὲν πρέπει νὰ νοηθῇ ὅτι **οἱ βοησόμενοι** ἦσαν 300 κατ' ἀριθμόν, ἀλλ' ὅτι οὗτοι ἦσαν ὡς οἱ 300 τῶν συμμοριῶν. — **ταῦτα**, δηλ. τὸ κατὰ συμμορίας πολιτεύεσθαι. — **κοινόν**, εἶναι τὸ οὐσιῶδες γινώρισμα τῆς δημοκρατίας· ἐν αὐτῇ **κοινὰ** ὑπάρχουσι πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα. — **τοῖς μὲν**, δηλ. τοῖς ῥήτορσι καὶ στρατηγοῖς καὶ ἴσως καὶ τοῖς βοησομένοις. — **τοῖς δ'** (**ἀναγκ.**), δηλ. τοῖς εὐπόροις καὶ τῇ μεσαίᾳ τάξει τῶν πολιτῶν. — **τριηραρχεῖν**, οἱ Ἀθην. πολὺς χρηματικὰς ὑποχρεώσεις ἐπέβαλλον τοῖς εὐπόροις· αὐταὶ ἐκαλοῦντο **λειτουργίαι**· ἡ δαπανηροτέρα τούτων ἦτο ἡ **τριηραρχία**, καθ' ἣν οἱ εὐποροὶ ὑπεχρεοῦντο ἐν πολέμῳ νὰ ἐξοπλίσωσι τὰς τριήρεις, ἃς κενὰς παρελάβανον παρὰ τῆς πόλεως. — **τοῖς δὲ (ψηφίζ.)**, δηλ. τῇ λαῷ, τῇ μὴ φορολογουμένῃ πλῆθει. — **κατὰ τούτων**, δηλ. κατὰ τῶν εὐπόρων καὶ τῆς μεσαίας τάξεως τῶν

πολιτῶν. — τὸ ἡδίκημένον μέρος, οἱ ἡδίκημένοι πολῖται εἶναι οἱ ῥηθέντες διὰ τῶν «τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τρ. κτλ.». — τούτους, δηλ. τοὺς ἡδίκημένους καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καθυστεροῦντας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών των.

§ 31.

Λέγω = προτείνω· ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρμψ. εἰσφέρειν, ἐξιέναι, διδόναι, αἰρεῖσθαι. — κεφάλαιον = ἐν κεφαλαίῳ = ἐν περιλήψει, περιληπτικῶς. — ἀφ' ὧν ἔκ. ἔχει τὸ ἴσον = τὸ ἴσον ἀπὸ τούτων, ἃ ἕκαστος ἔχει. — τὸ ἴσον = τὸ ἀνάλογον μέρος. — κατὰ μέρος = διαδοχικῶς. — στρατεύομαι = ἐκπληρῶ τὴν στρατιωτικὴν μου ὑπηρεσίαν. — ὁ παριῶν (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) = ὁ ἀναβαίνων εἰς τὸ βῆμα (ἵνα ὁμιλήσῃ) = ὁ ῥήτωρ. — δίδωμι λόγον τινὶ = δίδω τὴν ἀδειαν εἰς τινὰ νὰ ὁμιλήσῃ. — ὦν (= τούτων, ἃ) ἂν ἀκούσητε = ἐξ ὧν ἀκούσητε. — μὴ ἂν (= ἃ ἂν) ... εἶπη = ὅχι· ὅσα εἶπη. — ὁ εἰπὼν = ὁ παριῶν. — τῶν ὄλων πραγμάτων ἐχόντων, ἢ μετχ. χρονκ. ἀναλυομένη διὰ τοῦ ὅταν καὶ ὑποτακτ. — τὰ ὅλα πράγματα βέλτιον ἔχει = ἡ ὅλη κατάστασις τῆς πολιτείας ἔχει βελτιωθῇ. — ὑμῖν, δοτικ. χαριστικ.

Πάντας... τότε τίνες ἠναγκάζοντο ν' ἀναλαμβάνωσι τὰ δημόσια βάρη; βλ. ἐν σελ. 93 «τοῖς δ' (ἀναγκ.)». — εἰσφέρειν, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. ἐν σελ. 50. — ἀφ' ὧν ἔκ. ... τὸ ἴσον, δηλ. ὁ μὲν πένης ἀπὸ ὀλίγων ὀλίγα, ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ πολλῶν πολλά. — τοῖς παριούσι, βλ. ἐν σελ. 45 «ἤκει». — ὁ δεῖν(α) ἢ ὁ δεῖν(α), ὁ Δημοσθ. ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸν Εὐδουλον, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ φιλειργνηκοῦ κόμματος. — ταῦτα, δηλ. ποῖα; — τὸν εἰπόντα... ἐπαινέσεσθε, διὰ τοὺς καλοὺς του λόγους. — καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς, διὰ τὴν καλὴν ἀπόφασιν καὶ τὰς καλὰς σας πράξεις.

III.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐκφώνησιν τοῦ Β' Ὀλυνθιακοῦ ἀνακαλοῦσι τὸν Χάρητα, ὡς παραμελήσαντα νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ὀλυνθίους — βλ. εἰσαγ. εἰς Β' Ὀλυνθιακὸν — καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀποστέλλουσιν εἰς Ὀλυνθον τὸν Χαρίδημον μετὰ δέκα ὀκτὼ τριήρων, τετρακισχιλίων πελταστῶν καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἱππέων, πάντων μισθοφόρων.

Ὁ Χαρίδημος ἐνωθεὶς μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἔσχεν ἐπιτυχίαν τινὰς πορθήσας τὴν χώραν τοῦ Φιλίππου καὶ συλλαβὼν αἰχμαλώτους, ἐν οἷς καὶ τινὰς ἐπιφανεῖς Μακεδόνας· αἱ ἐπιτυχίαι αὗται, ἀσήμαντοι καθ' ἑαυτάς, ἀναγγελθεῖσαι εἰς Ἀθήνας ἐνέπλησαν τοὺς Ἀθηναίους χαρᾶς καὶ τοὺς ῥήτορας τοσούτου θάρρους, ὥστε οὗτοι καταλιπόντες τὴν προτέραν αὐτῶν ἀτολίαν ἐποιοῦντο λόγον περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Δημοσθένης βλέπων εἰς ποῖον χάος πλάνης ἐβυθίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι καὶ φοβούμενος μὴ οὗτοι νομίσαντες ὅτι κατέλυσαν ἤδη τὸ τοῦ Φιλίππου κράτος θεωρήσωσι περιττὸν ν' ἀποστείλωσι νέας βοηθείας εἰς Ὀλυνθον, ἀναβαίνει ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Γ' Ὀλυνθιακὸν — κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 —, ἐν ᾧ προσπαθεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ψυχροτέραν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τὸν τρόπον, καθ' ὃν δύνανται νὰ θεραπεύσωσι τὰ κακῶς νῦν ἔχοντα πράγματα τῆς πόλεως.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

§ 1 — 2.

Παρίσταται μοι = μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ὑποκμ. τούτου τὸ: *γινώσκειν*, οὐ ἀντικμ. τὸ: *ταῦτά*. — *ταῦτά γινώσκω* = σκέπτομαι τὰ ἴδια. — *οὐχὶ ταῦτά παρίσταται μοι γ.*, κατ' ἔννοιαν = ὅλως διαφόρους ἐντυπώσεις λαμβάνω. — *τὰ πράγματα* = ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων. — *γιννομένους*... *προήκοντα*, κατηγορικ. μετχ. ἐξαρτώμενοι πόθεν; — *τὰ πράγματα εἰς τοῦτο προήκει* (= *προελήλυθε*) = τὰ πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοιοῦτο σημεῖον. — *ὥσθ' ὅπως*... = *ὥσθ' ὁρῶ δέον* (κτηγρικ. μετχ.) σκέψασθαι ὅπως μὴ αὐτοὶ πρότερον κακῶς πεισόμεθα. — *ὅπως μὴ*... *κακῶς πεισόμεθα*, πλαγία ἐρωτητικ. πρότασις = πῶς νὰ μὴ πάθωμεν κακόν τι. — *αὐτοὶ* = ἡμεῖς αὐτοί. — *οὐδὲν ἄλλο*, δηλ. *ποιεῖν*, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ: *μοι δοκοῦσι*. — *ἢ τὴν ὑπόθεσιν*... = *ἢ ἁμαρτάνειν* (ἐκ τοῦ: *μοι δοκοῦσι*) *παριστάντες ὑμῖν οὐχὶ τὴν οὖσαν ὑπόθεσιν*, *περὶ ἧς β.* = ἢ ὅτι διαπράττουσιν ἁμάρτημα παρουσιάζοντες εἰς ὑμᾶς οὐχὶ τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας (= μετατοπίζοντες τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας). — *ἢ πόλις αὐτῆς ἔχει ἀσφαλῶς* = ἢ πόλις κατέχει τὰς κτήσεις της ἀσφαλῶς. — *καὶ μάλ(α)*, ὁ καὶ ἐπιτατικός. — *ἐπ' ἐμοῦ* = ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου. — *πέπεισμαι τοῦθ'*... = *πέπεισμαι εἶναι ἡμῖν ἱκανὸν προλαβεῖν τοῦτο τὴν πρώτην*. — *τὴν πρώτην*, ἐπίρρ. κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστ. *ὁδόν*, ὅπερ κατὰ μικρὸν ἐλησημονήθη = κατὰ πρῶτον· *πρὸλ. τὴν ταχίστην* (Α' Ὀλυνθ. § 2). — *ὅπως τοὺς συμ...*, ἐπεξηγήσεις τοῦ *τοῦθ'* = δηλ. πῶς νὰ... — *προλαμβάνω τι*, ἐνταῦθα = (πρότερον) ἐπιζητῶ τι. — *βεβαίως ὑπάρχει τι* = ἐξασφαλίζεται τι. — *τότε καὶ*... = *τότε ἐξέσται σκοπεῖν καὶ περὶ τοῦ*... — *σκοπῶ περὶ τινος* = ; (πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 1). — *ὑποθέσθαι*... *ποιεῖσθαι*, ὑποκμ. τῶν ἀπρμφ. τὸ: *ἡμᾶς*. — *ὑποτίθεμαι ὁρθῶς τὴν ἀρχήν* = ἐδραϊῶ (θεμελιῶ) ἀσφαλῶς τὴν ἀρχήν. — *τελευτή* = τέλος.

Τοὺς λόγους περὶ τοῦ τιμωρ. Φ., περὶ τούτων τῶν λόγων, οὗς

ἐποιῶντο αἱ ῥήτορες λαβόντες θάρρος ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. ἐπιτυχίων τοῦ Χαριδήμου, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 97. — τὰ τοιαῦτα, δηλ.; — τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς β., οὐχὶ τὴν οὖσαν..., τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεως τῶν Ἀθην. ἦτο ἡ σωτηρία τῆς Ὀλύνθου· αἱ ῥήτορες ὁμῶς μετετόπιζον αὐτὸ ποιοῦμενοι λόγους περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίπ. — ποί(ε), δηλ. πρὶν αὐξήθῃ ὁ Φίλιππος. — τὰ αὐτῆς ἔχειν, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Ποτεΐδειαν, Πύδναν καὶ λοιπὰς κτήσεις, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ.· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 12 καὶ § 13. — ταῦτ' ἀμφοτέρω, δηλ. τὸ ἐξεῖναι τὰ αὐτῆς ἔχειν καὶ τὸ ἐξεῖναι τιμωρήσασθαι Φίλιπ. — προλαβεῖν, δηλ. πρὸ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλ. — τοὺς συμμάχους, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — τοῦτο, δηλ. ἡ σωτηρία τῶν συμμάχων. — τὴν ἀρχὴν . . . περὶ τῆς τελευτῆς, ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ ἀρχὴν μὲν τὴν σωτηρίαν τῶν συμμάχων, τελευτὴν δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ Φιλίππου.

§ 3.

Εἶπερ ποτέ, τὸ πλήρες θά εἶχε: εἶπερ ποτέ (καὶ) ἄλλος τις ἐδεῖτο· κατ' ἐννοιαν = ὑπὲρ πάντα ἄλλον καιρὸν (περίστασιν). — οὐχ ὅ,τι χρὴ . . . = οὐχ ἡγοῦμαι χαλεπώτατον ὅ,τι χρὴ συμβουλευσαι περὶ τῶν παρόντων. — ἐκεῖν(ο), ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: τίνα χρὴ τρόπον κτλ. — ἐξ ὧν = ἐκ τούτων, ἅ. — παρὼν καὶ ἀκούων = ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ἐξ ἀκοῆς (παρ' ἄλλων). — σύνοιδα = γνωρίζω (καθὼς καὶ ἄλλοι). — τὰ πλείω τῶν πραγμάτων . . . ἐκπεφ. τῷ μὴ β. ἢ . . . = τὰ πράγματα . . . ἐκπεφευγῆναι μάλλον τῷ μὴ βούλεσθαι ἢ . . . — τὰ πράγματα = αἱ εὐκαιρίαι. — ἐκπεφευγῆναι, ἐκ τοῦ πέπεισμαι. — ἐκφεύγει τί τινα = διαφεύγει τι ἐκ τῶν χειρῶν τινος. — τῷ μὴ βούλεσθαι . . . ἢ τῷ μὴ συνιέναι (δηλ. ὅ,τι δεῖ ποιεῖν), αἱ δοτκ. δηλοῦσι τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον. — τὰ δέοντα ποιῶ = ἐκτελῶ τὸ καθήκόν μου. — συνιῆμι = ἐννοῶ. — παρρησία (πάνδησις) = ἡ περὶ τὸ λαλεῖν ἐλευθερία, τὸ ἐκφράζεσθαι ἐλευθέρως τὸ τί φρονεῖ τις, ἐλευθεροστομία. — ὑπομένειν, δηλ. τὴν παρρησίαν. — τοῦτο (= τοῦτο μόνον), ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: εἰ τάληθῃ . . . — καὶ διὰ τοῦτο = καὶ εἰ τάληθῃ λέγω διὰ τοῦτο. — ἵνα τὰ λοιπά . . ., ἐπεξηγήσῃς τοῦ: διὰ τοῦτο. — ὥς ἐκ τοῦ . . . = ὥς εἰς πᾶν μοχθηρίας προελήλυθε τὰ παρόντα ἐκ τοῦ δημηγο-

ρεῖν ἐνίοις πρὸς χάριν. — εἰς πᾶν μοχθηρίας = εἰς πᾶν εἶδος ἀθλιότητος, εἰς ἐσχάτην ἀθλιότητα. — ἐκ τοῦ δημηγορεῖν ἐνίοις πρὸς χάριν = οὐ (αἰτλγκ.) ἔνιοι δημηγοροῦσι πρὸς χάριν. — δημηγορῶ πρὸς χάριν = ὁμιλῶ πρὸς εὐχαρίστησιν (τῶν ἀκροατῶν μου).

Περὶ αὐτῶν, δηλ. τῶν παρόντων. — παρών, ἀφ' ὅτου δηλ. μετεῖχεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ τῆς πολιτικῆς παριστάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τὸ δὲ ἀκούων ἀναφέρεται εἰς ἀρχαιότερον χρόνον, καθ' ὃν ὁ ῥήτωρ λόγῳ τῆς ἡλικίας δὲν παρίστατο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐμάνθανε παρ' ἄλλων τὰ γινόμενα.

§ 4 — 5.

Μικρὰ ... ὁμᾶς, ἀντικμ. τοῦ ὑπομνῆσαι. — μικρὸς = ὀλίγος. — τῶν γεγεννημένων, γενκ. διαιρετικ. τοῦ μικρά. — ὅτ' ἀπηγγέλθη Φ. . . , ἀντικμ. τοῦ μέμνησθε· τὸ δὲ ὅτ' (οὐχί = οὐτι, ἀλλ') = ὅτε. — ἀπηγγέλθη Φίλιππος πολιορκῶν = ἡγγέλθη τὸν Φίλιππον πολιορκεῖν = ἦλθεν ἡ εἰδήσις ὅτι ὁ Φίλ. ἐπολιορκεῖ — τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτ', αἰ αἰτιατικ. αὗται προσδιορίζουσι χρονικῶς τὸ ἀπηγγέλθη = πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν μὲ τὸ τρέχον. — πολλῶν λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν = ἐν ᾧ ἐγένοντο παρ' ὑμῖν πολλοὶ λόγοι καὶ πολὺς θόρυβος = ἐν μέσῳ πολλῶν λόγων καὶ πολλοῦ θορύβου. — καθέλκω = σύρω εἰς τὴν θάλασσαν. — ἑκατομβαιῶν, δηλ. ἐγένετο (= ἦλθεν)· τὸ αὐτὸ ῥ. νοητέον καὶ εἰς τὸ μεταγεινιῶν καὶ εἰς τὸ βοηδρομιῶν. — τοῦ τοῦ μηνός, γενκ. χρονκ. — μόγις = μόλις. — δέκα ναῦς . . . = ἀπεστείλατε Χαρίδημον ἔχοντα δέκα ναῦς κενὰς καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. — τάλαντα ἀργυρίου = ἀργυρὰ τάλαντα. — ἡγγέλθη Φίλ. ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς = ; (πρβλ. ἀνωτέρω «ἀπηγγέλθη . . . πολιορκῶν»). — ἦλθε = ἡγγέλθη. — οὐκέτι καιρὸν . . . νομίσαντες ἀφεῖτ' . . . = ἐνομίσατε οὐκέτι καιρὸν οὐδένα (εἶναι) τοῦ βοηθεῖν καὶ ἀφεῖτ' . . . — ἀφεῖτ(ε), ἀόρ. τοῦ ῥ. ἀφήμι. — ἀπόστολος = ναυτικὴ ἀποστολή. — ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτὸς = καὶ ὁμοῦς αὕτη ἡ περίστασις ἦτο ἀκριδῶς ἢ κατάλληλος περίστασις.

Πρῶτον, προτοῦ δηλ. εἰσέλθω εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. — τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος, διὰ τῆς ἐκφράσεως

αὐτῆς δὲν δηλοῦται ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὸ ἔτος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔτος αὐτό, καθ' ὃ ὠμίλει ὁ ῥήτωρ, δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς τρίτον καὶ ὡς τέταρτον ἀφ' ὅτου ἀνηγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους εἰς Ἀθήνας· ὡς τρίτον μὲν, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡγγέλθη εἰς Ἀθήνας ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ν/θρίου 352 μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 349, καθ' ὃν ἐκφωνεῖται ὁ παρὼν λόγος)· ὡς τέταρτον δέ, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 352 μέχρι τοῦ Ἰουλίου 349 εἶναι τρία πλήρη ἔτη· ἐπομένως κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 οἱ Ἀθηναῖοι εὗρισκοντο εἰς τὸ τέταρτον ἔτος). Οὕτω καὶ σήμερον θυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1920 περὶ γεγονότος τινὸς τοῦ Μαΐου τοῦ 1917, ὅτι ἔκτοτε εἶναι τὸ τρίτον (φυσικόν) ἢ τὸ τέταρτον (ἡμερολογιακόν) ἔτος.—τότε, ὅτε δηλ. ἡγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους. — *μαιμακτηριῶν*, τοῦ ἔτους 352· ὁ δὲ *μαιμακτηριῶν* ἦτο ὁ πέμπτος Ἀττικὸς μῆν, περιλαμβάνων τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Νοεμβρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Δεκεμβρίου· ὁ Φίλιπ. συνήθως ἐστράτευε τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον οἱ ἔτησίαι — τὰ τουρκιστὶ λεγόμενα μετέμια —, ἵνα μὴ δύνανται οἱ Ἀθηναῖοι νὰ πλέωσι πρὸς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων μερῶν. — *θορύβου γιγνομένου*, ὁ θόρυβος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Ἀθηναίων ἦτο συνήθης, ὅτε μὲν πρὸς ἀποδοχὴν, ὅτε δὲ πρὸς ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων.— *καθέλκειν*, τὸν χειμῶνα ἢ ἐν εἰρήνῃ ἀνείλκον τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν, ἵνα μὴ σήπωνται· ἐν πολέμῳ δ' ἔσυρον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέστελλον αὐτά.— *τοὺς μέχρι σέντε καὶ τετταρ. ἔτων*, περὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις στρατευσίμου ἡλικίας βλ. Α' Ὀλυμπ. § 28 ἐν σελ. 66. — *τάλαντα ἐξήκοντα*, δηλ. πόσας χιλιάδας σημερινῶν δραχμῶν; — *εἰσφέρειν*, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. Α' Ὀλυμπ. § 6 ἐν σελ. 50.— *μετὰ ταῦτα*, δηλ. μετὰ τὰς ληφθεῖσας μεγάλας ἀποφάσεις.— *τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου*, δηλ. τοῦ 352.— *ἐκατομβαιῶν*, τοῦ ἔτους 351· ὁ δ' *ἐκατομβαιῶν* ἦτο ὁ πρῶτος μῆν τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουλίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Αὐγούστου. — *μεταγεινιῶν*, ὁ δεύτερος Ἀττικὸς μῆν περιλαμβάνων τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ Αὐγούστου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Σεπτεμβρίου.— *βοηδρομίων*, ὁ τρίτος Ἀττικὸς μῆν ἀναλογῶν πρὸς τὸ ἀπὸ 15 Σεπτ.

μέχρι 15 Ὀκτωβρίου διάστημα. — τούτου τοῦ μηνός, δηλ.; — τὰ μυστήρια, δηλ. τὰ ἐν Ἐλευσίνι τὰ πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος τελούμενα ἀπὸ τῆς 14, 15 ἢ 16-27 βοηδρομιῶνος (δηλ. κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου). — δέκα ναῦς, ἀντὶ τῶν 40 ἐφηρισμένων μεθ' ὅλων τῶν μέχρι 45 ἐτῶν πολιτῶν. — κενάς, δηλ. πολιτῶν, ἵνα πληρώσῃ αὐτὰς ὁ Χαρίδημος ξένων. — πέντε τάλαντα, ἀντὶ τῶν 60 ἐφηρισμένων. — ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς, ἢ περὶ θανάτου τοῦ Φιλίπ. ἀγγελία ἦτο ψευδής, ὅχι ὁμως καὶ ἡ περὶ ἀσθενείας πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 13. — ἀμφοτέρα, δηλ.; — τὸν ἀπόστολον, ποίαν ναυτικὴν ἀποστολὴν ἐννοεῖ; — τότε, δηλ. τότε; — ἐκεῖσ(ε), εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, εἰδικῶς δὲ εἰς τὸ Ἡραῖον τεῖχος. — σωθεῖς, ἀπὸ τε τῆς νόσου αὐτοῦ καὶ τῆς προσβολῆς ἡμῶν.

§ 6 — 7.

Οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι = δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωσιν ἄλλως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεταβληθῶσιν. — καὶ = ἀκριβῶς καί. — πάσχω ταῦτα = περιπίπτω εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα. — τί χρησόμεθα τούτῳ (δηλ. τῷ καιρῷ); = ποίαν χρῆσιν θὰ κάμωμεν ταύτης (τῆς εὐκαιρίας), πῶς θὰ χρησιμοποιήσωμεν ταύτην; — εἰ γάρ... ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ἐκ τῶν συμπραζομένων ἐννοουμένην ἀπόκρισιν εἰς τὴν προηγηθεῖσαν ἐρώτησιν: «βεβαίως βοηθοῦντες». — σθένος = δύναμις. — παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, κατ' ἐννοίαν = μετὰ ὅλην σὰς τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν δύναμιν. — θεάσασθ(ε), ὃν τρόπον = σκέψασθε, ὡς = σκέφθητε πῶς, σκέφθητε ὅτι. — ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε, τετελεσμ. μέλλων. — στρατηγῷ πάντα ὑπὲρ Φιλίππου = διεξάγω ὅλον τὸν πόλεμον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίπ. — ὑπὴρχον κεκτημένοι = ἐκέκτηντο. — τινα = σημαντικὴν, σπουδαίαν. — διέκει(ο) = εἶχε. — οὕτω, ἀναφέρεται εἰς τὰ κατωτέρω: οὔτε Φίλ... οὐδ' οὗτοι... — θαρρῶ τινα = δὲν φοβοῦμαι τινα ἐν ᾧ θαρρῶ τινα = ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινα. — ἐπράξαμεν ἡμεῖς..., βραχυλογία = ἐπράξαμεν ἡμεῖς πρὸς ἐκείνους κάκεῖνοι ἐπραξαν πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. — πράττω εἰρήνην = κατορθῶ νὰ γείνῃ εἰρήνη. — τοῦτο, ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν κτλ. — ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φίλ. καὶ δυσχερὲς = ὥσάν ἐμπόδιόν τι διὰ τὸν Φίλιπ. καὶ μάλιστα δυσπαλάλακτον. — πόλιν μεγάλην, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμψ. ἐφορμεῖν. — ἐφορμῶ (-έω), κυρίως = μένω

ἡγχυροβολημένος παρά τινι τόπῳ ἢ ἀπέναντι αὐτοῦ, ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν· εἶτα—ὡς ἐνταῦθα—= παραμανεύω, ἐπιτηρῶ.—*τοῖς...* *καιροῖς*, ἀντικμ. τοῦ ἐφορμεῖν.—*οἱ Φιλίππου καιροὶ*=αἱ (ἐκαστοτε) παρουσιαζόμεναι δειναὶ περιστάσεις τοῦ Φιλίπ., τὰ αὐτοχρήματα τοῦ Φιλίπ.—*διηλλαγμένος* (πρκμ. μετχ. τοῦ β. διαλλάττομαι) *πρὸς τινα* = (συμ)φιλιωμένος μέ τινα.—*ἐκπολεμῶ τινα* (*τινι ἢ πρὸς τινα*)=περιπλέκω τινά (ἐρεθίζω τινά) εἰς πόλεμον (κατά τινος).—*θρυλῶ τι* = συνεχῶς ὁμιλῶ περὶ τινος.—*ὁπωσδήποτε, κατ' ἔννοιαν*=δὲν ἐξετάζω πῶς, ἀδιάφορον πῶς.

Ἐτέρου πολέμου, ποῖον πόλεμον ἔννοεῖ;—*περὶ τούτων*, τῶν ἐν § 4 καὶ 5 ἐκτεθέντων (δηλ.;).—*ταῦτά*, ἅπερ καὶ τότε (δηλ.;).—*βοηθήσετε*, δηλ. *τοῖς Ὀλυνθίοις*.—*δύναμίν τινα*, περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40.—*ἐπράξαμεν...* *εἰρήνην*, ἡ εἰρήνη ἐγένετο τῇ 352 π. Χ.: βλ. εἰσαγ. εἰς τὸν Α' Ὀλυνθιακ. ἐν σελ. 43.—*πόλιν μεγάλην*, δηλ. τὴν Ὀλυνθον.—*τοὺς ἀνθρώπους*, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους.—*ἐκπολεμῆσαι*, πρὸς τίνα;—*τοῦτι(ο)*, δηλ. ποῖον;—*ὁπωσδήποτε*, ἄνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθην. (πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 7 «*γέγον' αὐτόματον*»).

§ 8—9.

Πλήν, ἐπίρρ.=εἰ μή, παρὰ.—*ἐρρωμένως*=γενναίως, ἐνεργῶς.—*ἐγὼ μὲν, ὁ μὲν* ἄνευ ἐπομένου δὲ = *μὴν* = βεβαίως, ἀληθῶς.—*οὐχ ὁρῶ*, δηλ. ἄλλο *τι* ὑπόλοιπον ὄν.—*χωρὶς τῆς...* = ἐκτὸς τῆς...—*τῆς περιστάσεως ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης*=*τῆς αἰσχύνης*, ἡ *περισταίη* ἂν ἡμᾶς.—*περίσταμαί τινα* = περικυκλώνω τινά· *αἰσχύνη* *περίσταται* *τινα* = ἐντροπὴ προσάπτεται εἰς τινα.—*καθυφείμεθα*, μέσος ἄόρ. β' εὐκτκ. τοῦ β. *καθυφίεμαί (τι)* = ὅλως διόλου παρამελῶ τι.—*οὐδὲ τὸν φόβον μ. ὁρῶ* (*ὄντα*) *τὸν τῶν μετὰ ταῦτα* = καὶ ὁ φόβος ἀκόμη—ἐκτὸς τῆς ἐντροπῆς—, τὸν ὅποιον μοῦ ἐμβάλλει τὸ μέλλον, δὲν εἶναι μικρός.—*ἐχόντων...* *ἀπειρηκότων...* *ὄντος*, μετχ. ὑποθκ.—*ἐχόντων* ὡς ἔχουσι *Θηβ.*...=*ἐχόντων* *Θηβαίων* ἡμῖν οὕτως ὡς ἔχουσι.—*οὕτως ἔχω τινι* = οὕτω διάκειμαι πρὸς τινα.—*ἀπείρηκα* (πρκμ. τοῦ β. ἀπαγορεύω) *χρήμασι* = ἀπείρηκα δαπάνη *χρημάτων* = ἔχω κουρασθῇ δαπανῶν χρήματα, ἔχω ἐξαντληθῇ χρηματικῶς.—*μηδενὸς* (οὐδ.), ὑποκμ. τοῦ ὄντος, οὐ κτγρμ. τὸ ἐμπο-

δών. — ἐμποδών ἐστί τί τι (μετ' ἀπρμφ.) = ἐμποδίζει τί τινα (νά...), — τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ (= ἐπὶ τὰν καταστρέφεται) = ἄφ' οὗ ὑποτάξῃ τὰ παρόντα (ἀπασχολοῦντα αὐτὸν) πράγματα (δηλ. τὴν Ὀλυνθον). — πρὸς ταῦτα τὰ πράγμ. = πρὸς ταῦτα τὰ ἐδῶ πράγματα (δηλ. πρὸς τὴν Ἀττικὴν). — ἐπικλίναι, ἐκ τοῦ ἐμποδών. — ἐπικλίνω πρὸς τι = στρέφομαι πρὸς τι. — εἰς τοῦτο (τὸ ἐπικλίνειν) = μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν θὰ στραφῇ (κατὰ τῆς Ἀττικῆς). — ἐξόν, ἀπόλυτος ἐνδοκ. μετχ. = εἰ καὶ ἔξεστι. — ἀναβάλλεται, συντάσσεται μετ' ἀπρμφ. μέλλ. (ποιήσιν), ὥς τὰ ῥ. μέλλειν, ἐλπίζειν καὶ τὰ τοιαῦτα. — ζητεῖν, ἐκ τοῦ βούλεται. — περιίσταται τὰ πράγματα εἰς τοῦτο = καταντοῦν τὰ πράγματα εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. — προώμεθα, μέσος ἀόρ. β' ὑποτακτικ. τοῦ ῥ. προῖμαι. — προῖμαι τὰ παρόντα = ἀφίνω νὰ φεύγῃ ἀπὸ μέσῃ ἀπὸ τὰ χέρια μου ἢ πρὸς αὐτὰς περιστάσεις. — σχεδόν, συναπτεόν τῷ ἅπαντες. — δήπου, συναπτεόν τῷ ἴσμεν.

Τὶ τῶν πραγμάτων, τῶν Ὀλυνθίων καὶ τῆς Χαλκιδικῆς. — ὥς ἔχουσι, δηλ. δυσμενῶς, ἐχθρικῶς· περὶ τοῦ ἀμοιβαίου μίσους Ἀθην. καὶ Θηβαίων βλ. Α' Ὀλυνθ. § 26 ἐν σελ. 64. — ἀπειρηκότων... Φωκ., οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον (355) ἵνα ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς μεγάλας ἀνάγκας αὐτῶν, ἔνεκα τῶν πολλῶν μισθοφόρων, ἤρπασαν τοὺς θησαυροὺς τῶν Δελφῶν· ἀλλὰ τούτους ἐξαντλήσαντες μετὰ τινα ἔτη περιῆλθον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. — δεινά, πρὸ βλ. Α' Ὀλυνθ. § 27, ἐνθα σφέστερον ὁ ῥήτωρ ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου δεινῶν. — ἄλλοθι, δηλ. ἐν Χαλκιδικῇ καὶ Μακεδονίᾳ. — εἰς τοῦτο (περιστ.), δηλ. εἰς τὸ ἰδεῖν καὶ ζητεῖν.

§ 10.

“Οτι μὲν... βοηθεῖν, ἀντικμ. τοῦ ἐγνώκαμεν. — εἴποι τις ἂν = ἴσως εἶπη τις. — γινώσκω = ἐγνώθ. — τὸ ὅπως (δηλ. βοηθήσομεν) = τὸ πῶς (νά βοηθήσωμεν)· ἀντικμ. τοῦ λέγε ἐπαλαμθανόμενον διὰ τοῦ τοῦτο. — παράδοξον, κτγρμ. τοῦ: τι. — τοῖς πολλοῖς, συναπτεῖα ἢ δοτικ. τῷ παράδοξον. — καθίξω νομοθέτας = βάλλω νομοθέτας νὰ καθίσουν (= νὰ συνεδριάσουν), διορίζω νομοθέτας. — ἐν τούτοις = πρὸ τούτων. — τίθεμαι νόμον = θέτω δι' ἐμυτὸν νόμον (διὰ τῶν νομοθετῶν)· ἐν ᾧ τὸ τίθεμαι νόμον λέγεται περὶ τοῦ νομοθέτου = θέτω νόμον, νομοθετῶ. — εἰς τὸ

παρὸν = ὡς πρὸς τὸ παρὸν. — λύω (νόμους) = ἀκυρῶ (νόμους).

Παράδοξον, τοῦτο κεῖται ἐν τούτῳ: ὁ Δημοσθ. ἀντὶ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ βοηθείας — καθὼς ἀνέμενέ τις — προτείνει τὸν διορισμὸν νομοθετῶν. — **νομοθέτας καθίστατε**, ὁ ῥήτωρ προφανῶς ἐνταῦθα — ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν — προτείνει τὸν διορισμὸν ἐκτάκτων νομοθετῶν· οἱ τακτικοὶ διορίζοντο περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους. Ἐτίθεντο δὲ οἱ νόμοι ἐν Ἀθήναις — κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα — κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: τὴν 11^{ην} ἑκατομβαιωνίος ἐκάστου ἔτους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις συνήγετο τακτικῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἡρωτάτο ὁ δῆμος, ἂν ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἐπανόρθωσις νόμων· ἂν ἀπεφασίζετο τοῦτο, ὁ βουλούμενος τῶν Ἀθηναίων εἶχεν ἐξουσίαν νὰ ἐκθέτῃ παρὰ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐπωνύμων — τῶν 10 δηλ. ἡρώων, ὧν τὰ ὀνόματα ἔφερον αἱ δέκκ φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς — ἐγγράφους προτάσεις νόμων, ὅπως πάντες λάθωσι γνῶσιν, ἀντίγραφον δὲ τῶν προτάσεων ἐνεχειρίζεν εἰς τοὺς 6 ἄρχοντας, τοὺς καλουμένους θεσμοθέτας, οἵτινες ἀνεγίνωσκον αὐτάς εἰς τὴν ἐπισύσαν ἐκκλησίαν. Τὴν τετάρτην δὲ τῶν τακτικῶν ἐκκλησιῶν τῆς πρυτανείας ὁ δῆμος ἐξέλεγε συνηγόρους πέντε ἄνδρας ἐξ ἀπάντων τῶν Ἀθην., ὅπως συνηγορήσωσιν ὑπὲρ τῶν κειμένων νόμων· ἔπειτα δὲ οἱ πρυτάνεις διώριζον **νομοθέτας** — ὧν ὁ ἀριθμὸς διέφερε κατὰ τὰς ἀνάγκας (500, 1000 κτλ.) — ἐκ τῶν 6,000 ἡλιαστῶν (τῶν ἀποτελούντων ἐν Ἀθήναις τὸ ἀνώτατον δικαστήριον). Τῶν νομοθετῶν προήδρευον πρόεδροι κληρούμενοι ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐκ βουλευτῶν· οὗτοι εἰσέφερον εἰς τοὺς νομοθέτας τοὺς ἀναθεωρητέους νόμους καὶ τοὺς προτεινομένους νέους. Οἱ νομοθέται ἤκουον πρῶτους μὲν τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκλεχθέντας συνηγόρους, ἔπειτα δὲ τοὺς προτείναντας τὴν κατάργησιν τοῦ κειμένου καὶ τὴν ἀντὶ τούτου θέσιν νέου νόμου καὶ ἐψήφίζον περὶ τοῦ κειμένου νόμου, ἂν εἶναι ὠφέλιμος τῷ δήμῳ τῶν Ἀθην. ἢ ὄχι· ἔπειτα δὲ ἂν ἐπιβλαβὴ ἔκρινον τὸν κείμενον, ἐψήφίζον περὶ τοῦ τιθεμένου νέου. Καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν νομοθετῶν ἐπεκυροῦτο ὁ ἀρχαῖος νόμος ἢ ἡκυροῦτο καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐτίθετο ὁ νέος. — **νόμον μηδένα**, δηλ. νέον.

§ 11 — 12 ποιῆσαι.

Τοὺς περὶ τῶν θ., δηλ. νόμους. — σαφῶς οὕτωςι = καθαρὰ (ὀρθὰ κοφτὰ) οὕτως (καθὼς δηλ. βλέπετε). — **τούς... ἐνίους** =

ἐνίους τῶν... — θεωρικά, κτγρμ. = ὡς θεωρικά. — οἱ ἀτακτοῦν-
τες = οἱ ἀποφεύγοντες τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. — ἀθῶος =
ἀτιμώρητος. — εἶτα = καὶ οὕτω. — ἄθυμος = ἀπρόθυμος. — ταῦτα
= τοὺτους τοὺς νόμους. — ὁ γράφων = ἐκεῖνος, ὅστις θὰ προτείνῃ
ἐγγράφως. — σκοπεῖτε = ζητεῖτε. — ἀπολέσθαι, ἐνταῦθα (οὐχί
= ἀποθανεῖν, ἀλλὰ) = παθεῖν (μέγα) τι κακόν. — ἄλλως τε
καὶ τοῦτου μόνου περιγ. μέλλ. = καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ
διότι τοῦτο μόνον θὰ μένῃ ὡς κέρδος (ὡς ἀποτέλεσμα). — παθεῖν
... ὠφελησθαι... ποιῆσαι, τὰ ἀπρμφ. ἐπεξηγοῦσι τὸ: τοῦτου
μόνου. — τόν... εἰπόντα καὶ γράψαντα = ὃς ἂν εἴπῃ καὶ
γράψῃ. — εἰς τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ μέλλον. — ἔτι, ἐπιτείνει τὸ
μᾶλλον, ὃ πάλιν ἐπιτείνει τὸ φοβερώτερον. — τό... λέγειν,
ἀντικμ. τοῦ ποιῆσαι, τὸ δὲ φοβερ. κτγρμ.

Τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, θεωρικά ἐκαλοῦντο τὰ χρήματα,
τὰ ὅποια ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ δημαγωγοῦ Κλεοφῶντος — ὅστις
πρόεστη τοῦ δήμου μετὰ τὸν θάνατον Κλέωνος τοῦ Κλεαινέτου
(422) — διενέμοντο ἐν ἑορταῖς εἰς τοὺς πολίτας, ἵνα πάντες ἑορτά-
ζωσι καὶ μῆδεις δι' ἔνδειαν στερῇται θέσεως ἐν τῇ θεάτρῳ καὶ
ἀπέχῃ τῶν θυσιῶν. Τὰ χρήματα ταῦτα ἐπληρῶνοντο ἐκ τῶν
περισευμάτων τῶν δημοσίων εἰσπράξεων ἐν καιρῷ δ' ὅμως πολέ-
μου ὠρίζετο διὰ νόμου νὰ δαπανῶνται ταῦτα εἰς τὰς στρατιωτικὰς
χρείας. Ἀλλ' ὅτε προστάτης τοῦ δήμου ἦτο ὁ Εὐδουλος, ἡκυρώθη
ὁ νόμος οὗτος καὶ ἔκτοτε κατ' ἔτος, ὅπωςδῆποτε ἐχόντων τῶν
πραγμάτων, διενέμοντο τὰ περισσεύματα εἰς τὸν δῆμον ὡς θεω-
ρικά. — ὧν, δηλ. νόμων. — οἱ δὲ τοὺς ἀτακτ., ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ
τοὺς νόμους τοὺς ἀπαλλάσσοντας τάξεις τινὰς πολιτῶν, ὡς τοὺς
βουλευτάς, τελῶνας, ἐμπόρους κ. ἄ., τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.
— τὴν τοῦ τὰ β. λ. ὁδόν... ἀσφ., ἐν ὅσῳ ὑπῆρχε νόμος κελεύων
νὰ διανέμωνται τοῖς πολίταις τὰ στρατιωτικὰ ὡς θεωρικά, ἡ ὁδὸς
τοῦ λέγειν τὰ βέλτιστα — δηλ. τὸ προτείνειν τὴν μετατροπὴν τῶν
θεωρικῶν εἰς στρατιωτικὰ — δὲν ἦτο ἀσφαλές· διότι ἕκαστος ἐφο-
βεῖτο μὴ προτείνων τοῦτο κατηγορηθῇ ὡς προτείνων παράνομα
καὶ καταδικασθῇ εἰς ὑπέρογκον χρηματικὸν πρόστιμον, ἐν περι-
πτώσει δὲ μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως αὐτοῦ εἰς ἀτιμίαν (= στέρῃσιν
τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του. —
τηνικαῦτα... ζητεῖτε, πρότερον μάτην θὰ ἐζήτουν τὸν ταιούτον,

διότι ἕκαστος τι ἐφοβεῖτο;—ταῦτα, δηλ.;—ἀ πάντες ἴστε οὐ συμφ., δηλ. τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά.—*παθεῖν τι κακόν*, ἦτοι δήμευσιν καὶ ἀτιμίαν.—*φοβερώτερον*, τὸ λέγειν τὰ βέλτιστα, δηλ. ἢ πρότασις περὶ μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν, παρεῖχε τὸν φόβον τῆς καταγγελίας ἐπὶ προτάσει παρανόμων· ἀλλ' ὁ φόβος θὰ ἦτο ἔτι μεγαλύτερος, ἂν τολμήσας τις νὰ λέγῃ τὰ βέλτιστα ὑφίστατο τὰς συνεπειὰς τῆς τῷ αὐτῷ καταγγελίας.

§ 12 καὶ λύειν — 13.

Καί... γε = καὶ μάλιστα.—*λύειν... τοὺς νόμους*... = *δεῖ* (ὁμᾶς) ἀξιοῦν λύειν τοὺς νόμους τούτους (ἀντικμ. τοῦ λύειν) τοὺς αὐτοὺς (ὑποκμ. τοῦ λύειν), *οἵπερ καὶ τεθείκασιν*.—καὶ *λύειν γ'*... , κατ' ἔννοιαν = καὶ αὐτὴν μάλιστα τὴν κατάργησιν τῶν νόμων τούτων πρέπει ν' ἀπαιτῇτε νὰ κάμνωσιν οἱ ἴδιοι, οἱ ὅποιοι καὶ...—*ἡ χάρις, ἡ...* = ἡ εὐνοία (ἡ δημοτικότης) διὰ πράξιν, ἥτις...—*τοῖς... θεῖσι*, δηλ. τοὺς νόμους.—*ὑπάρχειν*, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω γενέσθαι, ὑποκμ. τοῦ ἐστὶ δίκαιον.—*ἡ ἀπέχθεια, δι' ἧς...* = τὸ μῖσος (ἡ ἀντιδημοτικότης) διὰ πράξιν, δι' ἧς...—*ἄμεινον πράττω* = εἶμαι εὐτυχέστερος.—*ζημίαν*, κτηρμ. τοῦ ἀπέχθειαν, ἔπερ ὑποκμ. τοῦ γενέσθαι.—*γίγνεται τι ζημία τινί* = ἐπιφέρει τι ζημίαν (βλάβην) εἰς τινα.—*εὐτρεπίζω* = διευθετῶ.—*μηδέν' ἀξιοῦτε τηλ. εἶναι* = μὴ ἀξιοῦτε εἶναι τινα τηλικούτον.—*ἀξιῶ*, ἐνταῦθα = νομίζω.—*τηλικούτος*, ἐνταῦθα = τόσῳ ἰσχυρὸς, (ἄνθρωπος) τόσης ἐπιρροῆς.—*δίδωμι δίκην* = τιμωροῦμαι· ποῖον τὸ ἐνεργητικόν του;—*προῦπτος* (ἐκ τοῦ πρόοπτος, ῥηματκ. ἐπιθέτου τοῦ *προορῶ*) = προφανής, φανερός.

Τοὺς νόμους τούτους, ἰδίᾳ τοὺς περὶ θεωρικῶν.—τοὺς αὐτοὺς, οἵπερ... , ἐννοεῖται ὁ Εὐδούλος καὶ οἱ περὶ αὐτόν.—*τὴν μὲν χάριν*, ἐννοεῖται ἡ δημοτικότης ἐπὶ τοῖς θεωρικοῖς νόμοις, δι' ὧν ἐκολακεύθη ὁ δῆμος· διατὶ δὲ ἡ νομοθεσία αὕτη τῶν θεωρικῶν ἔδλαπτε πᾶσαν τὴν πόλιν;—*ἔβλαπτε*, διαρκῶς ἀφ' ὅτου ἐτέθησαν οἱ θεωρικοὶ νόμοι.—*τὴν ἀπέχθειαν*, ἐννοεῖται ἡ ἀντιδημοτικότης διὰ τὴν πρότασιν περὶ τῆς μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά.—*κακόν*, ποῖον ἦτο τὸ κακόν, ὃ θὰ ὑφίστατό τις προτείνων τὴν μετατροπὴν τῶν νόμων πρὶν καταλυθῶσι; πρβλ. § 12 «*παθεῖν τι κακόν*».

§ 14 — 15.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ(ε) . . . δεῖ = ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο βεβαίως δεῖν πρέπει. — οἱ ψ. κτλ., διασαφεῖ τὸ ἐκεῖνο. — ψήφισμα = ἀπόφασις (ληφθεῖσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου). — ἂν μὴ προσγ... = ἂν μὴ προσγένηται τὸ ἐθέλειν ὑμᾶς ποιεῖν προθύμως τὰ γε δόξαντα. — προσγίνομαι = ἔρχομαι πλησίον τινός, προστίθεμαι. — τὰ γε δόξαντα = τοῦλάχιστον τὰ ἀποφασισθέντα. — αὐτάρκης = αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐπαρκής· ἐνταῦθα = αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν (=μόνος του) ἱκανός. — ἀναγκάζειν... διαπραξασθαι, ἐκ τοῦ αὐτάρκη. — περὶ ὧν ἐγράφη (ὑποκμ. τὰ ψηφίσματα) διαπρ. = νὰ ἐκτελέσωσι ταῦτα, διὰ τὰ ὅποια ἐγράφησαν. — οὐτ' ἄν... ἐπράττετε ..., ἀπόδοσις τῆς ὑποθιτ. προτάσεως: εἰ... ἦν κτλ.· κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ὅς προταχθῇ τῆς ἀποδόσεως τό· τότε. — πολλὰ ψηφιζόμενοι, ἢ μετχ. ἐνδοκ. — μικρὸς = ; (§ 4). — μᾶλλον δ' οὐδὲν = ἢ διὰ νὰ εἶπω ὀρθότερον οὐδέν. — οὔτε... ὑβρίζει, νοητέος καὶ ἐνταῦθα ὁ ἄν. — ὑβρίζω = φέρομαι ὑβριστικῶς, αὐθιχῶς (πρὸς τινά). — ἐνεκά γε ψηφισμάτων = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ ψηφισμάτων τοῦλάχιστον. — χειροτονῶ = ὑψώνω τὴν χεῖρα ὅπως ψηφοφορήσω, ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω. — ὕστερον ὃν = ἐν ᾧ εἶναι ὕστερον, ἐν ᾧ ἔρχεται κατόπιν. — τῇ τάξει = κατὰ τὴν (χρονικὴν) τάξιν. — τῇ δυνάμει = κατὰ τὴν σημασίαν. — κρείττων = σπουδαιότερος. — προσεῖναι = προσγίγνεσθαι. — εἰσιν... δυνάμενοι = ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δύνανται. — καὶ γινῶναι . . . = καὶ ὑμεῖς (ἐστε) ὀξύτατοι πάντων γινῶναι τὰ ῥηθέντα. — ὀξύς (μετὰ ἀπρμφ.) = εὐφυής (εἰς τὸ νά...). — γινώσκω, ἐνταῦθα = ; — καὶ πράξαι δὲ = ἀλλὰ καὶ νὰ πράξητε ἀκόμη. — ὀρθῶς ποιῶ = ὀρθῶς φέρομαι, ἐκτελῶ τὸ καθήκόν μου.

Τούτων, δηλ. τῶν ἐν τοῖς ψηφίσμασινα ἀναφερομένων. — τοσοῦτον χρόνον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως πολέμου (δηλ. ἔτη;). — οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει, δηλ. τὰ ψηφίσματα μόνα οὐδὲν δύνανται. — τοῦτ(ο), δηλ. τὸ πράττειν. — τὰ ἄλλ(α), δηλ. τὸ λέγειν καὶ χειροτονεῖν. — καὶ γὰρ εἰπεῖν..., τὸν αὐτὸν ἔπαινον διὰ τὴν εὐφυῆν τῶν Ἀθηναίων εὐρίσκομεν καὶ ἐν Α' Ὀλυμπ. § 1 «οὐ γὰρ μόνον κτλ.». — νῦν, ὅτε δηλ. παρέχεται ὑμῖν ἡ

εὐκαιρία τῆς Ὀλύνθου. — ἐὰν ὀρθῶς ποιῇτε, ἐὰν δηλ. μετατρέψῃτε τὰ θεωρικὰ εἰς στρατιωτικά.

§ 16—17.

Εἰ μὴ νῦν, δηλ. πρᾶξετε. — *οὐχ*, ἀνήκει ὅχι μόνον εἰς τὸ προεἶληφε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πεισόμεθα. — *προλαμβάνω* = προκαταλαμβάνω. — *ἄνθρωπος* = ὁ ἄνθρωπος. — *πάντων*, ἄρσιν. — *πεισόμεθα*, μέλλ. (οὐχὶ τοῦ πείθομαι, ἀλλὰ) τοῦ πάσχω. — *οὐχ οὕς, εἰ...* = οὐ πολεμοῦσι νῦν οὗτοι, οὓς σώσειν ὑπισχνόμεθα (πρτκ.), *εἰ πολεμήσαιεν* (= ἐὰν περιπλακῶσιν εἰς πόλεμον [πρὸς τὸν Φίλ.]). — *ετοίμως* = προθύμως. — *οὐκ ἐχθρός*, δηλ. ἐστὶν ὁ Φίλιππος. — *οὐκ ἔχων (ἐστί)* = οὐκ ἔχει. — *οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις*; = *οὐκ ἐστὶν ὁ Φίλιππος, ὅ,τι ἂν εἴποι τις αὐτόν*; * *κατ' ἔννοιαν* = μὲ ὅλα τὰ μυστρά ὀνόματα καὶ ἂν ὀνομάσῃ τις τὸν Φίλιπ., δὲν τοῦ ἀξίζει; — *έάσαντες... καὶ... συγκατασκευάσαντες*, μετχ. χρονκ. = ἐπὶ ἅν ἐάσωμεν... καὶ... (ἐπὶ ἅν) συγκατασκευάσωμεν. — *μόνον οὐχί* =; (Α' Ὀλυνθ. § 1). — *συγκατασκευάζω τινί* = βοηθῶ τινι, συνεργάζομαι μετὰ τινος ὡς σύμμαχος αὐτοῦ. — *τοὺς αἰτίους οἵτινες (εἰσὶ) τ. ζητήσομεν* = *ζητήσομεν τίνες εἰσὶν οἱ αἱτιοὶ τούτων*. — *οὐ γὰρ...* = ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο σαφῶς, (ὅτι) οὐ φήσομεν εἶναι (ἡμεῖς) αὐτοὶ αἱτιοὶ. — *οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς... τῶν φυγόντων οὐδεὶς...* = διότι καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τοὺς... ἔφυγον (= ἐκ τῶν λιποτακτῶν) οὐδεὶς... — *ὁ πλησίον* = ὁ παραστάτης (= ὁ παραπλεύρως ἱστάμενος συστρατιώτης). — *καὶ πάντων μᾶλλον* (δηλ. ἢ ἑαυτοῦ) = καὶ ἐν γένει πάντα ἄλλον μᾶλλον ἢ ἑαυτὸν (κατηγορεῖ). — *ἡττηνται*, ὑποκμ.: οἱ ἡττηθέντες. — *διὰ πάντας...* = ἐξ αἰτίας ὅλων... — *νικῶ* = εἰμι νικητής.

Τοῦ παρόντος, δηλ. τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου. — *τὰ χωρία*, δηλ. Πύδναν, Ποτείδαιαν κλπ. πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 9. — *ἄνθρωπος*, οὕτως ὀνομάζει ὁ Δημοσθ. περιφρονητικῶς τὸν Φίλιπ. — *ταύτης... τῆς χώρας*, δηλ. τῆς τῶν Ὀλυνθίων. — *αἰσχιστα πεισόμεθα*, δηλ. ὁ Φίλιπ. θὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν πρβλ. § 8. — *οὗτοι*, δηλ. οἱ Ὀλύνθιοι. — *τὰ ἡμέτερα*, δηλ.; πρβλ. ἀνωτέρω τὰ «χωρία». — *πάντα*, τὰ τε καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλίπ., ὡς ἡ Πύδνα, Ποτείδαια κλπ. καὶ τὰ μέλλοντα νὰ καταληφθῶσι, ὡς ἡ Χαλκιδικὴ καὶ

ἄ. — συγκатаσκευάσαντες, διὰ τῆς ἀπραξίας ἡμῶν. — τούτων, δηλ. τοῦ εἶσαι καὶ συγκатаσκευάσαι. — μένειν, δηλ. ἐν τῇ ἑαυτοῦ τάξει. — τοῦτ(ο), δηλ. τὸ μένειν.

§ 18.

Καὶ νῦν = οὕτω καὶ τώρα. — οὐ λέγει... τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω..., ὅς ἀποδοθῇ, ὥσπερ ἦτο· εἰ μὴ λέγει τις τὰ βέλτιστα, ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω· οὕτω καὶ κατωτέρω· ἕτερος... βελτίω· ταῦτα ποιεῖτε... = εἰ ἕτερος λέγει τις βελτίω, ταῦτα ποιεῖτε... — ἀγαθῇ τύχῃ = μὲ τὸ καλόν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ. — οὐκέτι τοῦθ' ὁ λ. ἀδικεῖ = ὡς πρὸς τοῦτο (δηλ. τὸ ὅτι οὐχ ἡδέα ταῦτα) δὲν ἀδικεῖ πλέον ὁ ῥήτωρ = τοῦτο δὲν εἶναι πλέον· πταῖσμα τοῦ ῥήτορος (ὡς ἐν τῇ α' περιπτώσει· οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα). — πλὴν εἰ... (= πλὴν ἀδικεῖ, εἰ...) = ἐκτὸς ἐάν... — δέον, μετχ. ἀπόλυτος κατ' αἰτιατικ. = ἐν ᾧ εἶναι ἀνάγκη· ὑποκμ. τῆς μετχ. τὸ εὐξασθαι· τὸ ἀπρμψ. τοῦτο νοητέον ὡς ἀντικμ. εἰς τὸ παραλείπει. — εὐξασθαι μὲν... = ῥᾶδιον μὲν (ἔστι) εὐξασθαι (τινα) ἀθροίσαντα (= ἐπὶ ἀν ἀθροίσῃ) ἐν ὀλίγῳ εἰς ταῦτό πάντ(α). — ἀθροίζω εἰς ταῦτό = συνοψίζω εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εὐχὴν. — ἐν ὀλίγῳ (δηλ. χρόνῳ) = παρעוּθָּה. — ἐλέσθαι, δηλ. τὸ πρακτέον. — προτίθεται σκοπεῖν περὶ τίνος = προβάλλεται (προτείνεται) τι πρὸς σύσκεψιν. — εὐπορος = εὐκολος. — λαμβάνω τι ἀντί τινος = προτιμῶ τι ἀντί τινος. — ἂν μὴ... ἐξῇ, δηλ. λαμβάνειν. — συναμφοτέροι = καὶ οἱ δύο ὁμοῦ.

Καὶ νῦν, οὐ λ. κτλ., ἡ ἐννόια· καθὼς οἱ στρατιῶται ὀφείλουσι νὰ μάχωνται ἀνδρείως καὶ νὰ μὴ ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν τῆς ἥττης εἰς ἄλλους αὐτοὶ λιποτακτήσαντες, οὕτω καὶ σεῖς ὀφείλετε νὰ πράττητε τὸ καθήκον σας καὶ νὰ μὴ καλύπτετε τὴν ἀδράνειάν σας ἀναβάλλοντες καὶ κατηγοροῦντες τοὺς ῥήτορας. — ἀναστὰς, οἱ ἀγορεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνίσταντο, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ παρעוּרִי־סֹחֶמֶנֶי אֶתְּהֵנָּה ἀκούοντο· πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 45. — τοῦτον, δηλ. τὸν προαγορεύσαντα. — πάνθ' ὅσα β., δηλ. τιμὴν, εὐημερίαν τῆς πολιτείας, τέρψιν, ἄνεσιν. — προτεθῇ, δηλ. ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τῶν προέδρων, τοῦ προεδρεύοντος — κατὰ τοὺς Δημοσθενεῖους χρόνους — τῆς ἐκκλησίας. — ὁμοίως, ὡς τὸ εὐξασθαι. — συναμφοτέρα, δηλ. καὶ τὰ βέλτιστα καὶ τὰ ἡδέα.

§ 19 — 20.

Ἑμῖν, ἡ δοτικ. ἀποδοτέα τῇ εἰν καὶ λέγειν. — ἔχω (μετ' ἀπρμφ.) =; — πόροι στρατιωτικοὶ = τρόποι πρὸς προμήθειαν (ἐξεύρεσιν) χρημάτων διὰ στρατιωτικὰς ἀνάγκας. — λέγω = ὑποδεικνύω, προτείνω. — κρείττων, δηλ. ἐστίν. — εἴποι τις ἂν =; (§ 10). — φήμ' ἔγωγε (δηλ. τοῦτον εἶναι κρείττω) = ναὶ παραδέχομαι τοῦτο (ὅτι δηλ. αὐτός εἶναι προτιμότερος). — εἶπερ ἐστίν, ὑποκμ. τοιοῦτός τις (δηλ. ἔχων εἶναι καὶ λέγειν...). — θαυμάζω, εἰ..., πρὸλ. Β' Ὀλυμπ. § 23 «θαυμαστόν ἐστι, εἰ...». — τω=ινί. — ἡ γέγονεν ἡ γενήσεται = ἡ ἔχει συμβῆ ἢ θὰ συμβῇ· ὡς ὑποκμ. τῶν ῥ. τούτων λαμβανομένων ἀπροσώπως τὸ: εὐπορεῖσαι. — ἀναλίσκω τὰ παρόντα=ἐξοδεύω ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχω. — εὐπορῶ τῶν ἀπόντων = εὐρίσκω πόρους ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια εἶναι μακρὰν (=τὰ ὅποια δὲν ἔχω). — μέγα (κτγρμ.) τοῖς τοιούτοις ὑπ. λ. ἡ παρ' ἐκ. βούλῃσις = ἡ ἐπιθυμία ἐνὸς ἐκάστου εἶναι ἰσχυρὸν βοήθημα εἰς τοὺς τοιούτους λόγους (=μεγάλως ἐνισχύει τοὺς τοιούτους λόγους). — διόπερ = διότι. — ἐξαπατῆσαι, ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέον τὸ: τινά. — βούλεται, τὸ ὑποκμ. τούτου ὑπάρχει ἐν τῇ ἀκολουθούσῃ κυρίᾳ προτάσει. — οὔομαι = πιστεύω, παραδέχομαι. — τὰ πράγματα οὐχ οὕτω πέφυκε=τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἐκ φύσεως τοιαῦτα (ὥστε ἕκαστον νὰ γίνηται ὅπως ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν). — τὰ πράγματα ἐνδέχεται = τὰ πράγματα ἐπιτρέπουν. — καὶ δυνήσεσθε... καὶ ἔξετε, ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ὅπως. — ἐξέρχομαι = ἐκστρατεύω. — οὐ τοι σωφρόνων... = οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων φέρειν εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ ἐλλείποντάς τι τῶν τοῦ πολέμου δι' ἔνδειαν χρημάτων, οὐδὲ (σωφρόνων καὶ γενναίων ἀνθρώπων ἐστίν) ἐπὶ μὲν Κορινθίους... πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' εἶναι... — τοι=βεβαίως. — ἐστί τινος (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι ἰδιὸν τινος (νά...). — γενναῖος = εὐγενής. — φέρω τι = ὑποφέρω τι, ἀνέχομαί τι. — εὐχερῶς = ἐλαφρῶς, ἀναισθήτως. — ὀνειδος=κατηγορία. — ἐλλείπω τι τῶν τοῦ πολέμου=παραλείπω τι ἐκ τούτων, τὰ ὅποια ὀφείλουσι νὰ γίνωσιν ἐν τῇ πολέμῳ. — ἀρπάζω τὰ ὄπλα = ἐν σπουδῇ ἐξοπλίζομαι. — πορεύομαι ἐπὶ τινα =

ἐκστρατεύω κατὰ τινος. — Φίλιππον = ἓνα Φίλιππον (ἄνδρα βάρβαρον [§ 16]). — ἀνδραποδίζομαι πόλεις = πωλῶ τοὺς (ἐλευθέρους) πολίτας πόλεων ὡς δούλους. — ἐφόδια = τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς συντήρησιν. — τοῖς στρατευομένοις = τῶν στρατευομένων.

Οὗτος, δηλ. ὁ ἔχων καὶ . . . ἔαν καὶ . . . λέγειν. — κρείττων, τίνος; — τοῖς τοιοῦτοις λόγοις, ὅτι δηλ. μενόντων τῶν θεωρικῶν δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλοι πόροι. — ταῦτ(α), δηλ. τὰ περὶ τοὺς στρατιωτικοὺς πόρους. — τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ, ὅτι δηλ. δι' ἔλλειψιν χρημάτων σπαταλωμένων εἰς ἐορτὰς παραλείπουσι τὸ ἑαυτῶν καθήκον νὰ βοηθήσωσι τοὺς συμμάχους Ὀλυνθίους. — ἐπὶ Κορινθίους καὶ Μεγαρέας . . ., πιθανῶς ἐννοεῖ τὴν ὑπὸ τὸν Μυρωνίδην ἐκστρατεῖαν τῶν Ἀθην. κατὰ τῶν Κορινθίων τῷ 460 καὶ τὴν ὑπὸ τὸν Περικλέα κατὰ τῶν Μεγαρέων τῷ 431· παρατηρητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι τὰ τῶν προγόνων κατορθώματα ἀναφέρονται ὡς κοινὰ καὶ ταῖς ἀπογόνοις. — πόλεις Ἑλληνίδας, τὰς τῆς Χαλκιδικῆς.

§ 21 — 22.

Καὶ ταῦτα . . . = καὶ οὐ προῆρημαι λέγειν ταῦτα, ἵνα τὴν ἄλλως ἀπεχθωμαι τισιν ὑμῶν. — προῆρημαι (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω ἀποφασίσει (νὰ . . .). — τὴν ἄλλως, ἐπίρρ. σχηματισθὲν κατ' ἔλλειψιν ἐκ τῆς φράσεως τὴν ἄλλως (ἄγουσαν) ὁδὸν = κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς ἄλλο τέρμα· εἶτα = ἄνευ σκοποῦ, μάτην. — ἀπεχθωμαι, ἁόρ. β' ὑποστικ. τοῦ β'. ἀπεχθάνομαι (τινι) = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. — ἀτυχῆς = φρενοβλαβῆς. — ὥστ' . . . = ὥστε βούλεσθαι ἀπεχθάνεσθαι. — μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων = χωρὶς νὰ νομίζω ὅτι ὠφελῶ κατὰ τι. — δικαίου πολίτου (δηλ. εἶναι) κρίνω = θεωρῶ καθήκον δικαίου πολίτου. — τὰ πράγματα = ἡ πόλις. — αἰροῦμαι τι ἀντί τινος =; (Α' Ὀλυνθ. § 1). — ἡ ἐν τῷ λέγειν χάρις = ἡ εὐνοία (ἡ δημοσιότης), ἣν ἀποκτᾷ τις διὰ τῶν λόγων. — καὶ γὰρ τοὺς . . . = ἀκούω γάρ, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάντ, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαντιῶ, τὸν Περικλέα, τοῦτ' αὖ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι. — ἀκούω = γνωρίζω ἐκ φήμης (ἐκ παραδόσεως). —

ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — τοὺς... λέγοντας, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμψ χρῆσθαι, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀκούω· τὸ δὲ χρῆσθαι = ὅτι ἐχρῶντο. — οἱ λέγοντες = οἱ ῥήτορες. — ἐπὶ τῶν προγόνων = ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων. — οἱ παριόντες (ἐπὶ τὸ βῆμα) = οἱ λέγοντες. — ἐπαινοῦσι μὲν... μιμοῦνται δ(ε)... = ἐπαινοῦσι... χωρὶς νὰ μιμῶνται... — οὐ πᾶν = οὐδόλως. — τὸν Ἀριστ. ... τὸν..., ἐπεξηγήσεις τοῦ: τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας. — ἐκεῖνος = ὁ περίφημος ἐκεῖνος. — δμώνυμός τινι = ὁ ἔχων τὸ αὐτὸ ὄνομα μέ τινα, ὁ συνώνυμός (= συνονόματός) τινος. — χρῶμαι τούτῳ τῷ ἔθει καὶ (τούτῳ) τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας = ἔχω ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῇ διοικήσει τῆς πολιτείας = διοικῶ τὴν πολιτείαν κατὰ ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. — ἐξ οὗ = ἀφ' ὅτου. — οἱ διερωτῶντες... = πεφήνασιν οἱ ῥήτορες οὗτοι οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς. — πεφήνασι, πρkm. τοῦ ῥ. φαίνομαι = ἐμφανίζομαι. — διερωτῶ = δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρεφόμενος ἐρωτῶ. — τί βούλεσθε; τί... τί..., ἀντικμ. τοῦ διερωτῶντες. — γράψω... χαρίσωμαι, ὑποτακτ. ἀπορηματικά. -- γράφω =; — χαρίζομαί τινι = πράττω τι εὐάρεστον εἰς τινα, κάμνω χάριν εἰς τινα. — τί (= τίνα χάριν) χαρίσωμαι ὑμῖν; = πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω; — προπέποιται τῆς..., ἀπόδοσις τῆς χρονικῆς προτάσεως: ἐξ οὗ. — προπίνω = πίνω εἰς ὑγείαν τινός· εἰτα (ἐπειδὴ ἐν εὐωχίαις συνήθεια ἦτο ὁ προπίνων εἰς ὑγείαν τινός νὰ χαρίζῃ τὸ ποτήριον εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ προέπινε) = χαρίζω, παραδίδω· ὥστε προπέποιται τὰ τῆς πόλεως πράγματα = τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔχουσι χαρισθῇ (θυσιασθῇ). — τῆς παραντίκα χάριτος (γενκ. τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ (ἀπλῆς) προσκαίρου εὐνοίας (τοῦ δήμου). — τοιοῦτοσι (— αὐτῇ, — οὐτοῖ) = τοιοῦτος δά. — τὰ τούτων (πράγματα) = αἱ ὑποθέσεις τούτων.

Καὶ ταῦτα, ἐννοεῖ τὰ ἐν τῇ προηγούμενῃ § («οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων...»), δι' ὧν ἐπετίμησε τοὺς Ἀθηναίους. — τισιν ὑμῶν, ἐννοεῖ τὸν Εὐδούλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, τοὺς φανατικούς ὑποστηρικτάς τοῦ θεσμοῦ τῶν θεωρικῶν. — οὓς, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας. — οἱ παριόντες, πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 45. — τούτῳ τῷ ἔθει, δηλ. νὰ προτιμῶσι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀντὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων δημοτικότητος. — τὸν

δμώνυμον ἐμαυτῷ, ἐννοεῖ τὸν Δημοσθένην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκισθένους, ἓνα τῶν ἱκανωτάτων Ἀθηναίων στρατηγὸν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. — τοιαντί, ὅποια τὰ βλέπετε, ἀπαίσια δηλ. καὶ ἀνάξια ὑμῶν (§ 20 «Φίλιππον... πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι»). — τούτων, δηλ. τῶν διερωτῶντων ῥητόρων. — πάντα καλῶς ἔχει, πρὸλ. § 29 «ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνاسι, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι κτλ.».

§ 23.

Σκέψασθε... ἅ τις... = σκέψασθε τὰ κεφάλαια, ἃ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν. — τὸ κεφάλαιον = τὸ σπουδαιότατον. — ἂν ἔχοι = θὰ ἠδύνατο. — τῶν ἔργων, ἢ γενν. ἐκ τοῦ: κεφάλαια. — τὰ ἐφ' ὑμῶν (ἔργα) = τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας ἔργα. — γνώριμος = γνωστός. — οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις... = ἔξεστι γὰρ ὑμῖν εὐδαίμοσιν (κτγρμ.) γενέσθαι χρωμένοις (μετχ. τροπκ.) οὐκ ἀλλοτρίοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις. — ἀλλότρια παραδείγματα = παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας ἄλλων λαῶν. — οἰκεῖα παραδείγματα = παραδείγματα ἐκ τῆς πατρίου ἱστορίας.

§ 24.

Οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς = καὶ οὓς οὐκ ἐφίλουν. — φιλῶ τινα = ἀγαπῶ, καλοπιάνω τινά. — ὥσπερ ἡμᾶς οὗτοι, ποῖον τὸ β. τῆς προτάσεως; — ἄρχω τῶν Ἑλλήνων ἐκόντων = εἶμαι ἡγεμῶν τῶν Ἑλλήνων (καὶ μάλιστα) μετὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν. — ἀνάγω = ἀναδιδάσκω, ἀποταμιεύω. — ὑπήκουε δ' ὁ... = ὑπήκουε δ' αὐτοῖς ὁ... — ὑπακούω τινί = εἶμαι ὑπήκοός τινος. — ἐστὶ προσῆκον β. Ἑλλ., δηλ. ὑπακούειν. — πολλὰ καὶ καλὰ = πολλὰ καλά. — καλὸς = λαμπρὸς. — καὶ πεζῇ (δηλ. μαχόμενοι) καὶ ναυμαχοῦντες = ἐν πεζομαχίαις καὶ ναυμαχίαις = κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. — αὐτοὶ = οἱ ἴδιοι, αὐτοπροσώπως. — δόξα κρείττων τῶν φθονούντων (= τοῦ φθόνου) = δόξα, ἣν δὲν δύναται τις νὰ φθάσῃ ὁ φθόνος (διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς) = δόξα ἀνωτέρα παντὸς φθόνου. — ἢ ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξα = ἢ ἐπὶ τῶν ἔργων στηριζομένη δόξα.

Ἐκεῖνοι, δηλ. οἱ πρόγονοι. — οὗτοι, δηλ. οἱ νῦν παριόντες. — πέντε καὶ τετταρ., δηλ. ἀπὸ τοῦ 477-432 π. Χ. — πλείω

δ' ἢ μ. *τάλαντα*..., τὰ χρήματα ταῦτα ἐφυλάττοντο ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀνήκοντα τὰ μὲν εἰς τὸ τῶν ἱερῶν τῆς Ἀθηνᾶς ταμεῖον, τὰ δὲ εἰς τὸ τῶν συμμάχων (μετενεχθὲν ἐκ Δήλου εἰς Ἀθήνας περὶ τὸ 454). — *τάλαντα*, τὸ *τάλαντον* ἦτο ποσότης χρηματικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς πόσας χιλ. ἀττικὰς δραχμὰς; — *ταύτην τὴν χώραν*, δηλ. τὴν Μακεδονίαν. — ὁ *βασιλεὺς*, δηλ. Περδίκκας ὁ β', υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλέλληνορος, βασιλεύσας ἐν Μακεδονίᾳ ἀπὸ τοῦ 454 μέχρι τοῦ 413. — *τρόπαια*, τί ἦτο τὸ *τρόπαιον* καὶ ἐκ τίνων συνίστατο τοῦτο; — *αὐτοί*, καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὥς νῦν.

§ 25 — 26.

Ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν = ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἑλλάδα. — ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν ἰδίαν τῶν πόλιν. — *οἱποιοι*, δηλ. ἦσαν. — ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τὸ «ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν» = καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις καὶ ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς = καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. — *δημοσία* = πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. — *οἰκοδ. καί...* = κατεσκεύασαν ἡμῖν (= κατασκεύασαντες κατέλιπον ἡμῖν) τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα οἰκοδομήματα καὶ κάλλη ἱερῶν καί... — *κάλλη* = ἀριστουργήματα. — ὥστε *μηδενί... λελειφθαι* (πρὸς τοῦ ρ. *λείπομαι*) = ὥστε εἰς κανένα... νὰ μὴ ἔχῃ μείνει. — *οἱ ἐπιγιγνώμενοι* = οἱ μεταγενέστεροι. — *ὑπερβολή* = τὸ δυνατόν τῆς ὑπερτερήσεως. — ὥστε *μηδενὶ τῶν ἐπ. ὑπερβ. λ.*, κατ' ἔννοιαν = ὥστε κανεὶς ἐκ τῶν μεταγενεστέρων νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπερβάλῃ (περάσῃ) αὐτοῦς (νὰ κάμῃ δηλ. μεγαλοπρεπέστερα). — *ἰδία* = ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. — *σώφρων* = μέτριος, λιτός. — *μένοντες ἦσαν ἐν...* = ἔμενον ἐν... — *μένω ἐν τινι* = μένω (εἶμαι) πιστός, σταθερὸς εἰς τι. — *ἦθος* = χαρακτήρ, ἀρχαί. — *πολιτεία* = (δημοκρατικὸν) πολίτευμα. — *λαμπρὸς* = ἐπιφανής, ἐνδοξος. — *ἄρα* = τυχόν, ἴσως. — *ποτε* = ἀρά γε. — *σεμνὸς* = σεβαστός, μεγαλοπρεπής. — *οὔσαν*, κτηρητ. μετοχὴ ἐξαρτωμένη πόθεν; — *εἰς περιουσίαν* = πρὸς πλουτισμόν, οὕτως ὥστε αὐτοὶ νὰ πλουτῶσι. — *ἐπράττετο αὐτοῖς* (= ὑπ' αὐτῶν) τὰ τῆς πόλεως = ἔπρατ-

τον αὐτοὶ τὰ τῆς πόλεως. — *πράττω τὰ τῆς πόλεως* = κυβερνῶ (διοικῶ) τὴν πόλιν. — *τὸ κοινὸν* = τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἡ πολιτεία. — *ἐκ τοῦ... διοικεῖν* = ἐπειδὴ διόκουν. — *πιστῶς* = οὕτως ὥστε νὰ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτοὺς πάντες. — *τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς* = αἱ ἀφορῶσαι τοὺς θεοὺς (= αἱ θρησκευτικαὶ) ὑποθέσεις. — *διοικοῦσι τὰ ἐν αὐτοῖς* = κανονίζουσι τὰς μεταξὺ τῶν ὑποθέσεις (σχέσεις). — *ἴσως* = μὲ ἰσότητα.

Τοιοῦτοι, οἱ οἱ δηλ. περιεγράφησαν ἐν τῇ προηγουμένῃ § (δηλ.); — *οἰκοδομήματα*, ἐννοεῖ τὴν Ποικίλῃν Στοάν, τὰ Προπύλαια, τὸ Ὀδεῖον τοῦ Περικλέους, τοὺς νεωσοίκους, τὰ μακρὰ τείχη, τὰ ὀχυρώματα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Πειραιῶς. — *κάλλῃ ἱερῶν*, ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸ Θησεῖον, τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρέχθειον. — *κάλλῃ ἀναθημάτων*, ἐννοεῖ μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων καὶ πινάκων, δι' ὧν ἦσαν κεκοσμημένοι οἱ ναοὶ καὶ τὰ δημόσια οἰκοδομήματα. — *ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἥθει*, κύριος χαρακτήρ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἦτο ἡ ἰσότης (πρβλ. κατωτέρω ἐν τέλει τῆς § «τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν»). — *τῶν τότε λαμπρῶν*, δηλ. τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Κίμωνος, τοῦ Περικλέους κ. ἄ.

§ 27 — 28.

Τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγμ. = τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας. — *ἐκείνοις*, ἡ δοτκ. ἀνήκει τῇ: εἶχε. — *χρωμένοις οἷς...* = *οἷς ἐχρῶντο* προσιάταις (τούτοις), οὓς εἶπον. — *προσιάτης* = προϊστάμενος, ἀρχηγός (πολιτικῆς μερίδος). — *ὑπὸ τῶν...* = ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν... — *οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν* = οἱ σημερινοὶ χρηστοὶ (πολιτικοί). — *ὁμοίως καὶ παραπλησ.*, δηλ. *ἔχει τὰ πράγματα* = εἰς τὴν αὐτὴν καὶ παρομοίαν κατάστασιν (εὐρίσκεται ἡ πολιτεία). — *οἷς*, μετὰ ταύτην τὴν λέξιν, ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὸ ἡμῖν, ὁ ῥήτωρ διακόπτει τὸν λόγον, ἵνα παρεμβάλλῃ παρένθεσιν τινα· ἀλλ' εἶτα λητμονεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς φράσεώς του καὶ ἐξακολουθεῖ αὐτὴν ὡς ἐὰν εἶχεν ἀρχίσει διὰ τοῦ: οἱ ἡμεῖς. — *οἷς* - *τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ...*, ἃς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὥσει ἦτο: *πολλοὺ γε καὶ δεῦ καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλὰ τοσόδ' ἐλέγω· ὁρᾶτε ἅπαντες* ὁσῆς ἐρημίας ἐπειλημμένοι ἐσμέν, Λακεδαιμονίων ἀπολωλό-

των... ἀντιτάξασθαι ἐξὸν δ' ἔνεκα τοῦτου καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν... — πολλοῦ γε καὶ δεῖ, κατ' ἔννοιαν = οὐδόλως βεβαίως. — ἂν ἔχων, μετχ. ἐνδοτκ. = εἰ καὶ ἔχοιμι ἂν· τὸ δὲ ἔχω μετ' ἀπρμφ. = ; — ἐρημία (δηλ. ἀνταγωνισιμῶν) = ἔλλειψις (ἀντιζήλων, ἀνταγωνιστῶν). — ἐπιλαμβάνομαι τινος, ἐνταῦθα = ἐπιτυχᾶνω τι. — ἀπολωλότων... ὄντων... ὄντος, μετχ. αἰτλγκ. — ἀσχολος = ἀπησχολημένος. — ἀξιοχρεως (μετ' ἀπρμφ.) = ἱκανὸς νά... — ἐξὸν (αἰτιατκ. ἀπόλ.) = ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν. — ἔχειν καὶ βραβεύειν, τὰ ἀπρμφ. ὑποκμ. τοῦ ἐξὸν. — τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν (= τὰ ἡμῶν αὐτῶν) ἔχομεν ἀσφαλῶς = κατέχομεν ἀσφαλῶς τὰς ἰδικὰς μας κτήσεις. — βραβεύω τι = ἐνεργῶ ὡς κριτής, κρίνω, ἀποφασίζω περὶ τινος. — εἰς οὐδὲν δέον = οὐδαμῶς δεόντως, ματαίως. — οὓς δ... συμμάχους = τοὺς δὲ συμμάχους, οὓς... — ἀπολωλέκασιν οὗτοι, κατ' ἔννοιαν = οὗτοι ἔγειναν αἵτιοι νά (τοὺς) χάσωμεν. — ἐχθρὸν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον (= ὥστε τηλικούτον γενέσθαι) ἦσκ., κατ' ἔννοιαν = ἐκάμαμεν τὸν Φίλιπ. χαλαρῶς πολεμοῦντες πρὸς αὐτὸν ν' ἀσκηθῇ εἰς τὰ πολεμικὰ τοσούτον, ὥστε ν' ἀποβῇ ἰσχυρὸς (ἐπικίνδυνος) ἐχθρὸς καθ' ἡμῶν αὐτῶν. — ἢ = εἰ δὲ μή. — φρασάτω τις... παρελθὼν = παρελθέτω τις (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) καὶ φρασάτω ἔμοι.

Τοῦτον τὸν τρόπον, τὸν ἐκτεθέντα ἐν ταῖς § § 24 - 26 (δηλ.;). — ἐκείνοις, δηλ. ταῖς προγόνοις ἡμῶν. — εἶπον, ἀνωτέρω (ἐν § 21). — προστάταις, ποίους ἐννοεῖ; (πρβλ. § 21). — ὑπὸ τῶν χρησίων τῶν νῦν, ἐννοεῖ τὸν Εὐδούλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. — τὰ μὲν ἄλλα, ὅσα δύναται τις νά εἴπῃ περὶ τῆς νῦν καταστάσεως. — δσης... ἐρημίας ἐπ., ὁ Δημοσθ. ἐννοεῖ ὅτι τὸ στάδιον πρὸς ἡγεμονίαν ἦτο ἐλεύθερον ταῖς Ἀθηναίοις διὰ τοὺς εὐθὺς κατωτέρω ἀναφερομένους λόγους (Δακ. ἀπολωλ... Θηβ... τῶν δ' ἄλ...). — Δακ. ἀπολωλότων, διὰ τὰς ἡττας αὐτῶν ἐν Λεύκτροις (371 π. Χ.) καὶ ἐν Μαντινείᾳ (362 π. Χ.). — Θηβ. ἀσχόλων ὄντων, διὰ τὸν Φωκικὸν ἢ ἱερὸν πόλεμον (355-346 π. Χ.). — τῶν δ' ἄλλων, δηλ. Ἑλλήνων. — τὰ τῶν ἄλλων, δηλ. τὰ τῶν Ἑλλήνων. — χάρας οἰκείας, ἐννοεῖ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ κτήσεις τῶν Ἀθηναίων. — ἀνηλώκαμεν, κατὰ τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως πόλεμον εἰς ξένους μισθοφόρους. — ἐν τῷ πολέμῳ, ἐννοεῖ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (378), ὃν ἐπολέμουν Θηβ. καὶ Λακεδ., ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι διὰ

τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους, Χαθρίου καὶ Τιμοθέου προσέλαβον πλείστας πόλεις καὶ νήσους. — εἰρήνης οὔσης, πρὸς τοὺς Λακ. καὶ Θηβαίους. Ὁ ῥήτωρ ὑπονοεῖ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (357-355), καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώλεσαν τοὺς συμμάχους. — οὗτοι, δηλ. οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν (§ 27).

§ 29.

« Ἄλλ', ὦ τᾶν... », ἃς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: « ἄλλ', ὦ τᾶν » εἴποι τις ἂν « εἰ ταῦτα... ἔχει ». — ὦ τᾶν = ; (πρὸλ. Α' Ὀλυνθ. § 26). — εἰ ταῦτα φαύλως, δηλ. ἔχει. — φαύλως ἔχει τι = εὐρίσκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν. — τὰ γ'..., ὁ γε = τοῦλάχιστον. — τί ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν = τί θὰ ἡδύνατό τις ν' ἀναφέρῃ (πρὸς βεβαίωσιν τούτου τοῦ δισχυρισμοῦ του, ὅτι δηλ. τὰ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει). — τὰς ἐπάλξεις, δηλ. ἔχοι ἂν τις εἰπεῖν. — ἔπαλξις (συνήθως κατὰ πληθυντ.) = προμαχῶν τεύχεα. — κονιῶ (-άω) = ἐπιχρίω δι' ἀσδέστου, ἀσθεστώνω. — λῆρος = φλυαρία. — οἱ ταῦτα πολιτευόμενοι = οἱ εἰς ταῦτα καταγινόμενοι πολιτικοί = οἱ οὕτω πολιτευόμενοι. — σεμνός = ; (§ 26). — εἰσὶ κατεσκευασμένοι = κατεσκευάκασιν ἑαυτοῖς. — ὅσῳ δὲ... = ἐν συντόμῳ ὅσῳ... — ἔλαττον γίγνεται τι = ἐλαττώνεται τι.

Ταῦτα, δηλ. ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ. — τὰς ἐπάλξεις... τὰς ὁδοὺς... κρήνας, ἐννοεῖ τὴν φαύλην διοίκησιν τοῦ Εὐδούλου· οὗτος ἐπεμελεῖτο τοιούτων δημοσίων ἔργων — μικρῶν καὶ ἀσημάτων — παραμελῶν ἄλλα σπουδαιότατα συμφέροντα τῆς πολιτείας. — οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν, ἐννοεῖ τὸν Δημάδην, Εὐδούλον, Φρύωννα, Φιλοκράτην κλπ. — οἱ δ(ὲ) ἐξ ἀδόξ., τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Δημάδης, ὅστις ἦτο υἱὸς ναύτου, καὶ ὁ Αἰσχίνης, ὅστις πρότερον ἦτο ὑποκριτής. — ἔνιοι, ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸν Μειδίαν, ὅστις — κατὰ τὸν Δημοσθ. ἐν ἄλλῃ λόγῳ του — « οἰκίαν ὠκοδόμηκεν Ἐλευσῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ ». — (τὰ) τούτων, δηλ. τῶν νῦν πολιτικῶν.

§ 30—31.

Τί δὴ τὸ... = τί δὴ (ἔστι) τὸ αἷτιον πάντων τούτων. — τί δὴ ποτ' = διατί ἄρά γε. — οὐκ ὀρθῶς, δηλ. ἔχει. — πράττω = ἐνεργῶ. — τολμῶν, μετχ. αἰτλγκ. = ἐπεὶ ἐτόλμα. — τολμῶ (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω τὴν τόλμην (τὸ θάρρος) νά... — αὐτός, ἀνήκει

εἰς τὸ πράττειν καὶ στρατεύεσθαι· πρὸλ. § 24 «αὐτοὶ στρατευόμενοι». — δεσπότης = κύριος. — τὰ ἀγαθὰ = τὰ ὠφελήματα (τῆς κυριαρχίας). — καὶ ἀγαπητὸν ἦν... = καὶ ἐκάστῳ τῶν ἄλλων ἀγαπητὸν ἦν μεταλαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος. — ἀγαπητὸν ἐστὶ τι = πρέπει νὰ εἶναι τις εὐχαριστημένος. — μεταλαμβάνω τινός = λαμβάνω μέρος ἔκ τινος, λαμβάνω τι. — ἀρχή = ἀξίωμα. — καὶ ἀγαθοῦ, ὁ καὶ = καὶ ἐν γένει. — κύριοι μὲν... = κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι (εἰσι). — πράττεται τι διὰ τινος = ἐκτελεῖται, ἐνεργεῖται τι διὰ τινος. — ὁ δῆμος, ἐπέξηγεῖ τό: ὑμεῖς. — ἐκνευρίζω = ἀφαιρῶ τὰ νεῦρα, χαυνώνω, χαλαρώνω· ἐκνευρισμένοι = ἐξησθημένοι, κεχαυνωμένοι. — περιαιρῶ τι = λαμβάνω τὰ περίξ τινός, ἀφαιρῶ τι τὸ παθτικ. περιαιροῦμαι τι = ἀπογυμνοῦμαι ἀπὸ τινος, ἀποστεροῦμαι τινος. — ἐν μέρει ὑπηρετοῦ καὶ προσθήκης γίγνομαι = καταντῶ (ὡς) ὑπηρετῆς καὶ (ὡς) πρόσθετον, πάρεργόν τι. — ἀγαπῶντες = (μένοντες) εὐχαριστημένοι. — μεταδίδωμι τινὶ τινος = δίδω εἰς τινα μέρος ἔκ τινος. — πέμπω Βοηδρόμια = ἐορτάζω μετὰ πομπῆς τὰ Βοηδρόμια. — τὸ πάντων ἀνδρειότατον, προεξαγγελτικὴ παράθεσις = ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀποδεικνύει ὅτι εἰσθε ἄνδρες, εἶναι τὸ ἐξῆς. — τῶν ὑμειτέρων αὐτῶν, γενκ. τῆς αἰτίας τοῦ χάριν = διὰ τὰ ἰδικά σας (χρήματα). — προσοφείλω = πρὸς τοῦτοις ὀφείλω. — καθείργνυμι = ἐγκλείω. — ἐπάγω τινὰ εἰς τι = ὀδηγῶ τινα (ὡς θηρίον) εἰς τι. — τιθασεύουσι χεῖρ... = τιθασεύουσι καὶ χειροθήθεις αὐτοῖς ποιοῦσι. — τιθασεύω = ἡμερώνω. — χειροθήθης = ὅν δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως θέλει, ἡμερος, πειθῆνιος.

Πάντων τούτων, δηλ. τῶν λεχθέντων ἀπὸ τῆς § 14-29, ἐπομένως 1) τῆς μηδαμινότητος τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἀπερικοφίας αὐτῶν ὡς πρὸς ἑλὰς τὰς ἐπιχειρήσεις (§ 14-20), καὶ 2) τῆς ὀλεθρίας πολιτικῆς τῶν φαύλων καὶ ἰδιοτελῶν πολιτικῶν (§ 21-29). — τότε, δηλ. τότε; — τῶν ἀγαθῶν, ὡς τιμῆς, ἀρχῆς κ. τ. τ. — τῶν ἄλλων, δηλ. τῶν πολιτευομένων. — διὰ τούτων, τίνων; — ἐκνευρισμένοι καὶ περιηρημένοι, διὰ μὲν τοῦ α' (ἐκνευρισμένοι) ἐννοεῖ τὴν ἐσωτερικὴν παραλυσίαν τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἠθικὴν κατὰπτωσιν τοῦ δήμου ὡς ἐκ τῶν θεωρικῶν (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: στρατεύεσθαι τολμῶν [§ 30]), διὰ δὲ τοῦ β' (περιηρημένοι) τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν, ἧτοι τῶν συμμάχων καὶ τῶν συντάξεων (δηλ. τοῦ συμμαχικοῦ φόρου). — χρήματα, ἐννοεῖ τὰς συντάξεις, ἧτοι τὸν συμμαχικὸν φόρον. — θεωρικῶν, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 106. — Βοηδρόμια π., ἐννοοῦνται τὰ προσφάτως τελεσθέντα Βοηδρόμια (Σεπτ. 349), καθ' ἃ ὁ Εὐδούλος εἶχε διοργανώσῃ πολυτελεῆ πομπὴν μετὰ γενικῆς ἐστιάσεως τοῦ δήμου (ἐκ τῶν κομισθέντων διὰ

τὴν πομπὴν βοῶν). — οὗτοι, τίνες; — τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, δηλ. χρημάτων, δι' ὧν παρέχονται αἱ ἐσοταὶ καὶ αἱ εὐωχίαι. — καθιέρωσαντες, διὰ τῆς εἰρηρικῆς πολιτικῆς, ἣτις δὲν ἐπέτρεπε τὸ ἐξιέναι, ὑπερ μετὰ τοῦ εἰσφέρειν χρήματα ἀπῆλθε ὁ Δημοσθ. — ἐπὶ ταῦτα, δηλ. τὰ θεωρικὰ καὶ τὰ Βοηθρόμια κ. τ. τ.

§ 32.

Ἔστι δ' οὐδ'... = οὐδέποτε δ' ἔστι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν (τοὺς ἀνθρώπους) πράττοντας (μετχ. ὑποθκ.) μικρὰ καὶ φαῦλα. — ἔστι (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι δυνατόν νά... — νεανικὸς = ὁ ἀνήκων εἰς νέον ἢ νεανίαν, γενναῖος. — πράττω τι = καταγίνομαι εἰς τι. — φαῦλος = εὐτελής, μηδαμινός. — ὅποῖ' ἄττα = ὅποιάτινα = ὅποιαδῆποτε. — ἐπιτήδευμα = ἐνασχόλησις. — ἀνάγκη, δηλ. ἐστὶ. — ἔχειν, ὡς ὑποκμ. νηγτέα ἢ αἰτιατκ. αὐτοὺς (δηλ. τοὺς ἀνθρώπους). — ταῦτα... οὐκ ἂν θαυμ... = μὰ τὴν Δήμητρα οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων βλάβη παρ' ὑμῶν γένοιτό μοι εἰπόντι (μετχ. ἐπιθκ.) ταῦτα τῶν πεπονηκότων αὐτὰ γενέσθαι. — οὐκ ἂν θαυμ., εἰ..., πρβλ. Β' Ὀλυμπ. § 23. — τῶν πεπονηκότων, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = ἢ τοῖς πεπονηκόσι· ποῖος ὁ α' ὅρος; — αὐτὰ γενέσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ πεπονηκότων· τὸ δὲ ποιῶ (μετ' ἀπρμφ.) = κάμνω νά..., συντελῶ νά... — παρηγσία = ; πρβλ. § 3. — ἀλλ' = πολὺ μᾶλλον, τοῦναντίον. — οὐ καὶ νῦν γ., ἐκ τοῦ θαυμάζω. — γέγονε (δηλ. ἐμοὶ παρηγσία) = ἔχει ἐπιτραπὴ (εἰς ἐμέ...).

Ταῦτα... αὐτά, ὅσα ἀνωτέρω ἐξέθηκα (δηλ.); — ταῦτα οὐκ ἂν θαυμ... ἀλλ' ἔγωγε οὐ... θαυμάζω, ἡ ἐννοία: δὲν θαυμάζω ἂν μὲ βλάβη ἢ ἐλευθεροστομίᾳ μου τοῦναντίον ἀπορῶ πῶς τῶρα ἐπετράπη εἰς ἐμέ αὕτη.

§ 33.

Ἄλλὰ νῦν γ(ε) = τοῦλάχιστον τῶρα· τὸ πλήρες θὰ ἦτο: εἰ μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γε. — ἔτι = ἀκόμη (ὡς κατὰ τὸ παρελθόν)· συναπτεόν τῷ στρατεύεσθαι καὶ πράττειν. — ἐθέλω = ἀποφασίζω. — στρ. καὶ πράττειν, πρβλ. § 30 «πράττειν καὶ στρ.». — περιουσία = περίσσευμα. — ἀφορμὴ = τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ὁρμάται τις, ἀρχή, μέσα, κεφάλαιον. — ταῖς περιουσίαις ταύταις ἀφορμαῖς (κτγρμ.) ἐπὶ τι χρῶμαι = χρησιμοποιοῦ ταῦτα — περὶ ὧν ἐγένετο λόγος — τὰ περισσεύματα (τῶν χρημάτων) ὡς μέσα (ὡς κεφάλαιον) πρὸς ἀπόκτησίν τινος. — ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν = ἐπὶ τὰ ἔξω ἀγαθὰ. — λῆμμα (λαμβάνω-ἐλλημμαι) = (ἀσήμαντος) ὠφέλεια, κέρδος. — ἀπαλλάττομαι τῶν τοιούτων λημμάτων = παραιτοῦμαι, ἀφίνω τὴν ἐπιδίωξιν τῶν τοιούτων... — ἂ τοῖς... = ἂ (δηλ. λήμματα) ἔοικε τοῖς σιτίοις διδομένοις παρὰ τῶν λατρῶν (τοῖς) ἀσθενοῦσι. — σιτίον, συνήθως ἐν τῷ πληθυντκ.

σιτία = τροφαί. — καὶ γὰρ ἐκεῖνα . . . καὶ ταῦτα = διότι καθὼς ἐκεῖνα . . . οὕτω καὶ ταῦτα. — νέμομαι τι = ἀπολαύω, καρποῦμαι τι. — ἔχω = παρέχω. — οὐτ' ἀπογνόντας . . . = οὐτ' ἔα (ὑποκμ. ταῦτα, δηλ. τὰ λήμματα) ὑμᾶς ἀπογνῶναι (αὐτῶν, δηλ. τῶν λημμάτων) καὶ πράττειν ἄλλο τι (τῶν δεόντων). — ἀπογινώσκω τινὸς = παραιτοῦμαι, ἀπαρνοῦμαι τι. — ἔστι . . . ἐπαυξάνοντα = ἐπαυξάνει. — ὑμῶν, ἀνήκει τῇ: ἐκάστου.

Τούτων τῶν ἐθῶν, τοῦ νὰ καταναλίσκητε τὰ δημόσια χρήματα ἀργούντες (§ 31). — ταῖς περιουσίαις . . . , ἐννοεῖ τὰ περισσεύματα τῶν δημοσίων εἰσπράξεων, ἅτινα διενέμονται εἰς τὸν δῆμον ὡς θεωρικά· βλ. ἐν σελ. 106. — ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν, ὡς ἔξω ἀγαθὰ ἐννοοῦνται σύμμαχοι, κτήσεις, κληρουχίαι. — τέλειόν τι καὶ μέγα ἀγαθόν, τοῦτο εἶναι ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναγέννησις τῶν Ἀθηνῶν. — τῶν τοιούτων λημμάτων, ἐννοεῖ τὰ θεωρικά (§ 31). — ἐκεῖνα, δηλ. τὰ σιτία. — ἔα, τίνας; — ταῦτα, δηλ. τὰ λήμματα.

§ 34.

Μισθοφορὰν λέγεις; = προτείνεις τὰ θεωρικά νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς στρατιωτικὸς μισθός; — γε = βεβαιότατα, ναί. — σύνταξις = τάξις, κανονισμός. — καὶ παραχορῆμά γε τὴν αὐτὴν σύντ. ἀπάντων (συδ.), δηλ. λέγω = ναὶ προτείνω τοῦτο καὶ μάλιστα προτείνω εὐθύς ὅλα ἀνεξαιρέτως νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. — ἵνα τῶν κοινῶν . . . = ἵνα ἕκαστος λαμβάνων τὸ μέρος τῶν κοινῶν ὑπάρχοι τοῦθ', ὅτου δέοιτο ἡ πόλις· ἡ τελκ. πρότασις ἐνταῦθα κατ' εὐκτι., εἰ καὶ ἐξαριτᾶται ἐκ β. ἄρκτη τοῦ χρόνου (λέγω), διότι ὁ σκοπὸς ἐκφέρεται ὡς ἰδέα τοῦ λέγοντος. — τὸ μέρος = τὸ ἀναλογοῦν μέρος. — τὰ κοινὰ (χρήματα) = τὰ δημόσια χρήματα. — ἵνα . . . ὑπάρχοι (= εἴη) τοῦθ' (κτγρμ.), ὅτου δέοιτο ἡ πόλις = ἵνα . . . εἶναι ὅ,τι χρειάζεται ἡ πόλις· τὸ τοῦθ' ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν: βελτίων . . . στρατιώτης . . . ἐφορῶν καὶ διοικῶν· εἰς πάντα ταῦτα τὰ κτγρμ. νοητέον τὸ ὑπάρχοι. — ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι . . . βελτίων (ὑπάρχοι) . . . , ἐπεξηγήσεις τῶν ἡγουμένων· ὅς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: (ἵνα) εἰ ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν, οἴκοι μένων βελτίων ὑπάρχοι, ἀπληλαγμένος (μετχ. αἰτλγκ.) τοῦ ποιεῖν αἰσχροὺς τι. — ἄγω ἡσυχίαν = ζῶ ἐν εἰρήνῃ, ἔχω εἰρήνην. — δι' ἐνδειαν ἀνάγκη = ἐξ ἀνάγκης διὰ πέναν. — συμβαίνει τι . . . στρατ. αὐτὸς ὑπάρχων (ὑπάρχοι) . . . , ὅς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: (ἵνα) εἰ συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἶον καὶ τὰ νῦν (συμβαίνει), στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι ἀπὸ τῶν . . . — τὰ νῦν = νῦν. — ἵνα . . . στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι = ἵνα . . . , ὑπάρχων στρατιώτης, στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχοι = ἵνα . . . ὡς στρατεύσιμος ἐκστρατεύῃ αὐτοπροσώπως. — ἀπὸ . . . = μισθοδοτούμενος ἀπὸ . . . — ἔστι τις . . . ὅσα οὕτως . . . ,

ἄς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: (ἴνα) εἰ ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλ. ἡμῶν, ὅσα οὗτος . . . , ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ὑπάρχοι, ἅ... — ἡ ἡλικία = ἡ στρατεύσιμος ἡλικία. — ἡμῶν, ἐκ τοῦ τις. — ὅσα... λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ = ὅσα λαμβάνει χωρὶς νὰ ὠφελῇ. — ἴνα... πάντ' ἐφ. καὶ διοικ. ὑπάρχοι, ἅ = ἴνα... ἐπιβλέπη καὶ διοικῇ πάντα, ὅσα...

Τὴν αὐτὴν σύνταξιν κτλ., τὰ αὐτὰ εἶπεν ὁ ῥήτωρ καὶ ἐν Α' Ὀλυνθ. § 20 «... καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα». — οἷον καὶ τὰ νῦν (συμβαίνει), δηλ. πόλεμος. — ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμ., ποῖα ἐννοεῖ λήμματα; (§ 33). — ὥσπερ ἐστὶ δίκ. ὑπὲρ τῆς πατρ., δηλ. τοὺς πολίτας αὐτοὺς στρατεύεσθαι. — ἔξω τῆς ἡλικίας, δηλ. ὑπὲρ τὸ 60^{ον} ἔτος· περὶ τῆς στρατευσίμου ἡλικίας βλ. ἐν σελ. 66. — ἀτάκτως, χωρὶς δηλ. νὰ παρέχῃ ὑπηρεσίας τῇ πόλει· ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἐν ἴσῃ τάξει. — ἐν ἴσῃ τάξει, δηλ. τῇ τῶν στρατευομένων, οἵτινες λαμβάνοντες ποιοῦσι τὰ δέοντα. — ἐφορῶν καὶ διοικῶν, δηλ. ἐν τῇ βουλῇ, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν τοῖς δικαστηρίοις. — καὶ παραχερῆμά γε... ἃ χρὴ πράττεσθαι, ὁ Δημοσθ. θέλει νὰ εἴπῃ ἐν τῇ § ταύτῃ τὰ ἑξῆς: ἀπέχων πολὺ τοῦ νὰ σᾶς στερήσω ἐν γένει τὰς ἐκ τοῦ ταμείου τῆς πόλεως παροχὰς προτείνω μόνον τοῦτο: ἕκαστος ὑμῶν λαμβάνων τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος τῶν δημοσίων χρημάτων νὰ προσφέρῃ τῇ πόλει, ὅτι αὕτη ἀπαιτεῖ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν πολιτῶν καὶ τῶν περιστάσεων π. χ. ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης λαμβάνων ἕκαστος τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀρκούντα νὰ ἐκτελῇ τὰ πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντά του βέλτιον ὥς πολίτης εὐπορῶν ἢ ὥς ἄπορος δι' ἔνδειαν χρημάτων· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου οἱ μὲν στρατεύσιμοι μισθοδοτούμενοι παρὰ τῆς πολιτείας νὰ ἐκστρατεύωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς ἄμυναν αὐτῆς, οἱ δὲ ὑπερβάντες τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν νὰ ὑπηρετῶσι τῇ πολιτείᾳ ὥς ἐπόπται ἢ διοικηταὶ καὶ νὰ λαμβάνωσι τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς μέρος τῶν χρημάτων ὥς ἀμισθὴν τῆς τοιαύτης δημοσίας ὑπηρεσίας.

§ 35—36.

Ὅλως = ; (πρὸλ. Β' Ὀλυνθ. § 14). — οὔτε ἀφελὼν οὔτε προσθεῖς = χωρὶς οὔτε ν' ἀφαιρέσω οὔτε νὰ προσθήσω (τι). — πλὴν μικρῶν = ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν, παρὰ μόνον ὀλίγα τινά. — τὴν ἀταξίαν ἀνελών, εἰς τ. . . = τὴν ἀταξίαν ἀνείλον καὶ εἰς τ. . . . — ἀναιρῶ τὴν ἀταξίαν = διαλύω, διορθώνω τὴν ἀταξίαν. — τὴν αὐτὴν τοῦ λ. . . . = ποιήσας (μετχ. τροπκ). τὴν αὐτὴν τάξιν τοῦ λαβεῖν, τοῦ κτλ. — ποιῶ τὴν αὐτὴν τάξιν τινός = ὀρίζω τὴν αὐτὴν τάξιν διὰ τι. — τὴν αὐτὴν τοῦ λ., τοῦ στρατ.,

τοῦ δικ., τοῦ ποιεῖν τοῦθ'... τάξιν ποιήσας, κατ' ἔννοιαν = τακτοποιήσας οὕτω τὰ πράγματα ὥστε ἕκαστος νὰ λάβῃ χρήματα καὶ ἀντὶ τούτων νὰ ἐκστρατεύῃ, νὰ δικάζῃ, ἐν γένει νὰ πράττῃ τοῦτο. — ὅ,τι... ἔχοι, δηλ. ποιεῖν τὸ δὲ ἔχω μετ' ἀπρμφ. = ; — καθ' ἡλικίαν = ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του. — οἷου καιρὸς εἴη = ὅ,τι ἡ περίστασις ἀπαιτεῖ = ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. — οὐκ ἔστιν ὅπου... = οὐκ ἔστιν ὅπου εἶπον ἐγὼ ὡς δεῖ νέμειν (τοῖς) μηδὲν ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων. — οὐκ ἔστιν ὅπου = οὐδαμοῦ. — νέμω τινί τι = ἀπονέμω (δίδω) εἰς τινά τι. — τὰ τῶν ποιούντων = τὰ (χρήματα, τὰ) ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐκτελοῦντας τὸ καθήκον των. — οὐδ' αὐτοὺς... = οὐδ' εἶπον ὡς δεῖ (ὕμᾱς) αὐτοὺς... — σχολάζω = ἀναπαύομαι, ἀπρακτῶ. — ἀπορῶ = εἶμαι πτωχός· τὸ ἀντίθ. εὐπορῶ. — οἷι δέ... — πυνθάνεσθαι δὲ ταῦτα, οἷι (= πυνθάνεσθαι δέ, οἷι) οἱ τοῦ δ... ξένοι. — πυνθάνεσθαι, πόθεν ἔξαρτ. τὸ ἀπρμφ.; = πυνθάνομαι οἷι = ἐρωτῶ (διὰ νὰ μάθω) ἀν. — οἱ ξένοι τοῦ δεῖνος = οἱ μισθοφόροι τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ στρατηγοῦ. — καὶ οὐχὶ μέμφομαι = καὶ λέγων ταῦτα οὐ μέμφομαι. — ἐφ' οἷς = διὰ τὰ ὅποια. — παραχωρῶ τινος = ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι ἀπό τι. — τῆς τάξεως, ἣν... τῆς ἀρετῆς = τῆς τάξεως τῆς ἀρετῆς, ἣν (δηλ. τάξιν τῆς ἀρετῆς) ... — τάξις = θέσις. — τάξις τῆς ἀρετῆς = τιμητικὴ θέσις. — καλὸς = ἐνδοξος. — ὅ,τι καί... = ὅ,τι μέλλει συνοίσειν καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν. — συμφέρει τί τινι = ὠφελεῖ τί τινα.

Πλὴν μικρῶν, ἡ μικρὰ καινοτομία, ἣν θέλει ὁ Δημοσθ. νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν, εἶναι ἡ ἑξῆς: 1) νὰ καταργηθῇ ἡ ἀπαλλαγὴ τάξεων τινων πολιτῶν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας (§ 11) καὶ 2) ἐν καιρῷ πολέμου νὰ διανέμωνται τὰ δημόσια χρήματα εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς οἴκοι μένοντας, ἀλλ' ὑπηρετοῦντας τῇ πολιτείᾳ (§ 34). — ἥγαγον, ὁμιλεῖ ὁ ῥήτωρ δι' ἀορίστου, διότι ἀναφέρεται εἰς ὅσα ἤδη εἶπεν ἀνωτέρω οὕτω καὶ κατωτέρω «οὐκ ἔστιν ὅπου... εἶπον». — τὴν αὐτὴν τοῦ λ... τάξιν ποιήσας, πρβλ. § 34 «τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων» καὶ Α' Ὀλυνθ. § 20 «μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε...». — ἀπορεῖν, νὰ λαμβάνητε δηλ. τοὺς δύο ὁδολοῦς (τὰ θεωρικά), ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν νὰ πλουτῆτε ἀπὸ τοῦ πολέμου. — οἷι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος... ξένοι, ἴσως ἔννοεῖ ὁ Δημοσθ. τὰ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Χαριδῆμου μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἅπερ προσφάτως ἔσχον ἐπιτυχίαν τινὰς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. (πρβλ. § 5)· βλ. καὶ εἰσαγ. ἐν σελ. 97. — τῆς τάξεως... τῆς ἀρετῆς, ἔννοεῖ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος.

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α.

Ἀθηναῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἐξηγέρθησάν ποτε κατὰ τῶν Λακεδ. ὥς προασπισταὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Μακεδόνων κατὰ τῶν Ὀλυνθίων ὑπόσχονται τῷ Φιλίπ. νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ τὴν Πύδναν ἐπ' ἀνταλλάγματι τῆς Ἀμφιπόλεως ἀποπέμπουσιν ἀπράκτους τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν καὶ τῶν Ὀλυνθίων ἐκστρατεύουσιν εἰς Εὐβοίαν καὶ ἐκδιώκουσιν ἐξ αὐτῆς τοὺς Θηβαίους· συνομολογοῦσιν εἰρήνην μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς πολιορκίας τοῦ Ἡραίου τείχους λαμβάνουσι μὲν γενναίας ἀποφράσεις, ἀλλὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ἀναβάλλουσιν.

Ἀμφίπολις, εως, μία τῶν σπουδαιοτάτων πόλεων κατὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρουμόνος (νῦν Νεοχωρί)· αὕτη ᾤκειτο πρότερον ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ φύλου τῶν Ἠδῶνων καὶ ἐκαλεῖτο *Ἐννέα ὁδοί*· τῷ 437 οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέπεμψαν ἀποίκους ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀγνωνος, οἵτινες ἐξελάσαντες τοὺς Ἠδῶνας κατέλαβον τὰς *Ἐννέα ὁδοὺς* μετονομάσαντες αὐτὰς Ἀμφίπολιν. Οἱ Ἀμφιπολίται συνοικισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγγωνος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ περιοίκων δὲν διέκειντο εὐμενῶς πρὸς τοὺς Ἀθην.· διὰ τοῦτο κατὰ τὸν πόλεμον τούτων καὶ τῶν Πελοπον. παρέδωκαν ἐν ἔτει 424 τὴν πόλιν αὐτῶν εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδ. Βρασίδαν. Καὶ μετὰ τὴν Νικαίειον εἰρήνην (421), δι' ἧς ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Ἀθην. ἡ Ἀμφίπολις, οἱ κάτοικοι ταύτης ἡρνήθησαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτούς. Μάτην ἀπεπειράθησαν καὶ ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους (368-365) καὶ Τιμοθέου (364) ν' ἀνακτήσωσι τὴν πόλιν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπὶ Φιλίππου ἤρξαντο (τῷ 358) διαπραγματεύσεων πρὸς αὐτὸν περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἀποσταλέντες ἐξ Ἀθηνῶν πρέσβεις συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίππῳ τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον, ὁ δὲ Φίλιππος καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις· ἀλλ' ὁ Φίλιππος πᾶν ὅτι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησε· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν δὲν παρέδωκεν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις.

Ἀμφιπολίται, ὧν, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφιπόλεως.

Ἀριστείδης, ου, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐπὶ τῶν Περσικῶν πολέμων, ὁ ἰδρυτὴς καὶ ὁργανωτὴς τῆς πρώτης ἀθηναϊκῆς ναυτικῆς συμμαχίας (477 π. Χ.)· ἐπαινεῖται

ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ἰδιω-
τικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ.

Ἀρύββας, ου, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν—μιᾶς τῶν σπουδαιοτέ-
ρων φυλῶν τῆς ἀρχαίας Ἡλείρου—, υἱὸς τοῦ Ἀλκέτα καὶ θεῖος
τῆς Ὀλυμπιάδος, τῆς συζύγου τοῦ Φιλίππου· κατὰ τοῦ Ἀρύβ-
βου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

B.

Βοηδρομία,ων, ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Βοηδρομι-
ῶνα (15 Σεπτ.-15 Ὀκτ.) πρὸς τιμὴν τοῦ Βοηδρομίου Ἀπόλλωνος.

H.

Ἡραϊὸν τεῖχος, φρούριον ὀχυρὸν ἐπὶ τῆς Προποντίδος παρὰ τὴν
Πέρινθον ἐπολιορκήθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κατὰ τὸν Νοέμ-
βριον τοῦ 352.

Θ.

Θεσσαλία, ας, χώρα Ἑλληνικὴ πρὸς τὸ βόρειον τῆς Ἑλλάδος· ὁ
Φίλιππος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν
Ἀλεναδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ
Πειθολάου εἰσῆλασεν εἰς Θεσσαλίαν ἐν ἔτει 352· οἱ κάτοικοι·
Θετταλοί, ὦν.

Θηβαῖοι, ὦν, οἱ κάτοικοι τῶν Θηβῶν· ἐκδιώκονται ἐκ τῆς Εὐβοίας
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 357.

Θράκη, ης, ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰστροῦ, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Προπον-
τίδος, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς λεγομένης Θρακικῆς θαλάσσης
(τοῦ Β. μέρους τοῦ Αἰγαίου πελάγους) καὶ τέλος τοῦ Νέστου
πρὸς Δ. κειμένη χώρα· κατ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐξεστράτευσεν
ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352.

I.

Ἰέραξ, κος, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλὴς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθή-
νας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Στρατοκλέους.

Ἰλλυριοί, ὦν, λαὸς κατοικῶν ἐν ταῖς Α. ἀκταῖς τοῦ Ἀδριατικοῦ
πελάγους (ἐνθα νῦν ἡ Δαλματία, Βοσνία καὶ Ἀλβανία)· οὗτοι
ἀνέκαθεν διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς Μακεδόνας· τὸ πρῶτον
καθυπέταξεν αὐτοὺς ὁ Φίλιππος, εὐθὺς ὡς ἀνῆλθεν εἰς τὸν
θρόνον τῆς Μακεδονίας (359)· ὀλίγῳ δὲ ὕστερον (τῷ 355) ἐπι-
χειρήσαντας ν' ἀποσεισῶσι τὸν ζυγὸν κατὰ κράτος ἐνίκησε καὶ
ὑποχειρίους πάλιν κατέστησε διὰ τοῦ Παρμενίωνος.

K.

Καλλίας, ου, δημόσιος δοῦλος ἐν Ἀθήναις· ἐκδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ
δήμου ὡς μὴ ἀνεχομένου τὴν βδελυρίαν τούτου κατέφυγεν εἰς
Μακεδονίαν καὶ διέτριβε παρὰ τῷ Φιλίππῳ.

Κορίνθιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Κορίνθου· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 460.

Λ.

Λακεδαιμόνιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Λακεδαίμονος· ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινείᾳ νικῶνται ὑπὸ τῶν Θηβαίων.

Δάμψακος, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπέναντι τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου.

Μ.

Μαγνησία, ας, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Θεσσαλίας μέρος, περιλαμβάνον τὴν περιοχὴν τῶν ὀρέων Ὀσσης καὶ Πηλίου καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἐκ τούτου ἐκτεμπομένης ὀροσειρᾶς σχηματιζομένην χερσόνησον· τὴν Μαγνησίαν κατέλαβεν ὁ Φίλιπ. ἐν ἔτει 352.

Μακεδονία, ας, ἡ μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Θράκης χώρα· ἤρθη εἰς ἀκμὴν ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Β' (359-356)· οἱ κάτοικοι **Μακεδό-νες, ων** καὶ ἐπὶ θ.· **Μακεδονικός, ἡ, ὄν**.

Μεγαρεῖς, ἑων, οἱ κάτοικοι τῶν Μεγάρων· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 431.

Μεθώνη, ης, πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον (νῦν Ἐλευθεροχώρι), ἀποικία τῶν Ἑρετριέων· τῇ 353 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ κατεστράφη.

Μιλτιάδης, ου, υἱὸς τοῦ Κίμωνος, ὁ νικητὴς τῶν Περσῶν ἐν Μαραθῶνι· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὸν λιτὸν αὐτοῦ βίον.

Ν.

Νικίας, ου, Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρασίμ.

Ο.

Ὀλυνθος, ου, ἐπίσημος πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τῆς ΒΔ. πλευρᾶς τοῦ Ὀρωναίου κόλπου· ἱστορίαν αὐτῆς βλ. ἐν σελ. 39-40· οἱ κάτοικοι· **Ὀλύνθιοι, ων**.

Π.

Παγασαί, ὦν, πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίνειον τῶν Φερῶν· τῇ 352 κατέλαβεν αὐτὰς ὁ Φίλιππος.

ΠΑΐονες, ων, λαὸς κατοικῶν τὴν μεταξὺ Σκάρδου καὶ Ὀρβήλου χώραν τῆς Β. Μακεδονίας· τοὺτους μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν καθυπέταξεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 355.

Περικλῆς, έους, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγός· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρασίμ.

Ποτεΐδααια, ας, πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ τοῦ

συνδέοντος τὴν χειρόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς στερεᾶς, ἀποικία τῶν Κορινθίων· κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ μετὰ τὴν μετανάστευσιν τῶν κατοίκων κατοικήθη ὑπὸ ἀποίκων ἐξ Ἀθηνῶν· τῷ 356 κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

Πύδνα, *ης*, σπουδαία πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποίκων· τῷ 364 ἐκυριεύθη αὕτη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τοῦ Τιμοθέου· ἐν ἔτει δὲ 358 οἱ Ἀθηναῖοι συνεφώνησαν μυστικῶς μετὰ τοῦ Φιλίππου ὅπως ἐλ' ἀνταλλάγματι τῆς Πύδνης παραδώσῃ οὗτος αὐτοῖς τὴν Ἀμφίπολιν· ἀλλ' ὁ Φίλιππος δὲν ἐτήρησε πᾶν ὅτι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὅχι μόνον δὲν παρέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις αὐτήν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἰσελθὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ αὐτήν· οἱ κάτοικοι: *Πυδναῖοι, ων*.

Σ.

Σίγειον, *ου*, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον πλησίον τοῦ ὁμιωνύμου ἀκρωτηρίου.

Στρατοκλῆς, *έους*, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλὲς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Ἰέρακος.

Τ.

Τιμόθεος, *ου*, υἱὸς τοῦ Κόνωνος, ἐπιφανὲς στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων· ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα κατεπολέμησε τῷ 364 τοὺς Ὀλυνθίους.

Φ.

Φεραί, *ων*, ἀρχαιοτάτη Θεσσαλικὴ πόλις, κειμένη ἐν τῷ ΝΑ. πέρατι τοῦ Πελασγικοῦ πεδίου· αὐτήν κατέλαβεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

Φίλιππος, *ου*, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ.· ἱστορίαν αὐτοῦ βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37-39.

Φωκικὸς πόλεμος, οὗτος ἐξεργάγη ἐν Ἑλλάδι τῷ 355 καὶ διήρκεσε μέχρι τοῦ 364· εἰς αὐτόν, ὀφειλόμενον κυρίως εἰς τὴν ἔχθραν τῶν Θεσσαλῶν καὶ Θηβαίων κατὰ τῶν Φωκέων, ἀφορμὴν ἔδωκεν ἢ εἰς τοὺς τελευταίους ἀποδιδομένη κατάληψις τόπων τινῶν ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἱερόν τῶν Δελφῶν.

Χ.

Χαρίδημος, *ου*, ἐξ Ὀρεοῦ τῆς Εὐβοίας, στρατηγὸς μισθοφορικῶν στρατευμάτων πολιτογραφηθεὶς ἐν Ἀθήναις· τῷ 351 ἀπεστάλη ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θράκην.

ΕΡΧΟΜΑΙ

ΜΕΝ - ΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΙΣ ΕΙΣ

ΜΕΝ ΕΙΣ ΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΙΣ ΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΙΣ ΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΙΣ ΕΙΣ

Ἀριθ. { πρωτ. 13059
 { διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἀπριλίου 1920

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

*Πρὸς τὸν κ. Κ. Γ. Κοσμάν, καθηγητὴν
τοῦ Α' ἐν Πειραιεῖ Γυμνασίου.*

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 23 τοῦ λήξαν-
τος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 25 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ
ὑπ' ἀριθ. 20 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνε-
κρίθη τὸ πρὸς κρίσιν ἐν χειρογράφῳ ὑποβληθὲν ὑμέτερον βιβλίον
«*Δημοσθένους οἱ τρεῖς Ὀλυνθιακοὶ*» διὰ τὴν Β' τάξιν τῶν
τετραταξίων Γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπῶν
σχολείων τῆς μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργοῦ
Ὁ Τμηματάρχης τοῦ Γ' Τμήματος*

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Π. ΖΑΓΑΝΙΑΡΗΣ

